

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jakub Trunda

**Uvažované reformy prezidentských voleb
v USA**

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. PhDr. Marek Antoš, Ph.D., LL.M.

Katedra: Katedra ústavního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 22. 05. 2023

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má **317 819** znaků včetně mezer.

.....

Jakub Trunda
diplomant

V Praze dne 22.05.2023

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucímu mé diplomové práce doc. JUDr. PhDr. Marku Antošovi, Ph.D., LL.M., za jeho odborné vedení, rady a připomínky.

Dále bych rád poděkoval své rodině a blízkým za jejich podporu při mém studiu.

OBSAH

ÚVOD	6
1. HISTORICKÝ VÝVOJ VOLBY PREZIDENTA USA.....	9
1.1 Vznik Electoral College	9
1.2 Electoral College roku 1787	11
1.3 Electoral College roku 1803	15
2. SOUČASNÝ ZPŮSOB VOLBY PREZIDENTA USA.....	18
2.1 Od oznámení kandidatury až ke stranické nominaci na prezidenta	18
2.2 Volební den a průběh volby prezidenta USA až k jeho inauguraci	25
2.3 Argumenty pro a proti reformě Electoral College.....	44
3. UVAŽOVANÉ REFORMY ZPŮSOBU VOLBY PREZIDENTA USA	53
3.1 Změny nevyžadující novelizaci Ústavy.....	54
3.1.1 Freedom to Vote: John R. Lewis Act	56
3.1.2 State-Based, District Allocation of Electoral Votes	59
3.1.3 State-Based, Proportional Allocation of Electoral Votes	62
3.1.4 National Popular Vote Interstate Compact.....	66
3.1.5 Instant Runoff Voting.....	79
3.2 Změny vyžadující úpravu Ústavy.....	86
3.2.1 National Popular Vote	87
ZÁVĚR	93
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	100
PŘÍLOHA Č. 1.....	115
PŘÍLOHA Č. 2.....	116
PŘÍLOHA Č. 3.....	117
PŘÍLOHA Č. 4.....	118
PŘÍLOHA Č. 5.....	119
PŘÍLOHA Č. 6.....	121
PŘÍLOHA Č. 7.....	124

PŘÍLOHA Č. 8.....	125
ABSTRAKT	126
ABSTRACT	127

Úvod

Ve své diplomové práci jsem se rozhodl zvolit si vlastní (tzv. individuální) téma s názvem „Uvažované reformy prezidentských voleb v USA“. Již od prvního ročníku studia na Právnické fakultě Univerzity Karlovy jsem věděl, že téma mé závěrečné práce bude úzce spjato s USA, neboť se jedná o zemi, která mě již od relativně útlého věku fascinuje. Spojené státy americké jsou dle mého soudu zemí nemající ve světě obdoby. Jedná se o jedinou světovou supervelmoc, jejíž ekonomika, politický vliv i armáda se velice často řadí z hlediska své velikosti a síly na první místo v pomyslném žebříčku hodnotícím jednotlivé státy světa. Spojené státy mají poměrně mladou historii svého vzniku a vývoje v porovnání ku příkladu s mnohými státy v Evropě či Asii, přesto je ale tato země díky své výjimečné ústavě považována za jednu z nejstarších demokracií na světě. Americký prezident zastává v zemi ústřední roli, jelikož mu dle znění Ústavy Spojených států amerických (dále jen Ústava) náleží veškeré pravomoci spojené s výkonnou mocí (exekutivou), a zároveň je hlavním představitelem státu jako takového, tedy je považován nejen za nejvyššího úředníka v zemi (*head of government*), ale i za hlavu státu (*head of state*).

Po událostech, jež se staly během prezidentských voleb v roce 2020, se do povědomí mnoha lidí dostala i skutečnost, že volba amerického prezidenta je komplikovaným procesem fungujícím na principu *electoral college* (tzv. *sbor volitelů*) zavedeným už v 18. století, který navzdory vývoji společnosti nedoznal skoro žádných úprav. Na základě těchto okolností jsem považoval za vhodné, abych svou diplomovou práci zaměřil na problematiku amerických prezidentských voleb, konkrétně na samotný, v Ústavě zakotvený, volební systém nazývaný Electoral College, neboť se jedná o jeden z hlavních důvodů, proč je i v současné době průběh amerických prezidentských voleb natolik komplikovaný a mnohdy složitě pochopitelný pro většinu společnosti.

Ústava Spojených států amerických poskytuje základní právní úpravu pro průběh amerických prezidentských voleb, stanovuje pouze nejdůležitější pravidla, k nimž jsou přijímány průvodní zákony, a to jak na federální úrovni, tak i na úrovni jednotlivých států, jenž mají dle znění Ústavy mnohem širší pravomoci v oblasti amerických prezidentských voleb nežli federální vláda. Zároveň je nutné podotknout, že především soudní judikatura Nejvyššího soudu Spojených států amerických dotváří výše zmíněnou právní úpravu voleb a také upřesňuje rozsah kompetencí mezi Kongresem Spojených států a jednotlivými státy unie.

Cílem práce je představit skutečné důvody vedoucí otce zakladatele Spojených států k přijetí prezidentského volebního systému majícího právě formu *electoral college*. Mnozí vysoce představení politici či různí komentátoři používají celou řadu argumentů a snaží se přesvědčit Američany o správnosti současného způsobu výběru amerického prezidenta, ale bohužel mnohokrát na podporu své argumentace využívají i zcela nepřesné údaje (informace) nemající téměř žádnou reálnou oporu v historii či v odborné nauce. Proto považuji za vhodné v úvodu své diplomové práce v krátkosti uvést mnohá historická fakta na pravou míru. Dále bych rád kriticky zanalyzoval průběh současné volby prezidenta USA a to s ohledem na její jednotlivé fáze, neboť považuji za nezbytné nejprve vysvětlit, jak prezidentské volby ve Spojených státech vlastně fungují, dříve než začnu detailněji diskutovat o konkrétních potenciálních možnostech jejich úprav. Poté se již budu zabývat hlavním cílem diplomové práce, jenž spočívá v představení nejvhodnějších způsobů reformy amerických prezidentských voleb. Kriticky zhodnotím jejich jednotlivé výhody a nevýhody spolu s reálným dopadem, který by měly na průběh volby amerického prezidenta, pokud by došlo k jejich úspěšnému přijetí neboli účinnosti. Některé reformy jsou z ústavně-politického pohledu snadněji proveditelné nežli jiné a samozřejmě každá reforma má potenciál zvýhodnit jednu, či druhou stranu, o čemž se taktéž v několika odstavcích v průběhu textu zmíním.

Ve své práci chci tedy nabídnout odpověď na otázky: „*Jaké jsou alternativy k současnému způsobu volby prezidenta USA?*“ a „*Jaké z uvažovaných řešení by bylo případně nejvhodnější zavést?*“

Americké prezidentské volby jsou ostatně jako každé jiné volby nejen velice komplikované, ale z hlediska právní úpravy také značně rozsáhlé, neboť se jejich průběh dělí do mnoha fází, v rámci nichž se uplatňují rozdílné zákonné úpravy (federální, státní), ale i soudní rozhodnutí dotvářející právní úpravu voleb. Není proto nyní záměrem poskytnout ucelený a kompletní výčet všech informací, jež jsou nezbytné k detailnímu pochopení současného způsobu, kterým se volí americký prezident. Mým cílem je představit ty nejdůležitější události související s prezidentským volebním procesem v USA spolu s uvedením konkrétních důvodů, proč v dnešní době nepovažuji *electoral college* za vhodný nástroj pro výběr prezidenta Spojených států amerických, a jaké volební reformy shledávám potenciálně vhodnými k přijetí místo něj.

Diplomová práce je rozdělena do tří hlavních tematických částí. V první části se věnuji samotnému historickému vývoji *electoral college*, popisují zde ve stručnosti důvody vedoucí otce zakladatele k přijetí právě tohoto volebního systému. Dále je pozornost věnována procesu

jeho fungování, navíc také srovnávám, jakým způsobem přispělo k vylepšení *electoral college* přijetí XII. dodatku Ústavy Spojených států amerických v porovnání s původním znění z roku 1787.

Záměrem druhé části je stručně vysvětlit průběh volby amerického prezidenta od okamžiku, kdy potenciální kandidát začíná uvažovat o možnosti ucházet se o nejvyšší exekutivní post v USA až po následnou inauguraci této osoby do úřadu prezidenta. Závěrem této části se pokouším racionálně vyvrátit hlavní argumenty odpůrců reformy *electoral college* s tím, že zároveň zdůrazňuji nutnost novelizovat stávající prezidentský volební systém.

Ve třetí části jsou představeny relevantní možnosti reforem, jež považuji za potenciálně vhodné alternativy k současnému způsobu volby amerického prezidenta. Uvažované reformy jsou postupně řazeny za sebou podle míry pravděpodobnosti jejich šance na schválení, resp. míry pravděpodobnosti, že by mohla volba amerického prezidenta probíhat v budoucnu prostřednictvím některé z nich. Dále porovnávám jednotlivé reformy mezi sebou a také, pakliže je to možné, se snažím poukázat na státy, které dané volební systémy již využívají, a demonstrovat tak v praxi jejich výhody oproti momentálně používanému volebnímu systému.

Vzhledem k tématu práce jsem aplikoval pro její zpracování metodu deskriptivní analýzy, která byla ve druhé a třetí části doplněna taktéž komparativní metodou.

1. Historický vývoj volby prezidenta USA

Průběh volby prezidenta USA je komplexní proces, který doznal od svého vzniku na konci 18. století několika změn. Volbu amerického prezidenta proto můžeme vnímat jak v širokém pojetí, tedy od momentu, kdy jednotliví kandidáti oznámí svůj zájem ucházet se o nominaci své strany na pozici prezidenta, až po moment inaugurace, kdy se osoba vybraná sborem volitelů (*electoral college*) stane oficiálně hlavou nejmocnějšího státu světa¹. O každé fázi procesu volby amerického prezidenta a jejích změnách v průběhu historie by tak bylo možné napsat samostatnou práci. Z tohoto důvodu se budeme věnovat pouze samotnému historickému vývoji (změnám) volby prezidenta USA v užším slova smyslu, budeme se tedy zabývat samotným historickým vývojem volebního systému nazývaným v angličtině *Electoral College* (česky *sbor volitelů*).

1.1 Vznik Electoral College

Otcové zakladatelé Spojených států měli v létě roku 1787 před sebou skutečně nelehký úkol, jejich cílem nebylo nic menšího než vytvořit, resp. sepsat dokument, který bude základním stavebním kamenem nově vznikajícího státního zřízení Spojených států amerických. Tímto dokumentem byla Ústava Spojených států amerických, jež byla od svého vzniku jen částečně pozměněna 27 dodatky. Z osobní zkušenosti mohu říct, že se Ústava stále mezi Američany těší nebývalé úctě, kdy je tento dokument považován za téměř božské dílo.

Americká Ústava se skládá z preambule, sedmi článků a 27 dodatků. Samotný volební systém amerického prezidenta (*electoral college*) je obsažený v Čl. II. § 1 odst. 2 Ústavy doplněný později ještě XII. dodatkem Ústavy. Již bylo uvedeno, že Ústava je mezi Američany považována za v podstatě dokonalý dokument, z čehož by bylo možné odvozovat, že každý jednotlivý článek byl mezi delegáty na Filadelfském ústavním konventu náležitě diskutován, zvažován a následně byl vybrán ten nejlepší text, ustanovení či ten nejlepší možný způsob (systém) volby amerického prezidenta. Bohužel spíše opak byl pravdou². Nejlépe průběh výběru volebního systému asi popisují slova samotných otců zakladatelů, např. James Madison později přiznal, že konvent nakonec ve spěchu a z důvodu jeho dlouhého trvání v období parných letních měsíců vybral návrh,

---

¹ Blíže k žebříčku hodnotícímu sílu jednotlivých států světa viz U. S. News. Power. In: *Usnews.com* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/best-countries/power-rankings>

² EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America* [online]. USA: Yale University Press, 2019 [cit. 2022-01-30]. Third Edition, s. 101-116. ISBN 978-030-02-4965-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctvmd868v>

kteřý byl delegátům představen jako jeden z prvních (viz Příloha č. 1)³. James Madison doslova řekl: „Vzhledem k tomu, že o finálním upořádání electoral college bylo rozhodnuto v pozdější části zasedání, nebylo tak ono rozhodnutí osvobozeno od určitého stupně uspěchanosti, jenž bylo způsobeno únavou a netrpělivostí ve všech našich tělech.“⁴ Stejný názor vyjádřil i další spoluautor Ústavy James Wilson, který je považován mnohými odborníky za hlavního architekta exekutivní moci, resp. za nejdůležitějšího autora samotného článku II. Ústavy^{5,6}. Ve svém projevu během ratifikace nové Ústavy ve státě Pensylvánie uvedl: „Konvent, pane, nebyl tak moc zmatený žádnou jinou částí svého plánu, než jakým byl způsobem výběru prezidenta Spojených států.“⁷

Tvůrci americké Ústavy dlouhou dobu zvažovali několik možností od přímé volby prezidenta (*national popular vote*) až po možnost, že by prezident byl volen nepřímo prostřednictvím národního shromáždění. Každá z nabízených možností měla svá pozitiva i negativa a delegáti nemohli dlouhou dobu vybrat z nabízených možností. Proto se rozhodli danou otázku přenechat k vyřešení výboru pro nevyřešené věci (*Committee on Postponed Parts*), kterému se také kvůli počtu jeho členů přezdívalo *Výbor jedenácti (Committee of Eleven)*. Výbor po dlouhých debatách odsouhlasil návrh nového volebního systému pro volbu prezidenta USA, jenž byl poté rychle s drobnými úpravami většinově přijat celým konventem⁸. Tomuto volebnímu systému se později začalo říkat „Electoral College z roku 1787“⁹.

---

³ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule: The Rise, and Potential Restoration of the Jeffersonian Electoral College*. New York: Oxford University Press, 2020. First Edition, s. 27 – 28. ISBN 978-0-19-006015-2.

⁴ V originále: „As the final arrangement of (the Electoral College) took place in the latter stage of the Session, it was not exempt from a degree of the hurrying influence produced by fatigue and impatience in all such bodies.“ MADISON, James. From James Madison to George Hay, 23 August 1823. In: *National Archives* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://founders.archives.gov/documents/Madison/04-03-02-0109>

⁵ McCARTHY, Daniel J. James Wilson and the Creation of the Presidency. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1987, vol. 17, no. 4, s. 689-696 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0360-4918. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27550478>

⁶ McCONNELL, Michael W. James Wilson's Contributions to the Construction of Article II. *Georgetown Journal of Law & Public Policy* [online]. 2019, vol. 17, issue 1, s. 23-50 [cit. 2022-01-30]. ISSN 1536-5077. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/geojlap17&div=6&id=&page=>

⁷ V originále: „The Convention, sir, were perplexed with no part of this plan so much as with the mode of choosing the President of the United States.“ FARRAD, Max. *The Record of the Federal Convention of 1787, Vol. 3* [online]. USA: Yale University Press, 1911 [cit. 2022-01-30]. First edition, s. 166. ISBN 978-0-300-00-082-5. Dostupné z: https://oll-resources.s3.us-east-2.amazonaws.com/oll3/store/titles/1787/0544-03_Bk.pdf

⁸ Úpravy spočívaly v tom, že v případě rovnosti hlasů odevzdaných volitelů vůči jednotlivým prezidentským kandidátům či v případě, že ani jeden z kandidátů nezíská většinu všech volitelů, by podle původního návrhu výboru

1.2 Electoral College roku 1787

Nově vybraný volební systém pro volbu amerického prezidenta (*electoral college*) byl výsledkem nejen ukvapenosti delegátů, ale i výsledkem, jenž vzešel z ryze praktických a politických důvodů. *Electoral college* byl totiž konečným výsledkem procesu eliminace, kdy delegátům tato metoda připadala jako nejméně špatná z uvažovaných možností, nikoliv nejlepší či nejchytřejší¹⁰. Slovy významného historika Jacka Rakoveho: „*Sbor volitelů byl vytvořen téměř na poslední chvíli a přijat ne proto, že otcové zakladatelé věřili, že to bude fungovat, ale protože proti navrženému systému nebude tolik výhrad jako bylo proti dvěma jeho nejzřejmějším alternativám: přímá volba prezidenta lidmi nebo volba prezidenta Kongresem. ... Vytvořený volební systém neměl jinak žádné vlastní pozitivní výhody.*“¹¹ Proč tedy volební systém zvolený v roce 1787 vadil nejméně a jak vlastně tento systém fungoval?

Jak tomu při kolektivních politických rozhodnutích bývá, v podstatě pokaždé se objeví velké množství důvodů, proč daný návrh přijmout, nebo jej naopak odmítnout. Ne jinak tomu bylo i v tomto případě, avšak na základě názorů mnohých delegátů se dá říct, že zde byly tři hlavní důvody, proč došlo k přijetí *electoral college* v takové formě, jakou ji až na určité změny známe do dnešních dob¹².

Prvním důvodem byla obecná nedůvěra vůči voličům. Otcové zakladatelé sice tvrdili, že prezident bude mužem z lidu, resp. že jeho moc bude odvozena přímo od vůle lidu, ale zároveň o tom samém lidu, který měl zvolenému prezidentovi poskytovat legitimitu, neměli nejlepší mínění. Zakladatelé považovali běžný lid za osoby, které jsou příliš unáhlené a neznalé na to, aby byly schopné vybrat (zvolit) tu nejlepší z nabízených osob za svého nového prezidenta. Kvůli těmto

---

o tom, kdo bude zvolen prezidentem, rozhodoval Senát, a nikoliv Sněmovna reprezentantů, jako je tomu v *electoral college* roku 1787. Dále došlo k úpravě, kdy se volitelem nemohl stát nikdo, kdo by vykonával funkci člena Kongresu či zastával pozici ve federální státní správě. Viz KEYSSAR, Alexander. *Why do we still have the Electoral College?* USA: Harvard University Press, 2020. First Edition, s. 24. ISBN 978-0-674-66015-1.

⁹ Tamtéž, s. 23-25

¹⁰ EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America*, s. 114-115.

¹¹ V originále: „*The Electoral College was cobbled together nearly at the last minute and adopted not because the framers believed it would work, but because it was less objectionable than two more obvious alternatives: election of the president by the people or by Congress.... It had no positive advantages of its own.*“ RAKOVE, Jack. The Accidental Electors. In: *The New York Times* [online]. 19. 12. 2000 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2000/12/19/opinion/the-accidental-electors.html>

¹² MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*. USA: Edward Elgar Publishing, 2020. First Edition, s. 15. ISBN 978-1-83910-669-9.

vlastnostem považovali lid za příliš náchylný k možným budoucím manipulacím či intrikám ze strany speciálně organizovaných skupin obyvatel. Na základě těchto faktů v podstatě zamítli možnost přímé volby amerického prezidenta^{13,14}.

Druhou možností bylo, aby prezidenta volilo národní shromáždění, avšak toto bylo odmítnuto z čistě technického důvodu, jelikož by pak nebylo možné uplatnit základní zásadu celé Ústavy, tedy zásadu úplné dělby moci ve státě (*separation of powers*). Prezident vzešlý z vůle zákonodárců, a nikoliv z vůle lidu, by byl z podstaty příliš závislý na jejich vůli¹⁵. Otcové zakladatelé proto považovali za rozumné řešení v nastalé situaci vytvořit sbor volitelů (*electoral college*), jež by fungoval jako mezičlánek mezi vůlí lidu a volbou samotného prezidenta. Představovali si sbor delegátů jako skupinu těch nejschopnějších lidí majících ty nejlepší možné vlastnosti k následné volbě prezidenta Spojených států. Jeden z nejvýznamnějších amerických ústavních právníků Joseph Story označil volbu amerického prezidenta prostřednictvím volitelů za nejlepší možné řešení, protože považoval volitele za osoby, které budou těmi: „*nejschopnějšími a nejroznějšími k uvážení kvalit vyžadovaných po uchazečích pro funkci prezidenta [...] nepodléhající žádným nepříznivým vlivům při výběru prezidenta.*“ Přímá volba by dle něj naproti tomu vedla v populaci ke zbytečným „*vzrušením a zájmům, [...] emocionálním bouřím [...] a také „k neklidu, vřavě a nepořádku.*“¹⁶ Výše uvedené argumenty otců zakladatelů Spojených států mnoho lidí považuje z dnešního pohledu za příliš elitářské, povrchní či povýšenecké, osobně je takto nevnímám. Jednak tyto názory představovaly typickou osvíceneckou představu vzdělaného

---

¹³ HAMILTON, Alexander, John JAY a James MADISON. Listy federalistů: soubor esejí psaných na podporu nové Ústavy předložené federálním shromážděním 17. září 1787. V Olomouci: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1994. s. 345-349, 366 369. ISBN 80-7067-390-7.

¹⁴ MADISON, James. Notes on the Debates in the Federal Convention: Madison Debates July 19. In: *Yale Law School: The Avalon Project* [online]. 1987 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/debates_719.asp

¹⁵ MADISON, James. Listy federalistů: Federalista č. 47 a 48., s. 265-274.

¹⁶ V originále: „*The immediate election should be made by men, the most capable of analyzing the qualities adapted to the station, and acting under circumstances favorable to deliberation, and to a judicious combination of all the inducements, which ought to govern their choice. A small number of persons [...] would be most likely to possess the information, and discernment, and independence, essential for the proper discharge of the duty.*“ Přímá volba by prý vedla k „*excitements and interests*“ [...] „*heats and ferments*“ [...] „*tumult and disorder.*“ STORY, Joseph. *Commentary on the Constitution of the United States: In Three Volumes (1833)* [online]. USA: Lonang Institute, 2005 [cit. 2022-01-30]. s. 644. Dostupné z: <https://lonang.com/wp-content/download/Story-CommentariesUSConstitution.pdf>

člověka o fungování společnosti a domnívám se, že právě díky tomuto přesvědčení přetrvalo státní zřízení Spojených států a jejich Ústava v podstatě v nezměněné formě až do dnešních dob narozdíl např. od První francouzské republiky založené jen o pár let později. Co však platilo v minulosti, nemusí být nutně pravdou i dnes. Společnost se od konce 18. století nepochybně posunula významným směrem kupředu, díky čemuž není uvedený argument v dnešní době již příliš relevantní k obhajobě *electoral college* (více viz kap. 2.3).

Jako druhý důvod k přijetí *electoral college* je nejčastěji uváděna nutnost částečného ústupku velkých států vůči malým státům budoucí federace. Mnozí z otců zakladatelů mj. považovali přímou volbu prezidenta za nevhodnou kvůli rozdílnému počtu obyvatel ve státech budoucí unie. Považovali za velice pravděpodobné, že lidé budou téměř vždy hlasovat pro kandidáta, který bude pocházet z jejich státu, a nikoliv pro kandidáta z jiného státu unie, čímž by byli ve výhodě kandidáti reprezentující nejlidnatější státy unie¹⁷. Např. dle Jamese Madisona byl poměr v počtu obyvatel mezi nejméně lidnatým státem unie Delaware a nejlidnatějším státem unie Virginií 10:1¹⁸. Na základě výše popsané skutečnosti se delegáti přítomní na Filadelfském ústavním konventu rozhodli ke dvěma ústupkům vůči menším státům. Bez těchto ústupků by méně lidnaté státy s velkou pravděpodobností navrženou Ústavu nikdy neratifikovaly. Prvním, z pohledu delegátů méně významným ústupkem, byla skutečnost, že počet volitelů pro volbu prezidenta připadajících na jednotlivé státy v unii se bude rovnat součtu jejich celkového počtu zástupců ve Sněmovně reprezentantů a Senátu. Ústupek tedy vychází z výsledku tzv. *Great Compromise (Kompromisu z Connecticutu)*, kdy každý stát má ve Sněmovně reprezentantů poměrný počet zástupců vůči celkovému počtu svých obyvatel, a naopak v Senátu je každý stát zastoupen pouze dvěma svými zástupci. Jedná se tedy o rovný způsob zastoupení. Nepoměr mezi nejlidnatějším a nejméně lidnatým státem se tak snížil na 4:1¹⁹. Jak již bylo řečeno, jednalo se pouze o menší ústupek, protože větší státy si i v tomto případě částečně zachovávají svoji hlasovací převahu. Delegáti ústavního konventu považovali druhý kompromis za podstatně významnější. Jeho podstata spočívala v tom, že v případě, kdy ani jeden z kandidátů nezíská většinu hlasů volitelů či dojde k rovnosti hlasů mezi kandidáty, rozhodne o volbě prezidenta Sněmovna reprezentantů. Ve Sněmovně reprezentantů se při volbě prezidenta namísto poměrného zastoupení

---

¹⁷ SLONIM, Shlomo. The Electoral College at Philadelphia: The Evolution of an Ad Hoc Congress for the Selection of a President. *The Journal of American History* [online]. 1986, vol. 73, no. 1, s. 40-41 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0021-8723. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1903605?seq=5#metadata_info_tab_contents

¹⁸ EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America*, s. 109.

¹⁹ Tamtéž, s. 109.

jednotlivých států uplatní zásada „jeden stát, jeden hlas“. Pakliže stát má více než jednoho reprezentanta, daní zástupci musejí mezi sebou hlasovat a rozhodnout, kdo z kandidátů obdrží jejich (jediný) hlas²⁰. Uvedené řešení sice může znít jako pouhá technická záložní norma, jež s velkou pravděpodobností nebude nikdy využita, avšak ve skutečnosti otcové zakladatelé předpokládali její prakticky pravidelné uplatnění při každé volbě nového amerického prezidenta. Nepředpokládali totiž reálnost možnosti zvolení nového prezidenta čistě na základě získání absolutní většiny hlasů ze strany volitelů, považovali ji za krajně nepravděpodobnou. George Mason doslova řekl: „Volební systém byl pouhý podvod a pouhá ignis fatuus (bludička) na americký lid. [...] Ve skutečnosti nebudou mít běžní lidé ve volbách žádnou roli.“²¹ Podobný názor zastával i Alexander Hamilton²² či James Madison²³. Toto řešení by v případě využití naprosto vychýlilo miskou vah ve prospěch menších států.

Poslední důvod vedoucí k přijetí *electoral college* by se dal nazvat jedním slovem – otroctví. To je bohužel neodmyslitelně spjaté s historií Spojených států od jejich samotných počátků a dodnes toto téma vzbuzuje v americké společnosti mnoho vášní. Při řešení volebního systému museli delegáti ústavodárného konventu vyřešit i otázku otroctví dopadající hlavně na jižanské státy unie, jež mnohdy měly více otroků než občanů s volebním právem²⁴. Ostatně dokonce samotný „otec ústavy“²⁵ James Madison považoval uvedenou otázku znevýhodnění jižanských (otrokářských) států oproti státům neotrokářským (severním, tzv. svobodným) za nejzásadnější

---

²⁰ KEYSSAR, Alexander. *Why do we still have the Electoral College?* s. 25-27.

²¹ V originále: „*This mode of election was a mere deception a mere ignis fatuus on the American people. [...] The people will, in reality, have no hand in the election.*” ELLIOT, Jonathan. *The Debates in the Several State Conventions on the Adoption of the Federal Constitution as Recommended by the General Convention at Philadelphia in 1787: Together with the Journal of the Federal Convention, vol. 3.* In: *Online Library of Liberty: The American Revolution and Constitution* [online]. USA, 1827, s. 493 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: https://oll-resources.s3.us-east-2.amazonaws.com/oll3/store/titles/1907/1314.03_Bk.pdf

²² HAMILTON, Alexander. *Listy federalistů: Federalista č. 66.*, s. 354-358.

²³ FARRAD, Max. *The Record of the Federal Convention of 1787, Vol. 2* [online]. USA: Yale University Press, 1911 [cit. 2022-01-30]. First edition, s. 536. ISBN 978-0-300-00-081-8. Dostupné z: <https://oll.libertyfund.org/title/farrand-the-records-of-the-federal-convention-of-1787-vol-2>

²⁴ Např. populace Jižní Karolíny byla na konci 18. století ze 43 % tvořena otroky, naopak nejmenší zastoupení otroků (mezi otrokářskými státy) měla Severní Karolína, kde otroci představovali 27 % populace. Viz U. S. Department of Commerce: Labor Bureau of the Census. *Heads of Families at the First Census of the United States Taken in the Year of 1790.* In: Commerce.gov [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www2.census.gov/prod2/decennial/documents/1790j-02.pdf>

²⁵ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 16.

překážku pro přijetí přímé volby (*national popular vote*) prezidenta²⁶. Volebnímu systému ve formě volitelů (*electoral college*) se nastalý problém podařilo poměrně „elegantně“ vyřešit. Dle Ústavy se každá ostatní osoba (jinými slovy otrok) počítala při distribuci volitelů mezi jednotlivé státy na základě Kompromisu z Connecticutu (viz výše) jako 3/5 svobodného člověka²⁷. Uvedené řešení disproporčně zvýšilo váhu hlasu občana otrokářského státu majícího hlasovací právo (typicky tedy bílý muž platící daně či vlastníci nemovitost) oproti občanu tzv. svobodného státu, jelikož v otrokářských státech mohla hlasovat pouze velmi úzká skupina obyvatel, jejichž nízký počet hlasů rozhodoval, pro jakého kandidáta bude nepoměrně větší skupina volitelů odevzdávat své hlasy. Na jeden hlas občana otrokářského státu majícího volební právo tedy připadalo více volitelů nežli na hlas občana neotrokářského státu, v nichž mnohdy mohli volit i Afroameričané či svobodné (ovdovělé) ženy²⁸.

Volební systém *electoral college*, který byl přijat na Ústavodárném konventu roku 1787, využívají Američané v částečně pozměněné formě dodnes. Jeho samotné fungování bude detailněji představeno v druhé části této diplomové práce. Zde se zabýváme pouze historickým vývojem volebního systému, jenž je nezbytný k pochopení, proč je tak těžké i ve 21. století reformovat volební systém vzniklý před několika staletími.

1.3 Electoral College roku 1800

V roce 1800 proběhl volební souboj mezi Thomasem Jeffersonem (*Democratic-Republican party*) a Johnem Adamsem (*Federalist party*), jehož výsledkem bylo vítězství prvně jmenovaného, který od volitelů obdržel 73 hlasů, kdežto Adams pouze 65 hlasů²⁹. Po odevzdání hlasů volitelů pro jednotlivé kandidáty však vznikl problém, jehož se Alexander Hamilton obával³⁰. Dle znění

---

²⁶ FARRAD, Max *Records of the Federal Convention*, vol. 2. s. 56-57.

²⁷ Čl. 1 § 2 odst. 3 Ústavy Spojených států: „*Representatives and direct Taxes shall be apportioned among the several States which may be included within this Union, according to their respective Numbers, which shall be determined by adding to the whole Number of free Persons, including those bound to Service for a Term of Years, and excluding Indians not taxed, three fifths of all other Persons.*“

²⁸ KLINGHOFFER, Judith A. a Lois ELKIS. The Petticoat Electors': Women's Suffrage in New Jersey, 1776-1807. *Journal of the Early Republic* [online]. 1992, vol. 12, no. 2, s. 159-193 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0275-1275 Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/3124150?seq=1#metadata_info_tab_contents

²⁹ The Library of Congress. Presidential Election of 1800: A Resource Guide. In: *Loc.gov* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1800.html>

³⁰ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*. New York: St. Martin's Press, 2020. First Edition, s. 88. ISBN 978-1-250-22197-1.

Čl. 2 § 1 odst. 3 Ústavy z roku 1787 se viceprezidentem stane osoba, jež získá druhý největší celkový počet hlasů volitelů po prezidentovi³¹. Volitelé tak při svém hlasování odevzdávají dva hlasy pro dva kandidáty bez ohledu na to, jestli jeden hlas náleží kandidátovi na pozici prezidenta či kandidátovi na pozici viceprezidenta. Původní znění Ústavy záměrně nerozlišovalo, komu dané dva hlasy mají připadnout v domnění, že takovéto řešení bude spíše vytvářet konsenzuální vítěze voleb, tedy jak prezidenta, tak i viceprezidenta³².

Aaron Burr jakožto kandidát na pozici viceprezidenta obdržel díky naprosté stranické loajalitě volitelů stejný počet hlasů (73) jako Thomas Jefferson. O prezidentovi musel v nastalé patové situaci rozhodnout Kongres, resp. Sněmovna reprezentantů v původním předvolebním složení, nikoliv v novém vyplývajícím z výsledků nedávno konaných voleb. Po mnoha hlasováních však přeci jen Sněmovna zvolila za prezidenta Thomase Jeffersona, ale problém ve formě nevhodně formulovaného ustanovení Ústavy přetrvával, přestože zmíněné ustanovení zafungovalo přesně podle původních záměrů otců zakladatelů³³.

Většina senátorů a kongresmanů považovala za nutnost reformovat Ústavu, aby již k podobným krizovým situacím nedocházelo. Kongres proto po dlouhých odborných debatách schválil v roce 1803 nový XII. dodatek Ústavy, který byl těsně před novými prezidentskými volbami roku 1804 ratifikován většinou států unie. Nový dodatek, podle něhož probíhá volba prezidenta a viceprezidenta až do současnosti, stanoví, že volitelé musí při hlasování označit, který hlas dávají kandidátovi na prezidenta a který naopak připadne viceprezidentovi. Prezidentem se poté stane kandidát mající největší počet hlasů odevzdaných voliteli pro funkci prezidenta a viceprezidentem se stane kandidát mající největší počet hlasů odevzdaných voliteli pro funkci viceprezidenta. Přijatý dodatek navíc modifikuje postup výběru prezidenta nebo viceprezidenta v případě rovnosti hlasů či v případě nezískání majoritního počtu všech hlasů odevzdaných voliteli³⁴.

Od ratifikace XII. dodatku uplynulo již více než 200 let, a přesto se jedná o jedinou úspěšnou ústavní reformu (z více než 700 představených) týkající se přímo změny fungování

---

³¹ Čl. 2 § 1 odst. 3 Ústavy Spojených států: „*The Person having the greatest Number of Votes shall be the President, if such Number be a Majority of the whole Number of Electors appointed ... In every Case, after the Choice of the President, the Person having the greatest Number of Votes of the Electors shall be the Vice President.*“

³² FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 24.

³³ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 90.

³⁴ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 27-45.

samotného *electoral college*³⁵. Veškeré další úpravy týkající se způsobu volby amerického prezidenta se zaměřují na samotný způsob, kterým Američané vybírají své volitele, jež následně zvolí nového prezidenta. Především se jedná o změny ve formě rozšiřování volebního práva na v podstatě všechny občany starší 18 let³⁶, ustanovení celostátních pravidel pro financování předvolebních kampaní^{37,38}, federální ochranu volebních práv menšin^{39,40,41} či stanovení minimálních standardů pro způsob odevzdávání volebních lístků^{42,43} a mnoho dalšího. Američané především díky zmíněným změnám volí v současnosti své volitele značně jiným způsobem, nežli je volili jejich předci např. v uvedeném volebním roce 1800, kdy pouze dva státy unie uplatňovaly celostátní volbu volitelů⁴⁴. Navzdory přijatým volebním reformám je americký prezident stále volen nepřímým způsobem, jak vyplývá ze znění XII. dodatku ve spojení s Čl. 2 § 1 Ústavy.

V následující části bude uvedeno, jak probíhají volby amerických prezidentů v současnosti spolu s argumenty odůvodňujícími neopodstatněnost využití *electoral college* pro volbu prezidenta USA ve 21. století.

---

³⁵ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 20, 92.

³⁶ Viz například XIX., XV., XXIV., XXVI. dodatek Ústavy Spojených států.

³⁷ Viz například The Federal Election Campaign Act. Nebo: Britannica. Federal Election Campaign Act. In: Britannica.com [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Federal-Election-Campaign-Act>

³⁸ Plné znění zákona (The Federal Election Campaign Act) je dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-86/pdf/STATUTE-86-Pg3.pdf>

³⁹ Viz například znění přelomových zákonů ze 60. let 20. století, kterými jsou *The Civil Right Acts of 1964* a *The Voting Rights Act of 1965*. Blíže k uvedenému viz Khan Academy. The Civil Rights Act of 1964 and the Voting Rights Act of 1965. In: *Khanacademy.org* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.khanacademy.org/humanities/us-history/postwarera/civil-rights-movement/a/the-civil-rights-act-of-1964-and-the-voting-rights-act-of-1965>

⁴⁰ Plné znění zákona (The Civil Right Acts of 1964) dostupné z: <https://www.senate.gov/artandhistory/history/resources/pdf/CivilRightsActOf1964.pdf>

⁴¹ Plné znění zákona (The Voting Rights Act of 1965) dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-79/pdf/STATUTE-79-Pg437.pdf>

⁴² The United States Department of Justice. The America Vote Act of 2002. In: *Justice.gov* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/crt/help-america-vote-act-2002>

⁴³ Plné znění zákona (The Help America Vote Act of 2002) dostupné z: https://www.eac.gov/sites/default/files/eac_assets/1/6/HAVA41.PDF

⁴⁴ Většina volitelů byla tehdy přidělena na základě rozhodnutí jednotlivých zákonodárných sněmů a celostátní volby de facto probíhaly pouze ve Virginii a Rhode Islandu. Viz FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 23-24.

2. Současný způsob volby prezidenta USA

Průběh volby prezidenta Spojených států je jednoznačně jednou z největších celosvětových událostí opakující se každé 4 roky⁴⁵. Během ní Američané rozhodují o tom, kdo se stane hlavou státu v dnešní době asi jediné supervelmoci světa⁴⁶. Jedná se o komplexní proces mající několik zásadních fází, který trvá skoro dva roky⁴⁷, než dospěje ke svému hlavnímu cíli, tedy k ustanovení nového prezidenta. V následujících kapitolách se proto pokusím upozornit na ty nejdůležitější části celého procesu a detailněji rozeberu některé z nich. Domnívám se totiž, že je nutné nejprve poskytnout ucelený přehled o průběhu amerických prezidentských voleb, než začnu analyzovat a porovnávat jednotlivé navrhované reformy *electoral college*. Pokusím se také vyvrátit hlavní argumenty zastánců současného volebního systému, a naopak demonstrovat nezbytnost jeho reformy.

2.1 Od oznámení kandidatury až ke stranické nominaci na prezidenta

Ústava Spojených států amerických ostatně jako Ústava České republiky stanoví základní předpoklady pro výkon funkce prezidenta, jeho pravomoci, způsob volby a především celkově zakotvuje samotné postavení prezidenta v rámci organizace moci ve státě (*separation of powers*). Prezidentem se tedy nemůže stát jakákoliv osoba, ale pouze osoba splňující tyto ústavní požadavky. Mezi základní podmínky pro výkon funkce amerického prezidenta patří nutnost dosáhnout minimálně věku 35 let⁴⁸, dále je nutné mít americké občanství vzniklé momentem narození

---

⁴⁵ Viz Čl. 2 § 1 odst. 1. Ústavy Spojených států

⁴⁶ HERRING, George C. *From Colony to Superpower: U.S. Foreign Relations since 1776*. USA: Oxford University Press, 2008. First edition, s. 1-10, ISBN 978-0-19-507822-0.

⁴⁷ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. Presidential Elections in the United States: A Primer. In: *Congress.org* [online]. 2000 [cit. 2022-02-14]. s. 20. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL30527/2>

⁴⁸ Věk 35 let, jak vyplývá ze znění Ústavy a většinového názoru odborné veřejnosti, se vztahuje pouze na funkci prezidenta, nikoliv na pozici kandidáta na prezidenta. Kandidátem tedy může být i osoba mladší, a i tak se bude moci ucházet v obecných listopadových volbách o funkci prezidenta a může být zároveň. Prezidentem se zvolený kandidát stává až složením slibu při inauguraci dne 20. ledna, a proto stačí, aby podmínka dosažení 35 let věku byla splněna před uvedenou inaugurací. Např. současný prezident Joe Biden byl poprvé zvolen senátorem v 29 letech, přestože dle Ústavy je vyžadováno dovršení minimálně 30 let. Tato podmínka byla u něj splněna až před složením slibu, tedy před tím, než se oficiálně stal senátorem. Analogicky je proto možné uvedený příklad aplikovat i na funkci prezidenta. Viz MEIXNER, Sophie. AOC couldn't run for president in 2020 but could in 2024. Here's a rundown on the presidential age minimum. In: *ABC News* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupný z: <https://www.abc.net.au/news/2020-10-30/alexandria-ocasio-cortez-president-donald-trump-us-election/12818468>

(*natural-born citizenship*)^{49,50} a pobývat na území Spojených států amerických alespoň 14 let⁵¹. V případě naplnění výše uvedených kritérií může občan začít reálně uvažovat o možnosti ucházet se o nejvyšší exekutivní funkci ve Spojených státech amerických.

Většina zájemců o kandidaturu na prezidenta USA ji neoznámí bezprostředně, resp. bez předchozího rozumového uvážení svých možností. Bývá běžným zvykem nejprve ustanovit tzv. *exploratory committee* (průzkumný výbor), jehož hlavním účelem je posoudit šance kandidáta na zvolení, získat nezbytné finanční prostředky a především vytvořit organizační základy pro vedení potenciální předvolební kampaně. Hlavní výhodnou uvedeného postupu je jeho neformálnost, kdy osoba přemýšlející o kandidatuře nemusí splňovat žádné zákonem stanovené podmínky, které jsou požadované po osobách nacházejících se již v pozici oficiálního kandidáta na post prezidenta USA. V případě kladného posouzení volebního potenciálu osoby uvažující o kandidatuře následuje oficiální oznámení kandidatury, kdy je zvykem, že toto probíhá veřejně před skupinou volebních příznivců a ve státě unie, ze kterého daný kandidát pochází, resp. k němuž má hlubší osobní vztah. Kandidát také musí vyplnit prohlášení o kandidatuře (*statement of candidacy*) u Federální volební komise (*Federal election commission*) a ustanovit hlavní volební výbor (*principal campaign committee*), jenž bude mít na starost finanční prostředky na kandidátovu

---

⁴⁹ Jedná se o způsob získání občanství vycházející z právní zásady *ius soli* (narozením na území Spojených států včetně teritorií), prostřednictvím níž získala většina občanů Spojených států své občanství. Požadavek občanství vzniklého v momentě narození je však splněn taktéž tehdy, když se dítě narodí rodičům (rodiči) s americkým občanstvím mimo území Spojených států. Pro takto vzniklé občanství se obdobně uplatní zásada *ius sanguinis*. Uvedené pravidlo by se např. v případě zvolení uplatnilo vůči kandidátovi na prezidenta z roku 2016 za Republikánskou stranu, kterým byl Ted Cruz, jenž se narodil v Kanadě a jeho otec neměl americké občanství, ale jeho matka americkou občankou byla. Druhým způsobem, kterým se cizinci stanou občany, je proces naturalizace, při němž žadatelé o občanství musí splnit celou řadu přísných podmínek předepsaných příslušnými zákony, kdy výsledkem je opět vznik občanství, ale takovýto občan se již nemůže stát dle platného znění Ústavy prezidentem Spojených států. Viz CONTORNO, Steve. Is Ted Cruz, born in Canada, eligible to run for president? (Updated). In: *Politifact: The Poynter Institute* [online]. 2015 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.politifact.com/article/2015/mar/26/ted-cruz-born-canada-eligible-run-president-update/>

⁵⁰ U.S. Embassy and Consulate in the Netherlands. Child Citizenship Act. In: *Usembassy.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://nl.usembassy.gov/u-s-citizen-services/child-family-matters/child-citizenship-act/>

⁵¹ Ústava Spojených států Čl. 2 § 1 odst. 5: „*No Person except a natural born Citizen, or a Citizen of the United States, at the time of the Adoption of this Constitution, shall be eligible to the Office of President; neither shall any Person be eligible to that Office who shall not have attained to the Age of thirty five Years, and been fourteen Years a Resident within the United States.*“

volební kampaň⁵². Stejným způsobem se do soutěže o prezidentskou funkci postupně přihlašují další kandidáti, kteří zároveň oznámenou kandidaturou obvykle usilují i o nominaci na prezidentskou funkci od politické strany, jíž jsou členy. Na americké politické scéně existují z důvodu využívání většinového volebního systému de facto pouze dvě dominantní politické strany, kterými jsou Republikánská strana (*Republican party*) a Demokratická strana (*Democratic party*). S ohledem na skutečnost, že již více než 100 let nebyla za prezidenta zvolena jiná osoba, než je kandidát pocházející z uvedených dvou dominantních stran, bude převážná část následujícího textu věnována hlavně procesu výběru prezidentských kandidátů z těchto dvou stran⁵³.

V průběhu let došlo k postupnému vytvoření speciálního procesu, kterým demokraté spolu s republikány vybírají své nominandy na pozici amerického prezidenta. Každá strana vždy nominuje pouze jednu osobu, a tudíž je nezbytné, aby vybraný kandidát byl člověk mající největší šanci na zvolení, resp. osoba mající největší podporu mezi příznivci strany. Postup pro výběr stranických nominandů by se dal zjednodušeně rozdělit na dvě fáze⁵⁴, jež se paradoxně nápadně podobají způsobu, kterým je volen americký prezident. Jedná se totiž taktéž o nepřímou volbu, kdy občané prostřednictvím svých hlasů vybírají delegáty, jejichž úkolem je během konventu následně zvolit konkrétního stranického kandidáta, který se poté v listopadových volbách bude ucházet o funkci prezidenta⁵⁵.

Podstata první části výběru stranického kandidáta na prezidenta tedy spočívá ve zvolení delegátů majících za úkol samotný výběr určitého stranického nominanda. Každá ze stran v současné době uplatňuje dva druhy volebních postupů pro výběr zmíněných delegátů,

---

⁵² COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 8.

⁵³ Američané mají (jako voliči v České republice) možnost volit za prezidenta i kandidáty minoritních stran, kterými jsou např. Green Party, Libertarian Party apod. Narozdíl od ČR je ale krajně nepravděpodobné, že by kandidáti minoritních stran vůbec někdy uspěli a byli zvoleni do amerického Kongresu nebo dokonce americkým prezidentem. Současný český prezident Miloš Zeman byl kandidátem naprosto politicky marginální strany SPOZ (Strana práv občanů zemanovci), a přesto byl dvakrát zvolen prezidentem ČR. V Americe jsou hlasy pro prezidentské kandidáty menšinových stran vnímány jako protestní hlasy voličů, kteří nejsou spokojeni s politikou ani jednoho ze dvou prezidentských kandidátů. Viz FindLaw. What is a Protest Vote? In: *Findlaw* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.findlaw.com/voting/my-voting-guide/what-is-a-protest-vote-.html>

⁵⁴ První fázi bychom mohli zjednodušeně nazvat „období primárek a volebních shromáždění“ a druhá se týká již samotné stranické nominace konkrétního kandidáta na celostátním konventu.

⁵⁵ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 9-35.

příčemž rozhodnutí, který systém bude k výběru delegátů použit, závisí na rozhodnutí příslušných stranických orgánů v jednotlivých státech a také na volebních zákonech platných v příslušných státech^{56,57}. Nejpoužívanějším způsobem výběru delegátů jsou tzv. primárky (*primaries*), někdy též v češtině označované jako primární volby, které v současnosti představují moderní způsob volby delegátů oproti druhému podstatně méně často využívanému způsobu výběru delegátů, jenž se v češtině dá nazvat jako volební shromáždění (*caucus*)⁵⁸. Např. v roce 2020 pořádali demokraté pouze ve třech státech unie volební shromáždění (*caucus*), ve zbývajících státech využili systému primárek (viz Příloha č. 2).

Primárky jsou nominační volby organizované buď přímo státním volebním aparátem (*state run primary*) nebo politickou stranou (*party run primary*), během nichž občané volí přímo osoby ucházející se o stranickou nominaci (delegáty za daný stát poté vybírá samotný kandidát či stranické vedení), nebo naopak volí přímo delegáty, kteří se zavázali k hlasování pro zmíněného kandidáta během celostátního stranického konventu. Mezi jednotlivými státy využívajícími primárky panují značné rozdíly, co se týká skutečnosti, kdo všechno je oprávněn volit a jak jsou následně odevzdané hlasy přepočítávány na jednotlivé delegáty připadající konkrétním kandidátům, tedy kolik delegátů bude náležet jednotlivým prezidentským kandidátům. Hlasovat mohou sice jen plnoletí občané USA, avšak v některých státech umožňují stranická pravidla/státní zákony, aby hlasovali i lidé mající pouze 17 let⁵⁹, nebo umožňují, aby hlasovali nejen straničtí členové příslušné strany,

---

⁵⁶ Každý stát má svou vlastní zákonnou úpravu, která stanovuje minimální administrativní pravidla pro organizování primárek či volebních shromáždění, a zároveň každá z politických stran může navíc v mezích zákona dále upravovat podmínky fungování zmíněného systému nebo si zvolit, jaký systém bude používat. Jedná se tedy o kombinaci jak státních zákonů, tak stranických pravidel. Viz např. WOOD, Margaret. State Primary Election Law. In: *Library of Congress* [online]. 2016 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://blogs.loc.gov/law/2016/02/state-primary-election-laws/>

⁵⁷ NORWOOD, Candice. Presidential caucuses are complicated. Why do some states use them? In: *Pbs.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.pbs.org/newshour/politics/presidential-caucuses-are-complicated-why-do-some-states-use-them>

⁵⁸ Volební slovníček. In: *Usembassy.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://cz.usembassy.gov/cs/our-relationship-cs/politika-historie/o-usa/volebni-slovnicek/>

⁵⁹ XXVI. dodatek Ústavy garantuje, že právo volit má každý občan starší 18 let, a proto není možné, aby pro primárky byla stanovena vyšší věková hranice. Avšak státní stranická vedení se mohou rozhodnout na základě tzv. sdružovacího práva garantovaného v I. dodatku Ústavy, aby v jejich primárkách bylo umožněno hlasování i občanům mladším 18 let. Toto rozhodnutí přísluší pouze jednotlivým stranickým vedením. Viz FairVote: The Center for Voting and Democracy. 17-year-old Primary Voting. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://archive3.fairvote.org/reforms/universal-voter-registration/17-year-old-primary-voting-2/>

ale i občané bez politické příslušnosti (*independents/unaffiliate voters*) či dokonce členové ostatních politických stran⁶⁰.

Volební shromáždění (*caucus*) je druhým, méně často používaným způsobem, kterým se v jednotlivých státech rozhoduje o rozdělení delegátů. V den volebního shromáždění se občané (účastníci)⁶¹ setkávají na předem určených místech (tělocvičny, stadiony, školy atd.), kde mezi sebou nejprve diskutují, vyjadřují své názory na jednotlivé kandidáty a pokouší se přesvědčit co nejvíce účastníků shromáždění o výhodách jimi prosazovaného prezidentského kandidáta. Po několika hodinách diskusí dojde buď přímo k hlasování odevzdáním hlasovacího lístku pro favorizovaného prezidentského kandidáta, anebo k rozdělení účastníků shromáždění do skupin, kdy každá je de facto sdružením příznivců určitého prezidentského kandidáta. Následně se zástupce každé ze skupin pokusí přesvědčit nerozhodnuté účastníky, aby se přidali na jeho stranu. K zamezení tříštění jsou stanoveny minimální počty účastníků ve skupinách (*viability threshold*), v případě jejich nesplnění je skupina nucena se rozpustit a účastníci se mohou přidat k jiným větším skupinám. Nakonec dojde k sečtení počtu členů jednotlivých skupin s tím, že výsledky jsou odeslány vedení příslušné strany, která je sečte spolu s výsledky z ostatních shromáždění a následně přidělí každému kandidátovi náležitý počet delegátů⁶².

Jak republikánská, tak i demokratická strana dělí delegáty na dva druhy, na vázané delegáty (*pledge delegates*) a superdelegáty (*superdelegates*). Vázání delegáti představují v obou stranách

---

⁶⁰ Politologové hovoří o čtyřech typech primárek. Prvním jsou otevřené primárky (*open primaries*), umožňující hlasovat všem občanům bez ohledu na jejich stranickou příslušnost. Druhou variantou jsou uzavřené primárky (*closed primaries*), které jsou v přímém protikladu vůči otevřeným primárkám, kdy je umožněno hlasovat pouze členům příslušné strany, o jejichž prezidentských kandidátech se rozhoduje. Třetí a čtvrtá metoda využívá kombinaci postupů uvedených výše s tím, že jsou takovéto primárky následně označovány jako buď částečně otevřené (*semi-open primaries*), nebo částečně uzavřené (*semi-closed primaries*). Částečně otevřené primárky se svým postupem více podobají typu otevřených primárek, a naopak částečně uzavřené mají blíže k uzavřeným primárkám. Viz Oficiální webová stránka vlády Spojených států amerických. Presidential Election Process. In: *Usa.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/election#item-37162>

⁶¹ Kdo všechno se může volebního shromáždění (*caucus*) účastnit, se opět významně různí napříč jednotlivými státy. Volební shromáždění mohou být stejně jako primárky otevřené, uzavřené, částečně otevřené nebo částečně uzavřené a zároveň se jich mohou někdy účastnit i osoby mladší 18 let. Viz tamtéž.

⁶² MASTERS, Jonathan a Gopal RATNAM. The U.S. Presidential Nominating Process. In: *Council on Foreign Relation* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/background/under/us-presidential-nominating-process#chapter-title-0-7>

naprostou většinu všech delegátů⁶³, a tudíž jsou to právě jejich hlasy, které nejčastěji rozhodnou o výsledku prezidentských kandidátů na celostátním stranickém konventu. O počtu vázaných kandidátů připadajících na jednotlivé kandidáty rozhodují voliči svým hlasováním v primárkách či během volebních shromáždění (*caucus*). Jelikož jsou vázaní delegáti voleni lidmi, kteří jim prostřednictvím svých hlasů dali důvěru k zastupování svých zájmů na celostátním konventu, mají delegáti povinnost respektovat vůli voličů. Jinými slovy na celostátním konventu jsou při hlasováních vázání k volbě kandidáta, za nějž byli zvoleni⁶⁴. Ostatně proto jsou zmínění delegáti označováni jako vázaní delegáti.

Superdelegáti jsou významní straniční funkcionáři, jež automaticky díky svému postavení ve straně získávají možnost odevzdat svůj hlas na stranickém konventu pro konkrétního prezidentského kandidáta, avšak narozdíl od vázaných delegátů mají možnost hlasovat pro kteréhokoliv kandidáta, ve své volbě nejsou nikterak vázání⁶⁵.

Je nutné podotknout, že obě strany mají svou vlastní matematickou formuli pro výpočet, kolik delegátů celkově připadne na jednotlivý stát⁶⁶. Díky rozdílu v počtu delegátů mezi státy

---

⁶³ Např. v roce 2020 superdelegáti tvořili pouze 5 % z celkového počtu delegátů účastnících se republikánského celostátního stranického konventu, u demokratické strany superdelegáti představovali ve stejném roce zhruba 16 % všech delegátů. Viz Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Democratic delegate rules 2020. In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Democratic_delegate_rules,_2020

⁶⁴ Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Republican delegate rules 2020. In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Republican_delegate_rules,_2020#cite_note-8

⁶⁵ Ani vázaní delegáti nemají vždy za povinnost odevzdat svůj hlas pro kandidáta, kvůli němuž je občané volili. Např. v situaci, kdy se kandidát (pro nějž mají odevzdat svůj hlas) vzdá své kandidatury, zemře či proběhne více kol hlasování (tzv. *roll call*) na celostátním konventu. V takovém případě záleží buď na legislativní úpravě příslušného domovského státu delegáta, nebo na formulaci stanov u konkrétní strany. Většinou delegát hlasuje pro tu osobu, která mu byl doporučena kandidátem, pro nějž byl původně povinen hlasovat. Viz Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Democratic delegate rules 2020. In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Democratic_delegate_rules,_2020

⁶⁶ Matematický vzorec bere při distribuci delegátů v potaz celkový počet obyvatel daného státu, jeho volební historii (jestli v něm stabilně vítězí republikáni, či demokraté), ale i datum konání primárek/volebních shromáždění a mnoho dalších faktorů. Logicky proto mají nepoměrně větší počet delegátů státy, které jsou volebně příznivé pro určitou stranu. Např. stát New York s populací okolo 20 milionů obyvatel, jenž je považovaný za tradičně demokratickou baštu, měl na demokratickém celostátním konventu v roce 2020 dohromady 320 delegátů, kdežto mnohem více lidnatý stát Texas s 29 miliony obyvatel, který je naopak považovaný za republikánský, byl na zmíněném konventu zastoupen

se značně liší i jejich významnost (respektive síla hlasů) v nominačním procesu na stranickém celostátním konventu. Např. součet všech delegátů Demokratické strany v roce 2020 byl 4750, z toho jenom na Kalifornii připadlo 494 delegátů, kdežto Wyoming mohl rozdělit pouze 18 delegátů⁶⁷.

Proces přepočítávání hlasů odevzdaných v primárkách či během volebních shromáždění (*caucus*) na delegáty, následně hlasujících pro konkrétního kandidáta na celostátním stranickém konventu, je stejně nejednotný napříč státy a politickými stranami jako odpověď na otázku, kdo je oprávněn delegáty volit. Demokratická strana tento proces v posledních letech z důvodu kritiky sjednotila napříč celými Spojenými státy. Demokraté proto přepočítávají hlasy relativně poměrným způsobem, tedy kandidát obdrží takový počet delegátů, jaký proporčně odpovídá jeho výsledku v příslušném státě. Nejedná se ale o čistě poměrnou metodu, jelikož k získání alespoň určitého počtu delegátů je nutné, aby kandidát obdržel minimálně 15 % ze všech odevzdaných hlasů. Jinak řečeno demokraté uplatňují 15% volební klauzuli (tzv. *15% threshold*), která poměrnost systému částečně narušuje. Naopak republikáni nechávají výběr metody pro přepočet hlasů na delegáty čistě na rozhodnutích státních stranických vedení, což logicky vede ke značně rozdílným postupům (viz Příloha č. 3). V některých státech republikáni využívají poměrnou metodu (*proportional method*) fungující podobným způsobem jako u demokratů. Naopak v jiných státech je zase uplatňována metoda fungující na principu „vítěz bere vše“ (*winner-takes-all*) nebo se využívá kombinace obou zmíněných systémů (*hybrid method/proportional with winner-takes-all trigger*). Na základě informací uvedených výše se dá konstatovat, že republikány používaný systém vytváří mnohem větší disproporce mezi celkovým počtem hlasů získaným jedním kandidátem (*popular vote*) a počtem celkově mu náležejících delegátů, než je tomu u demokratické strany. U republikánů proto není nutné k získání většiny delegátů mít také většinu všech odevzdaných hlasů (narozdíl od demokratů). Ostatně díky těmto pravidlům se kandidátem Republikánské strany mohl v roce 2016 stát Donald Trump^{68,69}. Kandidát ucházející se o nominaci strany musí vždy získat alespoň 50 % všech

---

pouze 261 delegáty. Viz Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Presidential debates 2024. In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Presidential_debates_2024

⁶⁷ Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Democratic delegate rules 2020. In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Democratic_delegate_rules_2020

⁶⁸ Donald Trump v r. 2016 obdržel pouze 44,95 % voliči odevzdaných hlasů, ale před konáním stranického konventu měl zajištěno již 58,29 % hlasů všech delegátů. Hillary Clinton získala v primárkách celkem 55,23 % voliči odevzdaných hlasů a během demokratického konventu v r. 2016 obdržela nominaci od 59,67 % delegátů. Blíže viz The

delegátů, aby mohl mít zaručenou jistotu svého zvolení hned v prvním kole na celostátním nominačním konventu⁷⁰.

Před každými prezidentskými volbami pořádá v období letních měsíců Demokratická i Republikánská strana celostátní stranický konvent (*national party convention*). Ten trvá 4 dny, během nichž se řeší důležitá agenda strany jako jsou úpravy stranických stanov včetně přijímání nových pravidel či principů, podle kterých bude strana v následujících letech fungovat. Jedním z hlavních cílů shromáždění je vybrat stranického kandidáta do listopadových prezidentských voleb. Třetí den konventu je proto vyhrazen nominačním proslovům, na jejichž konci proběhne hlasování přítomných delegátů, kteří jsou vyvoláváni podle názvu svého domovského státu k odevzdání svých hlasů pro příslušné prezidentské kandidáty. Pro zajištění stranické nominace na prezidenta musí některý z kandidátů získat absolutní většinu odevzdaných hlasů, v opačném případě není o stranickém prezidentském kandidátovi rozhodnuto a proběhne další kolo hlasování, které má trochu jiná pravidla nežli první kolo, ale opět je k získání nominace požadováno alespoň 50 % všech hlasů. Pokud ani tak není nikdo zvolen, proběhne opět další kolo hlasování s opět mírně pozměněnými pravidly, avšak podmínka většiny hlasů zůstává nedotčená. Jestliže znovu nikdo nezíská většinu, postupuje se obdobným způsobem popsaným výše. Poslední den shromáždění je věnován pouze prezidentskému kandidátovi (a kandidátovi na viceprezidenta), kdy je shromáždění zakončeno proslovem prezidentského kandidáta, v němž přijme (akceptuje) nominaci své strany do prezidentských voleb⁷¹. Teprve v tento moment se z něj oficiálně stává stranický nominand na post prezidenta USA.

2.2 Volební den a průběh volby prezidenta USA až k jeho inauguraci

Období od skončení celostátních stranických konventů do dne voleb je vyhrazeno především pro předvolební kampaň jednotlivých stranických kandidátů na prezidenta, kteří se pokoušejí zaujmout svým předvolebním programem voliče napříč Spojenými státy. Je nutné podotknout, že některé státy jsou pro vítězství ve volbách důležitější než jiné. Předvolební mapa Spojených států se před každými prezidentskými volbami na základě rozsáhlých předvolebních průzkumů dělí

Green Papers. 2016 Presidential Primaries, Caucuses, and Conventions: Democratic Convention. In: *Thegreenpapers.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <http://www.thegreenpapers.com/P16/D>

⁶⁹ Tamtéž.

⁷⁰ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 34.

⁷¹ Tamtéž, s. 34-35.

na státy tzv. „modré“ (*blue states*)⁷², „červené“ (*red states*)⁷³ a „swing states“ (*battleground states*)⁷⁴, u nichž není jisté, který kandidát zde nakonec vyhraje. A právě proto oba kandidáti věnují nejvíce pozornosti posledně zmíněným státům (viz Příloha č. 4).

Ve stejném časovém rozhraní jsou zároveň pořádány prezidentské a viceprezidentské předvolební debaty, v nichž prezidentští kandidáti diskutují důležitá společenská témata spolu se způsoby jejich řešení⁷⁵.

Připomeňme zde, jaké pravomoci vlastně mají jednotlivé státy a Kongres, co se týká možnosti přijímání volebního zákonodárství vztahujícího se na volbu prezidenta. Ústava Spojených států nedává jednoznačnou odpověď na otázku, kdo všechno má pravomoc k přijímání volebních zákonů, jež by upravovaly způsob, kterým jsou vybíráni jednotliví volitelé (*electors*), ani dostatečně neupravuje postup volitelů při samotné volbě prezidenta. V Čl. 2 § 1 Ústavy jsou zmíněny pouze základní informace, které ale nejsou dostatečné k uskutečnění volby prezidenta pouze na svém základě. Proto je nutné, aby bylo i v Ústavě zakotveno, která složka moci bude oprávněna k přijímání průvodních norem upravujících průběh prezidentských voleb. Jedná se tedy o to, zda bude mít pravomoc k přijetí volebních norem Kongres Spojených států, nebo jednotlivé státy federace, resp. jejich státní zákonodárské sbory. V případě voleb do Senátu a Sněmovny reprezentantů je uvedená otázka postavena na jisto díky znění Čl. 1 § 4 Ústavy (*elections clause*), který říká, že každý stát může přijmout volební zákony upravující způsob volby svých

---

⁷² Jedná se o státy, v nichž tradičně vítězí demokraté, kteří mají modrou barvu jakožto svoji hlavní reprezentační (vlajkovou) barvu, odtud tedy označení modré státy. Typicky se jedná o státy New York, Kalifornie, Vermont, Massachusetts atd. Viz 270 To Win. Electoral Map: Blue or Red States Since 2000. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/content/blue-and-red-states>

⁷³ Jedná se o státy, v nichž tradičně vítězí republikáni, kteří mají červenou barvu jakožto svoji hlavní (vlajkovou) barvu a odtud tedy označení červené státy. Typicky se jedná o státy Idaho, Oklahoma, Wyoming, Alabama atd. Viz Tamtéž.

⁷⁴ V současné době např. Florida, Michigan, Severní Karolína či Pensylvánie, v nichž předvolební průzkumy favorizují vítězství jednoho, či druhého prezidentského kandidáta v řádu jednotek procent, a proto není možné dopředu jednoznačně určit, který kandidát nakonec vyhraje. V průběhu let se seznam států spadajících do kategorie swing states postupně měnil. Viz Tamtéž.

⁷⁵ Pravidla pro průběh prezidentských a viceprezidentských předvolebních debat jsou předem stanovena nezávislou komisí pro prezidentské debaty (*Commission on Presidential Debates*). Zvykem bývá, že se uskuteční dvě až tři předvolební prezidentské debaty a jedna viceprezidentská. Viz *The Commission on Presidential Debates. The Commission on Presidential Debates: An Overview*. In: *Debates.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.debates.org/about-cpd/overview/>

reprezentantů do příslušných komor Kongresu, ale zároveň dává oprávnění federálnímu zákonodárnému sboru k přijetí jakýchkoliv volebních zákonů, které budou mít přednost před legislativní úpravou na úrovni jednotlivých států dotýkající se těchto federálních voleb⁷⁶. Kongres Spojených států je tedy tím, kdo má rozhodující roli v případě federálního volebního zákonodárství upravujícího volby do Senátu a Sněmovny reprezentantů. Avšak uvedené pravidlo se nevztahuje na prezidentské volby. Prezident Spojených států je z důvodu použití *electoral college* vybírán podstatně složitějším způsobem oproti volbě kongresmanů a senátorů (viz 1. část této diplomové práce), a proto bylo třeba zvolit jiné ústavní řešení. Otcové zakladatelé se rozhodli svěřit dle znění Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy téměř veškerou zákonodárnou pravomoc k přijímání volebních zákonů upravujících proces výběru volitelů (*electors*) do rukou jednotlivých států s tím, že Kongres má podle Čl. 2 § 1 odst. 4 Ústavy pouze pravomoc schvalovat zákony sjednocující den, kdy má dojít k výběru volitelů napříč Spojenými státy (běžně je mezi lidmi uvedený den znám jako *volební den*, potažmo *den voleb*), a den, kdy mají volitelé zvolit prezidenta Spojených států⁷⁷. Uvedené pravidlo ale není soudy přímo takto interpretováno z důvodu přijetí XIV. dodatku Ústavy v roce 1868. Soudy konkrétně svou interpretaci opírají o znění § 1 zmíněného ústavního dodatku, který garantuje každému občanu rovná práva (*equal protection clause*)⁷⁸. Nejvyšší soud Spojených států ve svém rozsudku *McPherson v. Blacker* z roku 1892 judikoval, že Čl. 2 § 1 Ústavy nebyl přijetím XIV. dodatku dotčen takovým způsobem, který by zajišťoval na základě zmíněné *equal protection clause* každému občanu právo volit prezidenta Spojených států, resp. Ústava žádnému občanu negarantuje možnost ve volbách vybírat volitele (*electors*), kteří následně zvolí samotného

---

⁷⁶ Čl. 1 § 4 Ústavy Spojených států: „*The Times, Places and Manner of holding Elections for Senators and Representatives, shall be prescribed in each State by the Legislature thereof; but the Congress may at any time by Law make or alter such Regulations, except as to the Places of chusing Senators.*“

⁷⁷ Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy Spojených států: „*Each State shall appoint, in such Manner as the Legislature thereof may direct, a Number of Electors, equal to the whole Number of Senators and Representatives to which the State may be entitled in the Congress: but no Senator or Representative, or Person holding an Office of Trust or Profit under the United States, shall be appointed an Elector*“ Navazující ustanovení Čl. 2 § 1 odst. 4 Ústavy: „*Each State shall appoint, in such Manner as the Legislature thereof may direct, a Number of Electors, equal to the whole Number of Senators and Representatives to which the State may be entitled in the Congress: but no Senator or Representative, or Person holding an Office of Trust or Profit under the United States, shall be appointed an Elector.*“

⁷⁸ Ustanovení v § 1 XIV. dodatku Ústavy Spojených států (*equal protection clause*): „*No State shall make or enforce any law which shall abridge the privileges or immunities of citizens of the United States; nor shall any State deprive any person of life, liberty, or property, without due process of law; nor deny to any person within its jurisdiction the equal protection of the laws.*“

prezidenta^{79,80}. Tedy ani na základě XIV. dodatku není možné tvrdit, že lidé mají Ústavou zaručené právo vybrat ve volbách volitele (*electors*), jakož ani není možné interpretovat Ústavu ve smyslu, že Kongres má pravomoc legislativně nařídit jednotlivým státům, jakým způsobem musí vybírat volitele (*electors*). Jedná se totiž stále o výlučnou pravomoc států. Ostatně i proto je v dnešní době možné, aby se např. státní zákonodárny sbor Kalifornie rozhodl, že všichni jeho volitelé (*electors*) automaticky odevzdají své hlasy ve prospěch kteréhokoliv prezidentského kandidáta, který získá nominaci Demokratické strany na post prezidenta USA, a Kongres nemůže toto rozhodnutí nikterak zvrátit⁸¹. Na druhou stranu soudy v minulosti považovaly za nutné, aby Kongres Spojených států měl možnost přijmout zákony, jež by zajistily, aby způsob, kterým jsou volitelé vybíráni, nepodléhal korupci, machinacím či podvodům^{82,83}. Novější judikatura soudů navíc uznala

---

⁷⁹ Jedná se o jeden z nejdůležitějších rozsudků Nejvyššího soudu, který se zabývá přímo otázkou rozsahu pravomocí jednotlivých států v oblasti určování způsobu, kterým mohou být vybráni volitelé volící následně prezidenta. Tento rozsudek byl navíc vydán až po ratifikaci XIV. dodatku Ústavy, jenž významně posílil pravomoci federální vlády na úkor jednotlivých států unie. Žalobci ve zmíněném rozsudku nepovažovali za ústavně konformní volební zákon přijatý ve státě Michigan, prostřednictvím něhož došlo k rozdělení samotného státu na několik volebních obvodů a za vítězství v každém z daných volebních obvodů bylo konkrétnímu prezidentskému kandidátu přiděleno po jednom voliteli. Soud ve svém rozsudku neshledal zmíněný zákon za protiústavní, neboť dle názoru většiny soudců mají státy výlučnou pravomoc v oblasti určení způsobu výběru volitelů. Z výroku soudu: „*Under the second clause of Article II of the Constitution, the legislatures of the several states have exclusive power to direct the manner in which the electors of President and Vice President shall be appointed. The second clause of Article II of the Constitution was not amended by the Fourteenth and Fifteenth Amendments, and they do not limit the power of appointment to the particular manner pursued at the time of the adoption of these amendments or secure to every male inhabitant of a state, being a citizen of the United States, the right from the time of his majority to vote for presidential electors.*” Přestože rozsudek pochází již z roku 1892, nedošlo do současné doby k překonání jím stanoveného precedentu (nebyl zatím tzv. *overruled*), spíše naopak. V roce 2000 v rozsudku s názvem *Bush v. Gore* bylo toto pravidlo Nejvyšším soudem potvrzeno jako stále platné a závazné. Plné znění soudního rozsudku (*McPherson v. Blacker*) z roku 1892 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/usrep/usrep146/usrep146001/usrep146001.pdf>

⁸⁰ V roce 2000 v rozsudku Nejvyššího soudu s názvem *Bush v. Gore* bylo toto pravidlo z rozsudku *McPherson v. Blacker* naopak znovu potvrzeno jako stále platné a závazné. Plné znění soudního rozsudku (*Bush v. Gore*) z roku 2000 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/usrep/usrep531/usrep531098/usrep531098.pdf>

⁸¹ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 12.

⁸² Soudci Nejvyššího soudu posuzovali ve sporu *Williams v. Rhodes* z roku 1968, zdali je ústavně konformní, aby státní volební zákony určovaly rozdílné požadavky na osobu prezidentského kandidáta v závislosti na jeho stranické příslušnosti. Konkrétně se případ týká volebního zákona přijatého ve státě Ohio, který vyžadoval po osobách plánujících kandidovat na prezidenta, aby předložili petici obsahující alespoň takový počet podpisů, jaký se rovná číslu odpovídajícímu 15 % všech voliči odevzdaných hlasů v posledních guvernérských volbách. Uvedené pravidlo se však

za žádoucí, aby určitý standard rovných práv byl zajištěn nejen v rámci přijatých státních zákonů, ale také napříč Spojenými státy, a Kongres může přijímat zákony k zajištění této minimální ochrany

---

nevztahovalo na kandidáty z Demokratické a Republikánské strany, pro něž byl vyžadován mnohem mírnější požadavek. Bez uvedených podpisů tedy nebylo možné, aby došlo k zapsání jména potenciálního kandidáta na volební lístek, čímž se osoba nemohla voleb účastnit. Nejvyšší soud Spojených států sice v předcházejícím rozsudku potvrdil, že státy mají výlučnou pravomoc v otázce úpravy prakticky veškerých záležitostí týkajících se volby prezidenta USA, resp. volby jejich volitelů, avšak nejedná se o pravomoc zcela nezávislou na znění XIV. dodatku Ústavy. Soud uvedl, že pokud se státy rozhodnou pro určitou úpravu, pak nesmí tato úprava být zjevně diskriminační, a porušovat tak rovná práva občanů: „*State laws enacted pursuant to Art. II, § 1, of the Constitution to regulate the selection of electors must meet the requirements of the Equal Protection Clause of the Fourteenth Amendment. The Constitution is filled with provisions that grant ... the States specific power to legislate in certain areas; these granted powers are always subject to the limitation that they may not be exercised in a way that violates other specific provisions of the Constitution. Ohio's restrictive election laws taken as a whole are invidiously discriminatory and violate the Equal Protection Clause because they give the two old, established parties a decided advantage over new parties.*” Pravomoc států v oblasti úpravy prezidentských voleb tedy není neomezená, ale musí respektovat i ostatní ustanovení Ústavy, jakým je např. zmíněný XIV. dodatek Ústavy. Plné znění soudního rozsudku (Williams v. Rhodes) z roku 1968 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep393/usrep393023/usrep393023.pdf>

⁸³ Nejvyšší soud se ve sporu *Burroughs and Cannon v. United States* z roku 1934 zabýval mimo jiné otázkou, zdali má Kongres Spojených států pravomoc přijímat zákony, jejichž cílem je ochrana průběhu prezidentských voleb před korupcí. Konkrétně museli soudci rozhodnout, zdali je federální zákon *The Federal Corrupt Practices Act* (předchůdce v současné době účinného federálního zákona *The Federal Election Campaign Act* z roku 1971) protiústavní, neboť jak tvrdili stěžovatelé, odporuje znění Čl. 2 § 1 Ústavy. Dle názoru většiny soudců Kongres má pravomoc přijímat dané zákony. Shledali tak znění zmíněného zákona za ústavně konformní: „*The President is vested with the executive power of the nation. The importance of his election and the vital character of its relationship to and effect upon the welfare and safety of the whole people cannot be too strongly stated. To say that Congress is without power to pass appropriate legislation to safeguard such an election from the improper use of money to influence the result is to deny to the nation in a vital particular the power of self-protection. Congress, undoubtedly, possesses that power, as it possesses every other power essential to preserve the departments and institutions of the general government from impairment or destruction, whether threatened by force or by corruption.... The power of Congress to protect the election of President and Vice-President from corruption being clear, the choice of means is primarily for the judgment of Congress.*” Ústava tedy dle názoru soudu opravňuje Kongres k přijímání takových zákonů, které mají za cíl ochránit průběh samotných voleb amerického prezidenta a to bez ohledu na formu samotné potenciální hrozby. Není tedy rozdíl, zdali se jedná o hrozbu ve formě korupce, či použití fyzického násilí, obojí představuje potenciální ohrožení prezidentských voleb. Plné znění soudního rozsudku (*Burroughs and Cannon v. United States*) z roku 1934 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep290/usrep290534/usrep290534.pdf>

rovných práv⁸⁴. Veškeré pravomoci Kongresu rozšířené díky soudní interpretaci se samozřejmě týkají pouze federálních prezidentských voleb, nikoliv státních a místních voleb, u kterých je situace ještě komplikovanější. Skutečnosti uvedené výše tak vytvářejí právní základ pro způsob, kterým je v současné době upraven průběh výběru volitelů (*electors*) americkými občany, a pro následný proces volby prezidenta samotnými voliteli (*electors*)⁸⁵.

Občané Spojených států sice nemají Ústavou zaručené právo vybírat volitele (*electors*) ve všeobecných volbách (*general elections*), ale přesto tak všechny státy unie od roku 1876 činí⁸⁶. Každé čtyři roky proto ve Spojených státech probíhají v úterý následujícím po prvním pondělí v měsíci listopadu všeobecné volby (*general elections*), v nichž Američané mj. vybírají i volitele (*electors*), kteří poté učiní finální rozhodnutí, kdo bude zastávat nejvyšší exekutivní funkci v zemi⁸⁷. Průběh prezidentských voleb není z hlediska federálních zákonů příliš regulován, co se týká způsobu, jakým mohou lidé odevzdávat své hlasy, navzdory tomu, že možnost výběru způsobu hlasování pomáhá zvyšovat participaci občanů ve volbách, a především snižuje rozdíly mezi jednotlivými sociálními skupinami. Většina federálních zákonů se totiž týká stanovení základních technických standardů pro průběh voleb, kterými je např. stanovení možností, jak se mohou občané k volbám registrovat, jaké základní standardy musí splňovat volební lístky či hlasovací zařízení, jak mají vypadat volební místnosti, aby byly dostupné i pro hůře pohyblivé

---

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu pod názvem *Oregon v. Mitchell* z roku 1970, ve kterém soud potvrdil, že novela zákona *Voting Rights Act* z roku 1970, která zajistila každému občanu staršímu 18 let aktivní volební právo ve federálních volbách, je v souladu s ústavním pořádkem. Zároveň však taktéž soud potvrdil, že Kongres nemůže prostým zákonem uvedenou věkovou hranici stanovit i pro státní a komunální volby, jelikož se jedná o výlučnou pravomoc příslušných států. Z uvedeného důvodu byl proto v roce 1971 ratifikován XXVII. dodatek Ústavy, jenž zmíněné právo volit od 18 let věku rozšířil i na místní a státní volby. Plné znění soudního rozsudku (*Oregon v. Mitchell*) z r. 1970 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/usrep/usrep400/usrep400112/usrep400112.pdf>

⁸⁵ Komentář ke Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy uvedený na oficiálních stránkách Kongresu Spojených států. Viz *Constitution Annotated: Analysis and interpretation of the U.S. Constitution. ArtII.S1.C2.3 State Discretion Over Selection of Electors*. In: *Congress.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://constitution.congress.gov/browse/essay/artII-S1-C2-3/ALDE_00013800/

⁸⁶ Posledním státem, který se rozhodl k výběru volitelů využít systému všeobecných voleb, bylo Colorado. Viz KOZA, John R. a spol. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote* [online]. USA: National Popular Vote Press, 2013 [cit. 2022-02-14]. Fourth Edition, s. 5-6. ISBN: 978-097-90-1073-6. Dostupné z: <https://www.every-vote-equal.com>

⁸⁷ Plné znění hl. 3 odd. 1 § 1 Federálního zákoníku Spojených států amerických (3 U.S. Code, chap. 1 § 1) [cit. 2022-02-14] dostupné z: <https://uscode.house.gov/browse/prelim@title3/chapter1&edition=prelim>

občany, jaké hlasovací možnosti mají američtí vojáci v zahraničí nebo se federální zákony věnují regulaci způsobu financování předvolebních kampaní⁸⁸.

Zde můžeme zmínit zákon označovaný jako *Help America Vote Act*, k jehož přijetí došlo v důsledku sporných prezidentských voleb v roce 2000, kdy není do dnešní doby zcela jisté, kdo se skutečně měl s ohledem na *electoral college* stát prezidentem. Zákonodárci přijali tento zákon ve snaze v budoucích volbách zabránit opakování stejné skutečnosti, která se udála v roce 2000⁸⁹. Kongres sice nemá pravomoc detailně upravovat průběh způsobu, kterým se volí americký prezident, ale má pravomoc vytvářet finanční fondy s celostátním dosahem, z nichž mohou jednotlivé státy čerpat finanční prostředky určené k realizaci cílů stanovených v takovýchto zákonech o vzniku příslušných fondů. Podstata zákona *Help America Vote Act* vychází právě z tohoto konceptu, kdy vedle stanovených cílů, kterými jsou např. zlepšení celkové administrace voleb a jejich dostupnosti či edukace voličů, vytváří taktéž speciální finanční fond určený k realizaci vytyčených cílů⁹⁰. Každý stát v USA tak může žádat o poskytnutí finančních prostředků z uvedeného fondu, které následně musí použít k realizaci alespoň jednoho, tímto zákonem vytyčeného cíle⁹¹. Přijetím zákona *Help America Vote Act* navíc došlo ke vzniku speciální nezávislé komise nazývané *U.S. Assistance Commission*, jejímž úkolem je hlídat dodržování stanovených cílů, k nimž se jednotlivé státy zavázaly a pro něž získaly finanční prostředky. Zároveň má tato komise na starost rozdělování samotných finančních prostředků mezi státy federace⁹².

---

⁸⁸ Oficiální webové stránky vlády Spojených států amerických. Voting and Election Laws. In: *Usa.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/voting-laws>

⁸⁹ Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Help America Vote Act (HAVA) of 2002. In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [#Election_Assistance_Commission](https://ballotpedia.org/Help_America_Vote_Act_(HAVA)_of_2002)

⁹⁰ Hl. 1 (title I) zákona *The Help America Vote Act*, dostupné z: https://www.eac.gov/sites/default/files/eac_assets/1/6/HAVA41.PDF

⁹¹ Američtí zákonodárci schválili, již po několikáté od přijetí zákona *Help America Vote Act* v roce 2002, novou dodatečnou alokaci peněz určených do jeho fondu. Přehled všech nově schválených finančních prostředků je online dostupný na oficiálních stránkách komise (*U.S. Assistance Commission*) dohlížející na provádění cílů zmíněného zákona. Viz U.S. Assistance Commission. Election security funds. In: *Eac.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.eac.gov/payments-and-grants/election-security-funds>

⁹² Hl. 2 § 201-210 zákona *The Help America Vote Act*, dostupné z: https://www.eac.gov/sites/default/files/eac_assets/1/6/HAVA41.PDF

V současné době existuje v podstatě jediný významný federální zákon, jehož záměrem je na federální úrovni přímo komplexně chránit hlasovací práva všech Američanů a zajistit jejich rovný přístup k možnosti odevzdat svůj hlas ve volbách. Jedná se o slavný zákon z období 60. let minulého století nazývaný *The Voting Rights Act*⁹³, který byl v průběhu let několikrát novelizován⁹⁴ i soudně revidován. Dle v minulosti konstantní judikatury Nejvyššího soudu má Kongres Spojených států pravomoc přijímat zákony, jejichž záměrem je naplňovat ustanovení zakotvená v XIV. a XV. dodatku Ústavy, a proto shledal nejen jednotlivá ustanovení zákona *The Voting Rights Act*, ale i jeho celé znění za ústavně konformní, neboť Kongres přijetím Ústavy naplnil svou pravomoc danou mu Ústavou^{95,96,97}. Uvedené však již bylo částečně překonáno novější judikaturou Nejvyššího soudu^{98,99,100,101,102}.

---

⁹³ COLEMAN, Kevin J. The Voting Rights Act of 1965: Background and Overview. In: *Congress.org* [online]. 2015 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R43626/15>

⁹⁴ Oficiální webové stránky amerického ministerstva spravedlnosti – The United States Department of Justice. History of Federal Voting Rights Laws. In: *Justice.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/crt/history-federal-voting-rights-laws>

⁹⁵ Např. rozsudek *South Carolina v. Katzenbach* z roku 1966, kde Nejvyšší soud shledal zákon *The Voting Rights Act* za ústavně konformní, neboť dle názoru většiny soudců, směřuje tento zákon k naplňování cílů předestřených v XV. dodatku Ústavy. Plné znění soudního rozsudku (*South Carolina v. Katzenbach*) z roku 1966 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep383/usrep383301/usrep383301.pdf>.

⁹⁶ Např. rozsudek z roku 1980 *City of Rome v. United States*, v němž opět Nejvyšší soud potvrdil, že Kongres má pravomoc přijímat zákony reflektující znění tzv. „rekonstrukčních dodatků“ Ústavy (tedy XIII., XIV., XV. dodatek). Plné znění soudního rozsudku (*City of Rome v. United States*) z roku 1980 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep446/usrep446156/usrep446156.pdf>.

⁹⁷ Např. novější spor z roku 1999 *Lopez v. Monterey County*, kde soud mj. znovu potvrdil svůj názor vyřčený v předchozích rozsudcích o tom, že zákon *The Voting Rights Act* je jako celek ústavně konformní. Plné znění soudního rozsudku (*Lopez v. Monterey County*) z roku 1999 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep525/usrep525266/usrep525266.pdf>

⁹⁸ K výraznému oslabení zákona *The Voting Rights Act* došlo v roce 2013 po rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států v případě *Shelby County v. Holder*, ve kterém soud v podstatě zrušil možnost využívat federální vládou tzv. „*preclearance provision*“ (ustanovení o předběžném posouzení) zakotvenou v § 4-5 zmíněného zákona. Toto ustanovení zakazovalo, aby v místech (státech, volebních obvodech), v nichž historicky existovaly diskriminační volební zákony, docházelo k přijímání jakýchkoliv novelizací volebních zákonů, které by mohly znevýhodnit či zhoršit právní postavení menšin v oblasti voleb, pakliže americký ministr spravedlnosti nedá k přijetí takovýchto novelizací předem souhlas. Po rozsudku soudu došlo bohužel výraznému omezení dostupnosti samotných voleb, jelikož dotčené oblasti (státy) schválily nové volební zákony znesnadňující přístup občanů k volbám, jež disproportčně postihly především různé sociální menšiny, tedy voliče, jejichž volební práva byla do té doby díky § 4-5 zákona *The Voting*

Rights Act chráněna. Většina soudců sice svým rozhodnutím fakticky snížila samotnou významnost *The Voting Rights Act*, avšak ostatní paragrafy nebyly tímto rozhodnutím dotčeny, a mají tak stále podstatný vliv na průběh amerických voleb. Navíc Kongres může kdykoliv, dle názoru soudu, schválit nová kritéria (tzv. *coverage formula*), na základě nichž by federální vláda mohla opět začít plně uplatňovat pravomoci jí dané tzv. *preclearance provision*. Soud totiž ve svém rozsudku označil za protiústavní pouze samotná kritéria (tzv. *coverage formula*) zakotvená v § 4 *The Voting Rights Act*, jež podle něj byla zastaralá a nereflektujících novodobou realitu, čímž nespravedlivě (bezdůvodně) znevýhodňovala určité státy oproti jiným. Kvůli protiústavnosti § 4 není možné, aby federální vláda uplatňovala dozor nad průběhem voleb, který jí náleží dle § 5 téhož zákona, přestože soud neshledal § 5 za protiústavní a ponechal jej v platnosti. Bohužel ale po zrušení zmíněných kritérií (tzv. *coverage formula*) došlo soudním rozhodnutím i k neaplikovatelnosti § 5 pro regulaci průběhu amerických prezidentských voleb. Kongres Spojených států nebyl zatím, a nejspíše ani v blízké budoucnosti nebude, schopný (především z důvodu obstrukcí v Senátu tzv. *filibusteru*) schválit nová kritéria (tzv. *coverage formula*). Blíže viz LOCKHART, P.R. How Shelby County v. Holder upended voting rights in America. In: *Vox* [online]. 2019 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2019/6/25/18701277/shelby-county-v-holder-anniversary-voting-rights-suppression-congress>

⁹⁹ Plné znění rozsudku (*Shelby County v. Holder*) z roku 2013 dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/12pdf/12-96_6k47.pdf

¹⁰⁰ V nedávné době došlo k dalšímu snížení významnosti zákona *The Voting Right Act* po rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2021 ve sporu *Brnovich v. Democratic National Committee*, jenž svou novou interpretací oslabil význam § 2 zmíněného zákona. Toto ustanovení zakazuje všem státům přijetí volební zákonů, které by diskriminovaly voliče na základě jejich rasy, barvy pleti či příslušnosti k určité národnostní menšině apod. Avšak většina soudců (6:3) v rozsudku odmítla stanovit přesný test, který by do budoucna postavil na jisto, zdali konkrétní volební zákon porušuje ona ochranná ustanovení zakotvená v § 2 daného zákona, či nikoliv. Soudci pouze stanovili velice vágní body, které považují za důležité zodpovědět před tím, než může být jakýkoliv volební zákon shledán za nevyhovující v kontextu § 2 *The Voting Rights Act*. Např. pokud záměrem určitého zákona je zabránit volebním podvodům, pak bude tento zákon spíše posouzen jako neodporující § 2 *The Voting Rights Act*. Obdobně bude zmíněné pravidlo platit i pro zákony, jejichž záměrem má být ochrana voličů před zastrašováním apod. Jinými slovy, pokud konkrétní stát bude schopný dostatečně prokázat, že existuje skutečně silný důvod pro přijetí určitých novel volebních zákonů, jež mohou potenciálně být v rozporu se zněním § 2 uvedeného zákona, pak budou takovéto nově přijaté volební zákony (úpravy) s větší pravděpodobností shledány za vyhovující, nežli naopak pokud budou tyto státy tvrdit, že takovéto zákonné novelizace byly přijaty právě z důvodu zachování integrity (bezpečnosti) voleb. Nejvyšší soud přímo ve svém rozsudku řekl: „*Second, the Court declines in these cases to announce a test to govern all VRA §2 challenges to rules that specify the time, place, or manner for casting ballots. It is sufficient for present purposes to identify certain guideposts that lead to the Court’s decision in these cases.... Consistent with §2(b)’s reference to a States’ “political processes,” courts must consider the opportunities provided by a State’s entire system of voting when assessing the burden imposed by a challenged provision. Thus, where a State provides multiple ways to vote, any burden associated with one option cannot be evaluated without also taking into account the other available means. The strength of the state interests—such as the strong and entirely legitimate state interest in preventing election fraud—served by a challenged voting rule is an important factor. Ensuring that every vote is cast freely, without intimidation or undue influence, is also a*”

Z důvodu relativně nedávných soudních zásahů a společenského vývoje není *Voting Rights Act* v dnešní době dostatečný k zajištění rovných volebních práv všech občanů ve všech státech USA, což vytváří značné rozdíly napříč jednotlivými státy jednak v otázce samotné dostupnosti voleb pro občany, jednak ve způsobech, kterými mohou Američané hlasovat v prezidentských volbách. Z důvodu nedostatečné regulace prezidentských voleb na federální úrovni dochází k přenechání značné části zodpovědnosti za zákonnou úpravu průběhu voleb na státních legislativních sborech, které mají mnohdy rozdílné pohledy na jednotlivé způsoby hlasování a na možnosti participace všech sociálních skupin při výběru prezidentských volitelů.

Obecně se dá říct, že se ve Spojených státech uplatňují tři způsoby, kterými Američané mohou hlasovat v listopadových volbách, avšak ne každý stát všechny tyto možnosti využívá. Navíc existují i značné variace uvnitř jednotlivých metod (způsobů). První možností povolenou většinou států je korespondenční hlasování, jež se využívá ve Spojených státech od doby občanské války (*civil war*)¹⁰³. Korespondenční hlasování je asi nejpohodlnější způsob hlasování, jelikož voliči mohou kdykoliv od obdržení volebního lístku do dne voleb tento lístek vyplnit a následně vhodit do poštovní schránky nebo jej odevzdat na speciálně určeném místě, aby měli jistotu, že se jejich hlas stihne započítat. Korespondenční hlasování má v jednotlivých státech různá pravidla, ale zjednodušeně se dá zobecnit na dva typy, kdy u prvního dostane automaticky každý volič hlasovací lístek (*automatic mail-in voting*) do své poštovní schránky

---

valid and important state interest. In determining whether a rule goes too far “based on the totality of circumstances,” rules that are supported by strong state interests are less likely to violate §2. Kvůli takto vágně nastaveným interpretačním pravidlům může dle odborníků docházet k přijímání skutečně různorodých restriktivních volebních zákonů způsobujících značné rozdíly v dostupnosti voleb mezi jednotlivými státy, a to především s ohledem na mnohé sociální menšiny. Blíže viz Kolektiv autorů. *Brnovich v. Democratic National Committee: Leading Case* 141 S. Ct. 2321. *Harvard Law Review* [online]. 2021 vol. 135, no. 1, s. 481-490 [cit. 2022-02-14]. ISSN 0017-811X. Dostupné z: <https://harvardlawreview.org/2021/11/brnovich-v-democratic-national-committee/>

¹⁰¹ Plné znění soudního rozsudku (*Brnovich v. Democratic National Committee*) z roku 2021 dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/20pdf/19-1257_g204.pdf

¹⁰² K dalšímu oslabení *The Voting Rights Act* by mohlo dojít i v letošním roce, neboť by Nejvyšší soud měl rozhodnout o ústavnosti § 2 zmíněného zákona ve sporu *Merrill v. Milligan*. Jelikož mají u Nejvyššího soudu, dle názoru odborníků, většinu konzervativní soudci nad těmi liberálními (6:3), je pravděpodobné, že dojde nakonec k úplnému zrušení § 2 tohoto zákona, a to právě z důvodu jeho možné protiústavnosti. Viz Oyez. *Merrill v. Milligan*. In: *Oyez.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.oyez.org/cases/2022/21-1086>

¹⁰³ ROTONDI, Jessica P. Vote-by-Mail Programs Date Back to the Civil War: U.S. armed forces have long used the mail to cast their ballots from the front lines. In: *History* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/vote-by-mail-soldiers-war>

s možností jej následně do dne voleb odevzdat. Druhý typ korespondenčního hlasování představuje tzv. *absentee voting* (korespondenční hlasování na žádost), u nějž je třeba, aby si voliči dopředu zažádali o možnost hlasovat korespondenčně s tím, že v některých státech není třeba pro tento způsob hlasování uvádět důvod, ale jiné státy vyžadují uvedení důvodu spolu s prokázáním tvrzené skutečnosti. U obou typů korespondenčního hlasování pak také platí mezi státy rozdílná pravidla pro způsob sčítání hlasů, jelikož některé státy započítávají hlasovací lístky došlé do volebních místností i několik dní po volbách v případě, že byly tyto hlasy označeny jako odevzdané v den voleb. Jiné státy však započítávají pouze hlasovací lístky došlé nejpozději do určité hodiny ve dni voleb¹⁰⁴. Zároveň volební zákony mnohých států umožňují, aby hlasy odevzdané v předstihu byly již předběžně sečtené několik týdnů před dnem voleb. Výsledky se však zveřejní až s uzavřením volebních místností v příslušném státě. Jiné státy začínají započítávat hlasy došlé korespondenčně až po sečtení hlasů odevzdaných fyzicky v den voleb¹⁰⁵, což bohužel vedlo během voleb roce 2020 ke spekulacím ze strany dnes již bývalého prezidenta Donalda Trumpa ohledně falšování volebních výsledků¹⁰⁶. Dle statistických údajů je však míra podvodů u korespondenčního hlasování naprosto marginální¹⁰⁷.

Další možností odevzdání hlasu v listopadových volbách je hlasovat osobně v předstihu (*early in-person voting*), toto je opět nabízeno většinou států, avšak s rozdílnými pravidly. Podstata této metody spočívá v poskytnutí možnosti odevzdat osobně svůj hlas ve standardních volebních místnostech několik týdnů v předstihu, tedy před samotným volebním dnem. Stejně jako u korespondenčního hlasování dochází i zde k rozdílům v pravidlech napříč státy,

---

¹⁰⁴ Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Absentee/mail-in voting. In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Absentee/mail-in_voting

¹⁰⁵ National Conference of State Legislatures. Table 18: States With All-Mail Elections. In: *Ncsl.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/vopp-table-18-states-with-all-mail-elections.aspx>

¹⁰⁶ RUTENBERG, Jim, Nick CORASANITI a Alan FEUER. Trump's Fraud Claims Died in Court, but the Myth of Stolen Elections Lives On. In: *The New York Times* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/12/26/us/politics/republicans-voter-fraud.html>

¹⁰⁷ Brennan Center For Justice. Debunking the Voter Fraud Myth. In: *Brennancenter.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/debunking-voter-fraud-myth>

jako je např. určení dne, od kdy je možné hlasovat v předstihu či kde všude je možné takto hlasovat. Značně se odlišuje i otvírací doba hlasovacích místností¹⁰⁸.

V případě nevyužití ani z jedné výše uvedených metod mohou Američané použít tradiční způsob hlasování, tedy odevzdat svůj hlas ve volební den na místě k tomu zřízeném. I zde se však jednotlivé státy mezi sebou rozcházejí například ohledně doby, po kterou jsou volební místnosti otevřené, nebo ohledně počtu volebních místností připadajících na určitou část obyvatel¹⁰⁹.

Ke všem uvedeným možnostem hlasování a jejich variantám je ještě třeba podotknout, že Američané mohou většinou ve volbách volit pouze, pokud se k nim dopředu registrují. Některé státy pak registraci k volbám uzavírají dokonce 30 dní před dnem voleb s tím, že po uplynutí zmíněné doby již není možné se registrovat, a tedy ani volit¹¹⁰. Velice problematická je i otázka osobních dokladů, které je třeba mít u sebe v den, kdy chce volič ve volební místnosti osobně odevzdat svůj hlas. Mnohé státy totiž vyžadují, aby byl příslušný doklad vybaven i fotkou voliče (*photo ID*), což se z českého úhlu pohledu může zdát jako legitimní požadavek, neboť stejný typ osobního dokladu (občanský průkaz, cestovní pas) je vyžadován i pro volby v ČR, ale v USA tomu tak není¹¹¹. Ve Spojených státech se občanské průkazy obvykle nevydávají, a proto je jako oficiální doklad totožnosti s osobní fotkou používán především řidičský průkaz nebo cestovní pas. Pro vydání obou dokumentů je však vyžadováno zaplacení určitého poplatku, který může pro sociálně slabší občany představovat další překážku v jejich možnosti hlasovat v prezidentských listopadových volbách¹¹². Navíc je třeba dodat, že po volbách v roce 2020 došlo v mnohých státech k novelizacím volebních zákonů, které významně zredukovaly možnosti občanů, kterým způsobem

---

¹⁰⁸ National Conference of State Legislatures. Early In-Person Voting. In: *Ncsl.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/early-voting-in-state-elections.aspx>

¹⁰⁹ Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. State Poll Opening and Closing Times (2022). In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [https://ballotpedia.org/State_Poll_Opening_and_Closing_Times_\(2022\)](https://ballotpedia.org/State_Poll_Opening_and_Closing_Times_(2022))

¹¹⁰ Seznam pravidel pro jednotlivé státy k dispozici viz Vote. Voter Registration Deadlines. In: *Vote.org* [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.vote.org/voter-registration-deadlines/>

¹¹¹ Přehled jednotlivých států a jejich pravidel pro osobní doklady použitelné pro identifikaci voličů je k dispozici viz National Conference of State Legislatures. Voter ID Laws. In: *Ncsl.org* [online]. 2023 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/voter-id.aspx>

¹¹² Viz American Civil Liberties Union. Oppose Voter ID Legislation – Fact Sheet. In: *Aclu.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.aclu.org/other/oppose-voter-id-legislation-fact-sheet>

budou moci v nadcházejících volbách hlasovat¹¹³. Jedná se o státy, v nichž má většinu Republikánská strana, pro niž je z hlediska udržení se u moci důležité si zajistit, aby co nejméně menšin mělo přístup k volbám, jelikož tato strana je dominantně volena Američany s bílou barvou pleti nemajícími vysokoškolské vzdělání¹¹⁴. Z důvodu výše nastíněných rozdílných postojů jednotlivých států k možnostem participace voličů ve volbách prostřednictvím hlasování jsou v současné době v Kongresu projednávány dva významné federální zákony, jež by značně harmonizovaly volební pravidla pro průběh voleb, a to napříč celými Spojenými státy (blíže k tomuto tématu viz bod 3.1.1).

Jak již bylo částečně vysvětleno, připadá na každý jednotlivý stát včetně Washingtonu, D.C. (*District of Columbia*) určitý počet volitelů (*electors*), o nichž mohou občané příslušného státu rozhodovat v listopadových volbách. Na každý stát připadá takový počet volitelů, jaký je součet jeho senátorů a kongresmanů v Kongresu¹¹⁵. Na Washington D.C. připadá takový počet volitelů, jenž by mu náležel v případě, že by státem byl. Nikoliv však více volitelů než kolik jich má nejméně lidnatý stát USA¹¹⁶. Celkový počet volitelů tvořících *electoral college* (*sbor volitelů*) je tedy 538 osob, jelikož v Kongresu zasedá 435 kongresmanů a 100 senátorů, plus je nutné připočítat tři volitele připadající na D.C.¹¹⁷ Sněmovna reprezentantů je dolní komorou Kongresu, která na základě Kompromisu z Connecticutu představuje poměrný způsob zastoupení, protože v ní zasedá takový počet kongresmanů za příslušný stát, jaký proporčně odpovídá jeho celkovému počtu obyvatel. Každému státu ale vždy náleží alespoň jedno místo ve Sněmovně reprezentantů. Naopak v Senátu připadají dva senátoři na každý stát. Aby byla zajištěna relativní poměrnost zastoupení ve Sněmovně reprezentantů, má federální vláda ústavní povinnost provádět

---

¹¹³ TIMM, Jane C. 19 states enacted voting restrictions in 2021. What's next? In: *NBC News* [online]. 2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/elections/19-states-enacted-voting-restrictions-2021-rcna8342>

¹¹⁴ GRAMLICH, John. What the 2020 electorate looks like by party, race and ethnicity, age, education and religion. In: *Pew Research Center* [online]. 2020 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/10/26/what-the-2020-electorate-looks-like-by-party-race-and-ethnicity-age-education-and-religion/>

¹¹⁵ Viz Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy Spojených států.

¹¹⁶ XXIII. dodatek Ústavy v anglickém originále stanoví: „*A number of electors of President and Vice President equal to the whole number of Senators and Representatives in Congress to which the District would be entitled if it were a State, but in no event more than the least populous State*“

¹¹⁷ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 46.

jednou za 10 let sčítání obyvatelstva (*census*)¹¹⁸. Poslední sčítání proběhlo v roce 2020 a kvůli němu došlo ke změnám v celkovém počtu kongresmanů připadajících na příslušný stát a s tím spojené redistribuci celkového počtu volitelů (*electors*) náležejících jednotlivým státům¹¹⁹. Bohužel ani po provedených úpravách nejsou voliči ve Sněmovně reprezentantů zastoupeni rovnoměrně z důvodu stanovení maximálního počtu kongresmanů v dolní komoře na 435 bez ohledu na demografický vývoj ve Spojených státech a taktéž z důvodu přiznání jednoho místa v dolní komoře i pro populačně marginální státy^{120,121,122}. Důsledek výše uvedeného se bohužel propisuje (z důvodu *electoral college*) i do rozdílu mezi váhou hlasu odevzdaným voličem v populačně silném státě oproti váze hlasu odevzdaným voličem v populačně slabém státě (viz Příloha č. 5)¹²³.

---

¹¹⁸ Čl. 1. § 2 odst. 3 Ústavy Spojených států přímo v anglickém originále říká: „***The actual Enumeration shall be made within three Years after the first Meeting of the Congress of the United States, and within every subsequent Term of ten Years, in such Manner as they shall by Law direct. The Number of Representatives shall not exceed one for every thirty Thousand, but each State shall have at Least one Representative....***“

¹¹⁹ Porovnání změn v celkovém počtu volitelů ve volebním roce 2024 oproti roku 2020 je k dispozici viz 270 To Win. 2024 Presidential Election Interactive Map. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/>

¹²⁰ Plné znění zákona (*The Permanent Apportionment Act*) je dostupné z: <https://static1.squarespace.com/static/5d0a7c994e51a30001253d0a/t/5e600834fea7b32f9c728f31/1583351861608/The+Permanent+Apportionment+Act+of+1929.pdf>

¹²¹ *The Permanent Apportionment Act* z roku 1929 stanovil celkový počet zástupců ve Sněmovně reprezentantů na 435, a přestože to bude již skoro 100 let od jeho přijetí, nedošlo zatím k přijetí žádné zákonné novelizace, jež by uvedený počet zástupců zvýšila. Americká Ústava sice říká, že má na jednoho kongresmana připadat max. 30 000 obyvatel, avšak toto číslo se vztahovalo pouze na úpravu celkového počtu kongresmanů náležejících jednotlivým státům po prvním sčítání lidu (tzv. *census*) provedeném od přijetí Ústavy. Jakákoliv další změna v počtu volených zástupců do dolní komory Kongresu tak závisí čistě na federální zákonné úpravě. Blíže viz History, Art and Archives: United States House of Representatives. The Permanent Apportionment Act of 1929. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Historical-Highlights/1901-1950/The-Permanent-Apportionment-Act-of-1929/>

¹²² SKELLEY, Geoffrey a Ryan Best. How The House Got Stuck At 435 Seats. In: *FiveThirtyEight* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://fivethirtyeight.com/features/how-the-house-got-stuck-at-435-seats/>

¹²³ Tento silně antidemokratický prvek může teoreticky vést až k tak extrémní situaci, že americkým prezidentem se stane osoba, která obdržela od voličů pouze 23 % odevzdaných hlasů, a naopak kandidát se 77 % voliči odevzdaných hlasů by se prezidentem nestal, jelikož by neměl zajištěný dostatečný počet hlasů volitelů narozdíl od menšinou zvoleného kandidáta. Viz KURTZLEBEN, Danielle. How to Win the Presidency with 23 Percent of the Popular Vote. In: *NPR* [online]. 2016 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2016/11/02/500112248/how-to-win-the-presidency-with-27-percent-of-the-popular-vote?t=1645101246373>

Američané vybírají prezidentské volitele (*electors*) pomocí vyplnění volebních lístků, jež poté odevzdají prostřednictvím jednoho způsobu hlasování popsaného v přecházejících odstavcích. Z důvodů rozdílných právních úprav napříč státy se liší i obsah volebních lístků v tom, že buď obsahují jména volitelů, kteří se zavázali hlasovat pro určitého stranického kandidáta na prezidenta, nebo obsahují přímo jména všech uchazečů o funkci prezidenta, a v takovém případě bude výběr volitelů náležet vítězné politické straně v konkrétním státě¹²⁴. Ostatně i v případě přímého výběru volitelů občany jsou jména volitelů uvedena na hlasovacích lístcích vybírána předem, nejčastěji na státních stranických konventech¹²⁵. Většina států (mimo Maine a Nebrasku) uplatňuje prostý většinový volební systém (*winner-takes-all system*), díky němuž získá prezidentský kandidát mající největší počet voliči odevzdaných hlasů v příslušném státě všechny jeho volitele. Státy Maine a Nebraska se rozhodly své volitele alokovat prostřednictvím upraveného poměrného systému (*congressional district method*), kdy prezidentský kandidát získá jednoho volitele za obdržení největšího počtu hlasů ve volebním obvodu (tzv. *congressional district*, v němž občané volí taktéž jednoho reprezentanta do dolní komory Kongresu) a navíc jsou dva volitelé (korespondující s počtem míst v Senátu) uděleni kandidátovi, který získal celkově největší počet hlasů v daném státě¹²⁶.

Po uzavření volebních místností probíhá sčítání všech odevzdaných hlasů, na jehož základě jsou poté zveřejněny předběžné výsledky hlasování, které se po několika dnech či týdnech zpětného prověřování změny na konečné v momentě jejich certifikace na celostátní úrovni. Po označení výsledků voleb za definitivní se následně uskuteční Ústavou předvídaná schůze volitelů, během níž volitelé odevzdají své hlasy pro kandidáta na post prezidenta a viceprezidenta způsobem uvedeným ve XII. dodatku Ústavy (viz 1. část této DP), který je dále detailněji upraven ve státních volebních zákonech¹²⁷. Místo setkání volitelů je odvislé od právní úpravy v příslušných státech, ale obvykle ke schůzi dochází v prostorách státních parlamentů (*State Capitol Building*)¹²⁸. Datum

---

¹²⁴ KŘTĚNOVÁ, Monika. *Prezidentský systém Spojených států amerických*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, ediční středisko, 2016. První vydání, s. 35-36. ISBN 978-80-87975-60-2.

¹²⁵ ROSS, Tara. *Why We Need the Electoral College*. Washington DC: Regnery Gateway, 2017. First Edition, s. 26. ISBN 978-1-68451-013-9.

¹²⁶ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 48.

¹²⁷ ROSS, Tara. *Why We Need the Electoral College*, s. 27.

¹²⁸ Komora státních tajemníků (*National Association of Secretaries of State*) vytvořila shrnutí všech podstatných státních zákonných úprav dotýkajících se volby prezidenta prostřednictvím electoral college. Viz National Association

konání schůze je sjednoceno federální zákonnou úpravou napříč Spojenými státy, neboť k setkání volitelů má dle hl. 3 odd. 1 § 7 federálního zákoníku Spojených států dojít vždy v pondělí následujícím po druhé středě v měsíci prosinci¹²⁹. O výsledku hlasování volitelů na schůzi je následně proveden záznam ve formě osvědčení o volbě (*certificate of ascertainment*) v souladu se zněním hl. 3 odd. 1 § 9 federálního zákoníku Spojených států, které je následně zasláno do Kongresu¹³⁰.

Volitelé (*electors*) účastníci se této schůze nejsou dle prostého znění Ústavy povinni k odevzdání svého hlasu osobě, která obdržela od voličů nejvíce hlasů ze všech prezidentských kandidátů. Mají totiž možnost (pokud státní zákony neupravují jinak) hlasovat pro v podstatě kohokoliv, kdo splňuje Ústavou dané podmínky na funkci prezidenta¹³¹. Otcové zakladatelé záměrně tuto hlasovací povinnost nevtělili do textu Ústavy, protože považovali *electoral college* (sbor volitelů) za skupinu těch nejpovolanějších lidí v zemi, která by měla být tím, kdo dokáže nejlépe posoudit vhodnost vlastností prezidentských kandidátů a vybrat tu nejvhodnější osobu do funkce prezidenta, třebaže by zmíněná osoba neměla mezi obyvateli majoritní podporu. V podstatě považovali *electoral college* za jistou formu „pojistky“ republikánsko-demokratického zřízení státu, aby se např. funkce prezidenta nemohla ujmout osoba mající autoritativní sklony, jež by zneužila pravomoci prezidenta do takové míry, až by se z něj stal de facto absolutistický vládce (diktátor). Nikdy v historii naštěstí nedošlo k využití této „pojistky“, která by zvrátila výsledek vzešlý z listopadových voleb, zároveň však stále existuje teoretická možnost, že se tak v budoucnu stane a z oné „pojistky“ republikánsko-demokratického zřízení se stane nástroj

---

of Secretaries of State. Summary: State Law Regarding Presidential Electors. In: *Nass.org* [online]. [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.nass.org/sites/default/files/surveys/2020-10/summary-electoral-college-laws-Oct20.pdf>

¹²⁹ Příslušné ustanovení Federálního zákoníku Spojených států (U.S. Code title 3, chap. 1 § 7) v anglickém originálu uvádí: „*The electors of President and Vice President of each State shall meet and give their votes on the first Monday after the second Wednesday in December next following their appointment at such place in each State as the legislature of such State shall direct.*“ Plné znění Federálního zákoníku [cit. 2022-02-14] dostupné z: <https://uscode.house.gov/browse/prelim@title3/chapter1&edition=prelim>

¹³⁰ Federální zákoník Spojených států (U.S. Code title 3, chap. 1 § 9) v anglickém originále uvádí: „*The electors shall make and sign six certificates of all the votes given by them, each of which certificates shall contain two distinct lists, one of the votes for President and the other of the votes for Vice President, and shall annex to each of the certificates one of the lists of the electors which shall have been furnished to them by direction of the executive of the State.*“ Plné znění Federálního zákoníku [cit. 2022-02-14] viz tamtéž.

¹³¹ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 12-13.

vedoucí k jeho zkáze¹³². V průběhu historie sice někteří volitelé volili jiného kandidáta, než jakého (dle výsledků voleb) měli, ale tato skutečnost nikdy neměla zásadní vliv na konečný výsledek prezidentských voleb¹³³. Přesto se mnohé státy rozhodly přijmout speciální volební zákony tzv. *Faithless Elector State Laws*, jejichž cílem je zamezit, aby volitelé (*electors*) zvolili jiného prezidentského kandidáta, než pro kterého Američané v příslušném státě hlasovali. Znění těchto speciálních zákonů se mezi státy různí a navíc mnohé státy se prozatím rozhodly nepřijímat žádnou zákonnou úpravu regulující hlasování volitelů (viz Příloha č. 6).

Existují tři způsoby, jimiž se jednotlivé státy, které přijaly zmíněné zákony, brání vzniku tzv. *faithless electors* (nelojálních volitelů), tedy vzniku potenciálního zvratu ve výsledku voleb. Jedná se buď o stanovení určitých druhů trestů (finanční pokuty, vězení atd.) za hlasování pro jiného prezidentského kandidáta, než pro kterého byli původně zavázáni odevzdat svůj hlas, nebo o uzákonění možnosti revokace hlasování spojené s jeho opakováním a nahrazením „neposlušného“ volitele novým volitelem. Poslední možností je kombinace obou uvedených variant. Nejvyšší soud Spojených států se v roce 2020 ve sporu *Chiafalo et al. v. Washington*

---

¹³² Během voleb v roce 2020 se pokoušel bývalý americký prezident Donald Trump uplatnit různá teoretická řešení, která by mu umožnila zůstat v úřadu prezidenta, přestože byl ve volbách poražen svým protikandidátem z Demokratické strany. Snažil se např. působit na představitele určitých států, v nichž těsně volby prohrál, aby neuznali výsledky voleb a přímo jmenovali volitele, kteří budou bez ohledu na volební výsledek hlasovat pro něj. Poté, co mu tato taktika nevyšla, chtěl po svém viceprezidentovi, který dohlíží na společné schůzi obou komor na sčítání výsledků hlasů odevzdaných voliteli, aby tyto výsledky neuznal a zvolil za prezidenta opět jeho. Zároveň se pokoušel přesvědčit své republikánské kolegy v Kongresu, aby rozporovali výsledek hlasování za každý stát a následně zneplatnili svým hlasováním všechny hlasy volitelů pocházejících právě ze států, v nichž těsně prohrál. Zákonodárci sice takovouto pravomoc mají dle znění hl. 3 odd. 1 Federálního zákoníku Spojených států, ale jedná se o nástroj krajního řešení, jenž je možné použít pouze ve skutečně výjimečných případech. A není možné nezmínit i jeho snahu násilím zastavit toto sčítání, kdy vyzval dav svých příznivců k útoku na Kapitol. Kdyby ovšem Američané používali systém fungující na principu, že se prezidentem stane kandidát mající nejvíce voliči odevzdaných hlasů napříč Spojenými státy (*popular vote*), pak by nebylo možné výsledky takto snadno zpochybnit, ale především by nebylo zapotřebí konat uvedené „ceremoniální obřady“ pojící se s electoral college, čímž by se události zmíněné výše nikdy ani stát nemohly, stejně tak jako by nehrozilo, že by se někdy podobná situace mohla opakovat. Blíže viz Democracy Docket. After Election Day: The Basics of Election Certification. In: *Democracydocket.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.democracydocket.com/explainers/after-election-day-the-basics-of-election-certification/>

¹³³ Volitelům, kteří odevzdají svůj hlas pro jiného prezidentského kandidáta, než pro kterého dle výsledků voleb původně měli, se říká v angličtině tzv. *faithless electors*. Do češtiny bychom uvedené mohli přeložit jako *nelojální volitelé* či jako *volitelé bez svědomí*.

zabýval otázkou ústavnosti výše uvedených zákonů a jednohlasně (9:0) dospěl k závěru, že státy mohou regulovat hlasování volitelů způsobem, jakým uznají za vhodné. Státy přijímaná zákonná omezení (*faithless electors state laws*) jsou tedy ústavně konformní¹³⁴.

Po doručení všech osvědčení o hlasování (*certificate of ascertainment*) do Kongresu se dne 6. ledna uskuteční v souladu se zněním hl. 3 odd. 1 § 15 federálního zákoníku Spojených států společná schůze Sněmovny reprezentantů a Senátu. Schůzi předsedá viceprezident vzešlý z minulých voleb a jeho úkolem je potvrdit, po sečtení všech hlasů z došlých osvědčení o hlasování (*certificate of ascertainment*), vítězství prezidentského kandidáta, který získal absolutní většinu všech hlasů volitelů, tedy minimálně 270 hlasů.

---

¹³⁴ Ve státě Washington, v němž na počet odevzdaných hlasů vyhrála v roce 2016 prezidentská kandidátka Hillary Clinton, došlo během hlasování volitelů k situaci, kdy celkem čtyři volitelé porušili svůj slib hlasovat pro vítězného prezidentského kandidáta za Demokratickou stranu. Tito tzv. *faithless electors* byli následně ze strany státu Washington potrestáni pokutou za porušení tohoto jimi předem daného slibu. Následně se většina volitelů proti pokutě odvolala a spor se dostal až k Nejvyššímu soudu, před nímž stěžovatelé argumentovali, že stát Washington nemůže žádným způsobem regulovat, respektive omezovat jejich právo odevzdat svůj hlas pro jakoukoliv osobu, jež uznají za vhodnou. Dle jejich tvrzení XII. dodatek Ústavy spolu se zněním 68. Listu federalistů přímo garantuje volitelům právo volit kohokoliv bez jakýchkoliv omezení. Jednotlivé státy ani federální vláda zkrátka a jistě nemají dle stěžovatelů pravomoc omezovat jejich právo volit kohokoliv. Soudci se však s uvedenou argumentací stěžovatelů neztotožnili, naopak dle jejich názoru mají jednotlivé státy přímo Ústavou zaručené rozsáhlé pravomoci (Čl. 2 § 1 Ústavy) v oblasti volebního zákonodárství, mezi něž můžeme zařadit i úpravu průběhu volby volitelů. Soud přímo uvedl: „*Article II, §1 gives the States the authority to appoint electors “in such Manner as the Legislature thereof may direct.” This Court has described that clause as “conveying the broadest power of determination” over who becomes an elector. And the power to appoint an elector (in any manner) includes power to condition his appointment, absent some other constitutional constraint.... State election laws .... ensuring that a state’s electors would vote the same way as its citizens. Washington’s law is only another in the same vein. It reflects a longstanding tradition in which electors are not free agents; they are to vote for the candidate whom the State’s voters have chosen.*” Soudci se tedy ve svém rozsudku neztotožňují s tvrzením otce zakladatele Spojených států Alexandera Hamiltona, jenž vyzdvihoval výhodu nepřímé volby prezidenta, která podle něj spočívala právě i ve zmíněném sboru volitelů (*electoral college*) majícím absolutní pravomoc (bez jakéhokoliv omezení) ve výběru, kdo se nakonec stane prezidentem. Avšak dle názoru soudců mají státy pravomoc přijímat speciální zákony (tzv. *faithless electors state laws*) omezující výše diskutované hlasovací právo volitelů. Na druhou stranu je třeba říct, že pokud státy nepřijmou žádnou speciální volební legislativu v této konkrétní oblasti, pak nemohou v žádném případě pokutovat či revokovat volbu těch volitelů, kteří se rozhodnou hlasovat pro jiného prezidentského kandidáta, než pro jakého by měli dle všeobecného očekávání hlasovat. Plné znění soudního rozsudku (*Chiafalo et al. v. Washington*) z roku 2020 je dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/19-465_i425.pdf

V případě, že ani jeden z kandidátů nezíská absolutní většinu hlasů, pak o výsledku prezidentských voleb rozhodne Sněmovna reprezentantů, a viceprezident bude vybrán Senátem v souladu s postupem uvedeným ve XXII. dodatku Ústavy¹³⁵ (viz kap. 1.2 a 1.3 této práce). Americkým prezidentem se však takto Kongresem potvrzený zvolený prezident (*president-elect*) stává až složením slibu při inauguračním obřadu, který se koná až 20. ledna, resp. následující den (tedy 21. ledna) v případě, že uvedené datum připadá na neděli. Zvolený prezident skládá svůj inaugurační slib tradičně do rukou předsedy Nejvyššího soudu a způsobem, jakým uzná za vhodný, nejčastěji na Bibli, může však jít i o jinou pro něj významnou knihu¹³⁶.

Současný způsob volby prezidenta USA je, jak ostatně vyplývá z předcházejících odstavců, složitým a dlouhým procesem majícím mnoho fází, kdy především část týkající se *electoral college* celý proces nadbytečně komplikuje. Tento systém vznikl na základě společenských konvencí platných v 18. století, jež jsou ale v dnešní době všeobecně považované za překonané, neboť nikdo rozumný dnes již přeci ku příkladu netvrdí, že otroctví je věcí přirozenou, že hlavní náplní žen má být starost o domácnost atd. Stejně jako není správné, aby hlas voliče určitého státu (*swing state*) byl o tolik významnější než hlas voliče státu jiného (tzv. *red/blue state*) nebo aby státy s nižší populací (které si za úbytek populace mohou do velké míry samy z důvodu své politiky) měly disproporčně významnější váhu hlasu nežli státy s početnější populací. Přesto se mezi Američany najde poměrně významná skupina lidí obhajující nutnost zachovat *electoral college* v jeho stávající podobě (viz Příloha č. 7)¹³⁷. Na podporu svého názoru využívají kromě původních argumentů z 18. století také argumenty nové, modernější. Mimo jiné náleží do této skupiny i bývalý prezident Donald Trump¹³⁸, o němž by se myslím dalo tvrdit, že představuje kvůli svému nerespektování základních ústavních pravidel (zvyklostí) přesně takovou osobu, které se otcové zakladatelé tolik

---

¹³⁵ RYBICKI, Elizabeth a L. Paige WHITAKER. Counting Electoral Votes: An Overview of Procedures at the Joint Session, Including Objections by Members of Congress. In: *Congress.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/RL32717.pdf>

¹³⁶ COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. *Presidential Elections in the United States: A Primer*, s. 52-53.

¹³⁷ KEYSAR, Alexander. *Why do we still have the Electoral College?* s. 383-386.

¹³⁸ JACKSON, David. President Donald Trump once called the Electoral College a 'disaster.' Now he's backing it. In: USA Today News [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/politics/2019/03/20/donald-trump-backs-electoral-college-he-once-opposed-it/3220879002/>

obávali¹³⁹ a jemuž měl *electoral college* zabránit v získání prezidentského mandátu. Paradoxně však právě díky jemu mohl být Donald Trump zvolen prezidentem místo protikandidátky Hilary Clinton mající o 3 miliony hlasů víc¹⁴⁰. V následující kapitole se proto věnuju právě těm nejčastěji používaným argumentům k obhajobě *electoral college* a pokusím se vyvrátit jejich domnělý racionální základ.

2.3 Argumenty pro a proti reformě Electoral College

První, často používaný argument k obhajobě nutnosti zachovat *electoral college*, vychází z historického vývoje formování Spojených států. Před vznikem federace existovalo na východním území dnešních Spojených států 13 na sobě poměrně nezávislých a suverénních států (kolonií). Každý stát měl tehdy svou vlastní měnu, vlastní armádu a volný pohyb osob, zboží, služeb či kapitálu byl výrazně komplikovanější než dnes¹⁴¹. Způsob vzniku USA se dá přirovnat k průběhu formování Evropské unie s tím rozdílem, že vývoj integrace byl na americkém kontinentu podstatně rychlejší, ale princip zůstává stejný¹⁴². Kvůli neuspokojivým výsledkům prvních integračních snah, jež přinesly Články Konfederace a Trvalé unie (*Articles of Confederation and Perpetual Union*), bylo nezbytné přistoupit k vyššímu stupni integrace, tedy k federalizaci. S federalizací se však taktéž pojí nutnost vzdání se (resp. přenechání) určitých pravomocí náležejících jednotlivým státům ve prospěch centrální federální vlády. Populačně slabší státy se však obávaly naprosté ztráty

---

¹³⁹ Tvůrce americké Ústavy Alexander Hamilton dokonce přímo řekl: „*Tento volební proces (electoral college) poskytuje morální jistotu, že úřad prezidenta nikdy nepřipadne nikomu, kdo by nebyl ve vysoké míře nadán potřebnými vlastnostmi.... Nebudeme příliš přehánět, když řekneme, že toto postavení (úřad prezidenta) bude pravděpodobně trvale obsazováno osobami vynikajících schopností a cností.*“ HAMILTON, Alexander. *Listy federalistů: Federalista č. 68*, s. 368.

¹⁴⁰ Během historie došlo k 5 případům (z celkem 59 prezidentských voleb do dnešní doby), kdy se z vítězného prezidentského kandidáta, co do počtu získaných voličských hlasů v listopadových volbách, stal nakonec kandidát neúspěšný z důvodu fungování *electoral college*. Tedy existuje 8% šance, že se vítězný kandidát (co do počtu získaných hlasů od voličů) prezidentem nestane. MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 14.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 18.

¹⁴² V současnosti nelze ještě hovořit o Evropské unii jako o federaci narozdíl od Spojených států, které došly ve svých integračních úsilích mnohem dál. Evropská unie se nachází ve svém integračním procesu někde na pomezí mezi federací a konfederací s tím, že se EU skrze přijímání nových smluv dotýkajících se primárního práva EU postupně přibližuje systému fungování, který je typický pro federativní uspořádání států. Každá nově přijatá smlouva více či méně přispěla k hlubší integraci v rámci unie. Blíže viz oficiální stránky Evropské unie. Evropská unie. *Zakládající smlouvy*. In: *European-union.europa.eu* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_cs

své suverenity v případě vzniku takového uspořádání budoucího státu, jelikož se domnívaly, že budou ve všech otázkách snadno přehlasovány populačně silnějšími státy, a to i v záležitosti týkající se volby amerického prezidenta. Proto došlo k přijetí *electoral college* v podobě přinášející matematickou výhodu populačně marginálním státům oproti lidnatějším státům unie (viz 1. část). Uvedený důvod, mající své opodstatnění v minulosti, však již není dle mého názoru použitelný ve 21. století. Dnes se naprostá většina občanů žijících na území USA identifikuje jako občané Spojených států, a ne jako občané jednotlivých států, např. Texasu, Floridy atd. Primárně se tedy tyto osoby považují za občany USA a až sekundárně za rezidenty (občany) určitých států unie, nikoliv obráceně jako tomu bylo v 18. století¹⁴³. Navíc, s přijetím Ústavy spolu s jejími dodatky a soudní interpretací, došlo k výraznému oslabení pravomocí (suverenity) všech států unie na úkor federální vlády¹⁴⁴. Suverenita jednotlivých států v rámci federace je proto dnes vnímána oproti minulosti v naprosto rozdílném pojetí, stejně jako je třeba jinak nahlížet na problematiku *electoral college*. K uvedenému je ještě třeba dodat, že ani matematická výhoda populačně slabších států spočívající v disproporční alokaci volitelů mezi státy není ve skutečnosti tolik významná, jak se může na první pohled zdát. Zdánlivou výhodu však tlumí systém *winner-take-all* využívaný 48 státy unie, jenž udělí všechny volitele náležející příslušnému státu vítěznému prezidentskému kandidátovi v rámci zmíněného státu bez ohledu na počet hlasů připadajících kandidátovi na druhém místě¹⁴⁵. Velké státy jsou proto stále vnímány jako místa na mapě Spojených států, kde kandidát může oslovit velký počet lidí připadajících na relativně malou oblast, a získat tak ve volbách velký počet volitelů z jednoho státu. Proto během předvolební kampaně dominují témata, která jsou převážně důležitá pro voliče v populačně silných státech, a ne pro voliče v méně lidnatých státech, s čímž se pojí i následná politika nově zvoleného prezidenta zabývající se především řešením problémů dotýkajících se těchto volebně významnějších států¹⁴⁶. *Electoral college* proto méně lidnatým státům přináší pouze zdánlivý pocit, že si i po přijetí Ústavy zachovaly podstatnou část své suverenity. Navíc k uvedenému je potřeba podotknout, že žádný ze států unie nevybírá prezidentské volitele jiným způsobem, než jakým jsou volby, čímž se jednotlivé státy

---

¹⁴³ Např. během války za nezávislost Spojených států odmítli vojáci ze státu New Jersey přísahat svou věrnost Spojeným státům, jelikož považovali stát New Jersey za svůj primární domov, kterému přísahali svoji věrnost. Viz BOWEN, Catherine D. *Miracle at Philadelphia: The Story of the Constitutional Convention, May to September 1787*. USA: Little Brown & Co, 1986. First Edition, s. 7. ISBN 978-03-161-0378-7.

¹⁴⁴ Čl. 1 § 8, Čl. 4 § 1 nebo Čl. 6 odst. 2 Ústavy či znění XXIV. a XXV. dodatku Ústavy.

¹⁴⁵ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 173-182.

¹⁴⁶ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 17.

de facto dobrovolně vzdaly své suverenity ve způsobu výběru prezidenta, neboť jsou to pouze voliči, kdo o konečném výsledku rozhodne, a tito voliči se považují spíše za občany USA než za občany konkrétního státu unie. Pro jednotlivé voliče je tedy mnohem důležitější osoba prezidenta, jeho federální program a jeho celkový pozitivní přínos v oblasti rozvoje celých Spojených států nežli to, zda je zrovna tento prezident rezidentem (občanem) určitého státu a zda bude tento kandidát upřednostňovat „jejich“ stát před ostatními. Méně lidnaté státy mají logicky kvůli nízkému počtu obyvatel v kontextu federace i celkově nižší význam nežli lidnatější státy a zdánlivé matematické zvýhodnění přinášené jim prostřednictvím *electoral college* nemůže danou skutečnost příliš změnit. Sice jsou populačně silnější státy matematicky znevýhodněny, avšak tím, že v nich žije velké množství obyvatel, jsou přesto tyto státy z hlediska volebního vítězství mnohem významnější. Je totiž mnohem jednodušší zaměřit se na jeden stát s 30 voliteli, než vést předvolební kampaň v 10 státech (majících každý po třech volitelích), v nichž by musel daný kandidát nejspíše reflektovat větší množství rozdílných a potenciálně protichůdných témat či řešení. Ani z pohledu demokratického fungování Spojených států nemůže být správné nadměrně omezovat většinu, a naopak přisuzovat menšině významnější postavení, než je nezbytné. Ostatně za negativní příklad uvedeného můžeme zmínit způsob současného fungování Evropské unie, kdy stačí v mnoha společensky významných oblastech veto jednoho členského státu k zabránění schválení pravidel, jež jsou většinou členů považované za důležité a nutné k přijetí, čímž bohužel dochází ke značné dysfunkčnosti v rámci fungování Evropské unie.

Electoral college z důvodu svého fungování de facto způsobuje rozdělení předvolební mapy Spojených států na tři kategorie (typy) států, na tzv. *modré, červené a swing states*, o nichž bylo již psáno výše. Podle názorů stoupců současného volebního systému je takovéto rozdělení výhodné, jelikož vede ke zvolení lepšího z kandidátů na prezidenta. Voliči hlasující ve *swing states* jsou si prý (dle tvrzení zastánců současného systému) dobře vědomi významnosti svých hlasů, a jsou tak nuceni pečlivě vážit, komu nakonec svůj hlas odevzdají. Navíc se prý předvolební kampaně na uvedené voliče speciálně zaměřují, díky čemuž nemají tito občané jinou možnost než se volbám věnovat, ať již chtějí, či nikoliv¹⁴⁷. Základem pro zmíněnou argumentaci jsou původní názory otců zakladatelů, kteří tvrdili, že lid sám o sobě je příliš nevyzrálý na to, aby mu bylo umožněno přímo vybírat prezidenta. Přestože jsou voliči ve *swing states* vystaveni mnohem vyšší míře předvolební kampaně spojené spolu s častějšími osobními návštěvami prezidentských kandidátů, nevede toto automaticky ke skutečnosti, že budou daní voliči ve volbách

---

¹⁴⁷ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 19.

rozhodovat lépe nežli občané v ostatních státech (*blue/red states*). Stejně tak není možné uvedeným argumentem ospravedlňovat samotnou marginalizaci významnosti hlasů voličů v ostatních státech, k čemuž bohužel dochází¹⁴⁸. *Electoral college* nejenže způsobuje nedemokratickou nerovnost ve váze hlasů voličů napříč jednotlivými státy v závislosti na jejich typu či na počtu jejich obyvatelstva, ale dokonce také vede k nepoměrné alokaci federálních peněz mezi státy, kdy hlavně politicky významné státy (*swing states*) získávají v poměru k počtu obyvatel disproporčně více finančních prostředků oproti ostatním státům¹⁴⁹. Zároveň jsou v předvolebních kampaních nepoměrně více akcentována témata důležitá především pro voliče žijící ve volebně důležitých státech.

Osobně si nemyslím, že by vyšší intenzita předvolební kampaně nutně vedla ke zlepšení vzdělanosti samotných voličů. Mnohem vyšší význam pro správné politické uvážení představuje samotný způsob vzdělávání, nežli zda se v konkrétním státě vede intenzivní předvolební kampaň, či nikoliv. Jinými slovy záleží mnohem více na způsobu a rozsahu, v jakém byli tito voliči vzděláváni na základních a středních školách v hodinách základů společenských věd v tématu politického procesu ve Spojených státech, či jaké procento vysokoškolsky vzdělaných voličů se v daném státě nachází. Primárním účelem předvolebních kampaní totiž není edukace voličů, jejich hlavním záměrem je získat za pomoci všech legálních prostředků co nejvyšší počet voličů na svou stranu, ne vždy se tak v předvolebních kampaních prezentují jen pravdivé informace. Pouze dobře vzdělaný člověk dokáže rozeznat pravdivou informaci od dezinformace.

Rozdělení států z hlediska voleb na významné a nevýznamné přináší spíše výhodu jednotlivým prezidentským kandidátům, resp. jejich předvolebním kampaním, neboť ke změnám v kategorizaci konkrétních států dochází málokdy. Státy považované za *swing states* jsou většinou takto označované poměrně dlouhou dobu, což znamená, že prezidentští kandidáti spolu se svými

---

¹⁴⁸ Díky předvolebním průzkumům se předem ví, kdo z kandidátů na prezidenta s největší pravděpodobností vyhraje volby ve většině států USA (jedná se o již zmíněné tzv. červené a modré státy). A proto mj. nejsou prezidentští kandidáti motivováni k pořádání předvolebních kampaní v jiných státech než v tzv. *swing states*, ve kterých není předem jisté, který z kandidátů v nich nakonec uspěje. Z tohoto důvodu např. v roce 2008 pořádal prezident Barack Obama svou předvolební kampaň pouze ve 14 státech USA reprezentujících jen 33 % celkové populace. Viz EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America* [online]. USA: Yale University Press, 2011 [cit. 2022-02-27]. Second Edition, s. 3-5. ISBN 978-030-01-8087-9. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/suss/detail.action?docID=4603497>.

¹⁴⁹ Viz National Popular Vote. Agreement Among the States to Elect the President by National Popular Vote. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/written-explanation>

poradci už dobře znají způsob, jakým má být vedena efektivní předvolební kampaň v dotčených státech. Pokud by však došlo ke zrušení *electoral college* a zavedení přímé volby prezidenta, museli by prezidentští kandidáti vést kampaň ve všech státech unie, čímž by byli nuceni svou předvolební strategii zaměřit na mnohem větší počet států unie a zároveň by výše uvedené s největší pravděpodobností obnášelo utratit i vyšší množství finančních prostředků.

Mezi další argumenty pro zachování *electoral college* můžeme také zařadit poměrně často používané tvrzení jeho zastánců, že současný volební systém, narozdíl od ostatních alternativních řešení, poskytuje vyšší míru jistoty volebních výsledků spolu s nižší pravděpodobností soudních sporů. Jinak řečeno, pokud by se přistoupilo ke zrušení *electoral college* a k nahrazení např. přímou volbou prezidenta prostřednictvím prostého většinového systému (*popular vote*), došlo by nevyhnutelně (jak tvrdí stoupenci současného systému) ke zvýšení pravděpodobnosti těsných volebních výsledků mezi kandidáty na prezidenta. Výsledkem uvedeného by údajně bylo velké množství soudní sporů a také náročné přepočítávání (*election recount*) odevzdaných hlasů napříč Spojenými státy. *Electoral college* sice zdánlivě vytváří velké rozdíly v počtu získaných hlasů volitelů mezi prezidentským kandidátem umístěným na první místě a ostatními uchazeči nacházejícími se na pomyslných příčkách níže, přestože na počet hlasů od voličů je výsledek podstatně těsnější. Vezměme si např. volby v roce 2012, v nichž prezident Barack Obama obdržel pouze 51 % všech hlasů od voličů, ale volilo jej 61 % volitelů (získal 332 hlasů volitelů). Zdánlivý klam vytvořený současným volebním systémem založeným na metodě *winner-take-all* v jednotlivých státech ale nikterak nezaručuje nižší míru jistoty ve výsledcích voleb. Spíše naopak. Připomeňme situaci, která se odehrála na Floridě v roce 2000, kde rozdíl mezi prvním (*George W. Bush*) a druhým (*Al Gore*) prezidentským kandidátem byl v řádu setin procent hlasů (konkrétně 537 hlasů) a kvůli *electoral college* nebylo až do rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států jisté, kdo se stane prezidentem, přestože na počet hlasů od voličů v rámci celé země jednoznačně vyhrál Al Gore. Je pravdou, že v případě zavedení přímé volby prezidenta, bude nejspíše docházet k relativně těsným výsledkům mezi jednotlivými kandidáty po přepočtení na procenta, avšak na počet celkových hlasů je pravděpodobnost této možnosti podstatně menší, pokud se vezme v potaz, že se jedná o více než 150 milionů hlasů, které jsou pravidelně odevzdávány během listopadových voleb. Matematicky je spíše vyšší šance těsného výsledku uvnitř jednotlivých států z důvodu nižšího počtu odevzdaných hlasů než na celostátní úrovni. Za pomoci stejné logiky můžeme dospět k podobnému výsledku ohledně otázky týkající se možnosti volebních podvodů (ať již způsobených samotnými občany, nebo zahraničními agenty). Je mnohem snadnější zfalšovat relativně malé množství hlasů ve *swing states*, a ovlivnit tak celkový výsledek voleb,

nežli bez povšimnutí zfalšovat poměrně velké množství hlasů napříč USA, jako by tomu bylo nutné učinit pro ovlivnění výsledku prezidentských voleb u systému uplatňujícího přímou volbu (*popular vote*)¹⁵⁰. Navíc by při zavedení přímé volby nedošlo k výrazné změně oproti tomu, jak již Američané v současné době volí ve svých domovských státech. Voliči by odevzdali svůj hlas konkrétnímu prezidentskému kandidátovi ve svém domovském státě a všechny odevzdané hlasy by se poté následně v daném státě také sečetly stejným způsobem, jako je tomu v dnešní době. Po sečtení všech odevzdaných hlasů za příslušný stát by následně došlo k jejich nahlášení centrální volební komisi, jež by takto reportované hlasy pouze sečetla a poté vyhlásila oficiálního vítěze voleb. Ani v případě zavedení přímé volby prezidenta by nutně nedošlo k opakování voleb napříč celými Spojenými státy, pokud by byly zjištěny podstatné nesrovnalosti v průběhu voleb. Volby by se jednoduše opakovaly pouze v tom státě, ve kterém by bylo zjištěno toto závažné pochybení.

Jedinou relevantní výhodu *electoral college* oproti přímé volbě v kontextu bezpečnosti voleb lze spatřovat ve faktu, že tím, jak lze relativně přesně předpovědět počet států, u nichž s největší pravděpodobností dojde k těsnému výsledku mezi prezidentským kandidátem na prvním a druhém místě, tak se s uvedenou skutečností pojí i vyšší míra dohledu veřejnosti nad průběhem samotných voleb v příslušných státech. Pokud se tedy předem obecně ví, že volební výsledky v určitých státech budou rozhodující, pak se bude mimo jiné ve zmíněných státech ze strany veřejnosti mnohem více kontrolovat i samotná bezpečnost voleb. Dle názoru zastánců *electoral college* je poté prakticky nemožné, jakkoliv nelegálně ovlivnit či zfalšovat nejen konečný volební výsledek za konkrétní stát, ale taktéž i výsledek prezidentských voleb na federální úrovni¹⁵¹. Na druhou stranu je třeba podotknout, že dobře nastavené volební zákony mohou integritu voleb ochránit stejně dobře jako zvýšený dohled veřejnosti, který by se jistě nesnížil ani v případě zavedení přímé volby prezidenta (*popular vote*).

Čtvrtý důvod obhajující přínosy *electoral college* oproti ostatním metodám spatřuje jeho výhodu ve způsobu, jakým daný systém řeší případy, kdy ani jeden z kandidátů nezíská většinu všech hlasů volitelů. V dnešní době totiž není potřeba, aby se konalo druhé kolo prezidentských voleb (*runoff*), které by bylo značně organizačně komplikované. V tomto případě o prezidentovi rozhoduje, na základě současného znění Ústavy, Sněmovně reprezentantů, od níž musí vítězný prezidentský kandidát získat opět absolutní většinu hlasů. Uvedenou výhodu spočívající v nutnosti nekonat druhé kolo voleb nabízejí ale i jiné alternativní metody volby prezidenta,

---

¹⁵⁰ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 20-21.

¹⁵¹ ROSS, Tara. *Why We Need the Electoral College*, s. 43-46.

o kterých bude více popsáno v kapitole 3. Ke zvolení prezidenta může být např. použita přímá volba prezidenta prostřednictvím prostého většinového volebního systému (*popular vote*), či je možné ponechat rozhodnutí o obsazení funkce prezidenta na Sněmovně reprezentantů v případě nezískání absolutní většiny voliči odevzdaných hlasů, nebo prostřednictvím alternativního hlasování (*Instant Runoff Voting*) dosáhnout toho, aby vždy už v prvním kole získal vítězný kandidát většinu ze všech voliči odevzdaných hlasů¹⁵².

Poslední z řad významných argumentů ospravedlňujících používání současného volebního systému z 18. století i v dnešní době patří asi mezi ty zdánlivě nejpřesvědčivější. Podstata tohoto tvrzení vychází z přesvědčení, že volební systém, jakým je *electoral college*, založený na nutnosti získat předem určitý počet volitelů náležejících jednotlivým státům bude nutit prezidentské kandidáty ke konání předvolebních kampaní v rozdílných částech (regionech) Spojených států a zároveň zabráni ve vítězství prezidentskému kandidátovi, který by byl extrémně oblíbený pouze v určitém regionu USA, avšak nenáviděný v jiných částech země. Pokud se však podíváme blíže na rozdělení jednotlivých států do několika regionů, pak ani uvedené tvrzení zcela neodpovídá realitě¹⁵³. Americký statistický úřad (*United States Census Bureau*) dělí území Spojených států do několika regionů (4 či 9 specifických oblastí) a ani jeden ze zmíněných regionů by nebyl sám o sobě početně schopný zajisti vítězství konkrétnímu prezidentskému kandidátovi, a to i kdyby pro něj hlasovalo 100 % všech jeho voličů (uvažujeme-li např. o uplatnění systému přímé volby tzv. *popular vote*). Bez výrazné podpory jiného regionu to prostě není možné, stejně tak jako by prezidentský kandidát nevyhrál při využití *electoral college*^{154,155}. Samozřejmě můžeme uvažovat o možnosti, že by se velice oblíbený prezidentský kandidát stal prezidentem díky svému drtivému vítězství v určitých populačně silných regionech, přestože by nezískal téměř žádnou podporu v ostatních regionech USA. K uvedenému ovšem stejně tak dochází již v dnešní době

---

¹⁵² MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 21-23.

¹⁵³ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 165-173.

¹⁵⁴ Zmíněné regionální rozdělení Spojených států je k dispozici na oficiálních internetových stránkách Amerického úřadu pro sčítání lidu viz United States Census Bureau. Census Regions and Divisions of the United States. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www2.census.gov/geo/pdfs/maps-data/maps/reference/us_regdiv.pdf

¹⁵⁵ Rozložení americké populace mezi jednotlivé regiony viz oficiální internetové stránky Amerického úřadu pro sčítání lidu viz United States Census Bureau. Population Clock Data. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www.census.gov/popclock/data_tables.php?component=growth

a docházelo k tomu i v minulosti¹⁵⁶. Např. v roce 1860 těsně před občanskou válkou (*civil war*) proběhly ve Spojených státech snad nejvíce regionálně polarizované prezidentské volby, ze kterých vyšel vítězně prezident Abraham Lincoln, když drtivě zvítězil v severních a západních oblastech USA. Naopak naprosto prohrál na jihu Spojených států¹⁵⁷. Současný volební systém spíše brání kandidátům, aby vedli předvolební kampaň ve více státech, respektive v různých regionech USA, neboť prezidenští kandidáti potřebují k vítězství v listopadových volbách vyhrát především ve *swing states*, v nichž nemá jistotu vítězství ani jeden z nich, narozdíl od ostatních států, v nichž má první nebo druhý kandidát vítězství téměř jisté (*blue/red states*)¹⁵⁸. Jestliže se navíc podíváme detailněji na mapu, jak volí jednotlivé okresy (*counties*) nebo dokonce volební okrsky (*precinct*), pak zjistíme, že prakticky v každém státě existují oblasti, ve kterých je konkrétní prezidentský kandidát oblíbený (např. demokrat), třebaže se jedná o území, jež jsou považované za státy, v nichž s určitostí na celostátní úrovni vyhraje prezidentský kandidát z opoziční strany (např. republikán)¹⁵⁹. Kvůli uplatnění systému *winner-take-all* v kombinaci s *electoral college* nemají bohužel hlasy ze zmíněných oblastí vůbec žádný význam. Nikterak neovlivní výsledek voleb, přestože jich je mnohdy velké množství. Pokud by ovšem prezidentské volby vyhrál prezidentský kandidát mající největší počet získaných hlasů napříč všemi státy USA, pak by prezidenští kandidáti byli nuceni vést předvolební kampaň ve všech státech, aby si zajistili získání co největšího počtu hlasů, jelikož by se do konečného výsledku počítal každý hlas, nikoliv pouze polovina z odevzdaných hlasů v příslušné státě. Když se podíváme na předvolební kampaň guvernérů velkých států jakými jsou Texas či Kalifornie, které mají i rozdílné regionální

---

¹⁵⁶ V posledních šesti prezidentských volbách vyhrál demokratický kandidát na prezidenta vždy v severovýchodním a pacifickém region USA, kdežto republikánský zástupce získal pokaždé většinu států nacházejících se v jižním regionu USA. Viz COHEN, Richard E. Two Nations. In: *The Cook Political Report* [online]. 2017 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.cookpolitical.com/analysis/national/2018-almanac-american-politics-preview/two-nations>

¹⁵⁷ The American Presidency Project. Election year 1860. In: *Presidency.ucsb.edu* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/elections/1860>

¹⁵⁸ Výsledek uvedeného bohužel taktéž vede k nižší volební účasti lidí ve státech, které nejsou označované za tzv. *swing/battleground states*. Ve volbách v roce 2012 byla volební účast v těchto (volebně předem jistých) státech o 11 % nižší oproti volební účasti občanů v tzv. *swing/battleground states*. Viz KOZA, John R. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, s. 37.

¹⁵⁹ An Extremely Detailed Map of the 2020 Election. In: *Nytimes.com* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2021/upshot/2020-election-map.html>

oblasti, zjistíme, že tito kandidáti na guvernéra vedou předvolební kampaň ve všech oblastech svého státu, a nikoliv jen v určitých specifických částech, třeba na venkově, nebo pouze ve městech¹⁶⁰.

Všechny argumenty zastánců *electoral college* diskutované výše jsou sice relevantní a svým způsobem i přesvědčivé, ale domnívám se, že není správné, resp. možné, jakýmkoliv argumenty ospravedlňovat silně nedemokratické principy současného volebního systému prezidenta USA. Co teoreticky bylo možné považovat za dostatečnou argumentaci vedoucí k vytvoření *electoral college* v 18. století, není nutně aplikovatelné i ve 21. století. Skutečnost, že se již před samotnou volbou ví, které státy jsou pro vítězství důležité a kteří voliči mají vyšší váhu hlasu než ostatní, je neospravedlnitelná. Ve všech demokraticky fungujících státech se bohužel objevují jisté rozdíly mezi významností váhy hlasu určitých voličů, jež jsou svým způsobem přirozené, ale jistě není správné, když existuje systém, který tyto rozdíly ještě mnohonásobě umocňuje.

---

¹⁶⁰ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 23-26.

3. Uvažované reformy způsobu volby prezidenta USA

Electoral college, prostřednictvím kterého probíhá samotný výběr amerického prezidenta, má, jak vyplývá z dříve uvedeného, značné nedostatky projevující se především v oblasti nerovnosti váhy hlasů voličů napříč Spojenými státy. K obhajobě takovýchto vad jsem však nenašel racionální (nepolitické) argumenty, které by byly dostatečně přesvědčivé pro zachování současného stavu, tzn. současného volebního systému¹⁶¹. Domnívám se, že kromě politických argumentů zde neexistují jiné vážné důvody, proč nereformovat průběh prezidentských voleb, a to alespoň do takové míry, která by se pokusila zmírnit jeho hlavní nedostatky či je zcela eliminovala. Volba amerického prezidenta by měla být reformována nejlépe přijetím nového dodatku Ústavy, jenž by nahradil nepřímou volbu prezidenta (*electoral college*) volbou přímou, pomocí níž by se prezidentem stala osoba, která by obdržela ve volbách nejvíce hlasů od občanů (*popular vote*)¹⁶². Zároveň by bylo optimální k uvažovanému dodatku přijmout jednotnou federální zákonnou úpravu regulující záležitosti týkající se bezprostředně prezidentských voleb, jakými je např. způsob odevzdávání hlasů voličů či dostupnost volebních místností apod. Přestože se, dle mého, jedná o optimální řešení odstranění zmíněných nedostatků současného volebního systému, je zároveň uvedená možnost tou nejobtížněji proveditelnou z důvodu rigidity americké Ústavy¹⁶³.

K přijetí nového a zároveň účinného dodatku Ústavy je nutné získat kvalifikovanou většinu (2/3) hlasů zástupců obou komor Kongresu, následně musí s uvedeným vyslovit souhlas kvalifikovaná většina (3/4) zákonodárných orgánů jednotlivých států¹⁶⁴. Změna způsobu, kterým se volí americký prezident, je však možná i bez přijetí ústavního dodatku s tím, že prezident by se stále volil prostřednictvím *electoral college*, ale došlo by k výrazné úpravě způsobu výběru

---

¹⁶¹ Viz kap. 2.3, kde hlavní argumenty zastánců současného způsobu volby prezidenta, které ve své podstatě vycházejí z teze, že z důvodu federalismu jsou dané nedostatky ospravedlnitelné.

¹⁶² Ke zvolení prezidentem by mohla být vyžadována buď prostá většina hlasů (*plurality winner*) nebo by bylo nutné získat absolutní většinu všech odevzdaných hlasů, tedy by se s největší pravděpodobností jednalo o dvoukolové hlasování (*two-round system/runoff voting*) po vzoru francouzského prezidentského volebního systému. FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 135-139.

¹⁶³ V roce 1969 dokonce Sněmovna reprezentantů schválila návrh ústavního dodatku, který by zavedl přímou volbu prezidenta prostřednictvím dvoukolového systému, avšak v Senátu tento návrh neprošel, přestože změnu volebního systému podporovalo 81 % Američanů. Viz KOZA, John R. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, s. 141-155.

¹⁶⁴ Čl.V. Ústavy Spojených států (U.S. Const. Art. V).

samotných volitelů, resp. by se zdatelně změnil postup přidělování volitelů (*electors*) jednotlivým prezidentským kandidátům.

Jelikož je možné reformovat průběh amerických prezidentských voleb prostřednictvím ústavního dodatku stejně tak jako běžnou zákonnou (státní/federální) úpravou, následují dvě kapitoly, kdy první (3.1) se bude zabývat úpravami nevyžadujícími změnu Ústavy a druhá (3.2) se bude naopak věnovat reformám vyžadujícími schválení ústavního dodatku¹⁶⁵.

3.1 Změny nevyžadující novelizaci Ústavy

Americké prezidentské volby je možné reformovat i při zachování současného znění americké Ústavy a to buď pomocí nových federální volebních zákonů, nebo novelizací volebních zákonů jednotlivých států. Nejvhodnějším řešením by samozřejmě bylo, kdyby nově přijaté státní volební zákony byly ve většině států téměř identické, tedy aby mohl být průběh volby prezidenta tímto způsobem *de facto* harmonizován v celých Spojených státech. Výhoda druhé možnosti oproti zákonné regulaci na federální úrovni vychází z toho, že jednotlivé státy mají dle Ústavy mnohem širší pravomoci v oblasti volebního zákonodárství dotýkajícího se volby prezidenta USA a tím tedy mohou takto přijaté volební reformy potenciálně rozsáhleji upravit volbu prezidenta, aniž by bylo zapotřebí měnit i samotnou Ústavu. K výše nastíněným možnostem reformy je třeba uvést ještě jednu teoretickou možnost, jež by dokonce mohla reformovat prezidentské volby bez nutnosti schvalování nových volebních zákonů. Tuto třetí teoretickou možnost řešení mají ve svých rukou americké soudy¹⁶⁶. Dle názoru některých odborníků je potenciálně možné pokusit se prostřednictvím žalob zpochybnit ústavnost metody *winner-take-all*, kterou jsou vybírání volitelé ve 48 státech Spojených států. Tímto třetím postupem možné reformy se v dnešní době zabývá a pokouší se ji i realizovat skupina právních expertů vedená profesorem Lawrence Lessigem z Harvardovy univerzity prostřednictvím jimi podaných čtyř žalob zpochybňujícími právě samotnou ústavnost *winner-take-all* metody pro výběr volitelů ve státech Texas, Kalifornie, Jižní Karolína a Massachusetts¹⁶⁷. V žalobách argumentují, že *winner-take-all* metoda porušuje nejen XIV. dodatek Ústavy, konkrétně jeho část nazývanou „*equal protection clause*“, ale zároveň také

---

¹⁶⁵ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 27-29.

¹⁶⁶ Americké soudy mají totiž díky znění Ústavy a využívání právního systému *common law* tradičně větší pravomoci nežli české soudy, jelikož mohou i právo utvářet (*judge made law*) a ne ho pouze interpretovat.

¹⁶⁷ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 153-154.

Ústavou garantované právo na sdružování zakotvené v I. dodatku¹⁶⁸. Dle znění žaloby americké soudy ve svých rozsudcích ve sporech *Gray v. Sanders*¹⁶⁹, *Reynolds v. Sims*¹⁷⁰ a *Moore v. Ogilvie*¹⁷¹ ustanovily pravidlo, které by se dalo volně přeložit jako „jeden občan, jeden hlas“ (*one person, one vote*), jenž stanoví, že hlas odevzdaný kterýmkoliv občanem v kterémkoliv státu by měl mít

---

¹⁶⁸ Equal Votes. One Person = One Vote: The cases are filed, and the fight is on! In: *Equalvotes.us* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://equalvotes.us>

¹⁶⁹ Nejvyšší soud Spojených států amerických ve svém rozsudku z roku 1963 zrušil ve státě Georgia volební systém, prostřednictvím kterého voliči vybírali své státní zastupitele. Jednalo se v podstatě o obdobu electoral college na státní úrovni, jelikož voliči volící v oblasti s nízkým počtem obyvatel měli nepoměrně vyšší váhu svých hlasů nežli voliči volící v populačně silnějších oblastech. Na základě zmíněného rozsudku soud ustanovil zmíněnou zásadu „*one person, one vote*“. Nejvyšší soud se dokonce ve zmíněném rozsudku zabýval ústavností samotného electoral college a připustil, že takovýto volební systém zjevně porušuje soudem judikovanou zásadu rovnosti hlasů, ale dle názoru většiny soudů není možné ani tak electoral college zneplatnit, neboť volební systém electoral college je přímo vepsán do Ústavy. Soud uvedl: „*We think the analogies to the electoral college ... are inapposite. The inclusion of the electoral college in the Constitution, as the result of specific historical concerns, validate the collegiate principle despite its inherent numerical inequality...*“ Plné znění soudního rozsudku (*Gray v. Sanders*) z roku 1963 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep372/usrep372368/usrep372368.pdf>

¹⁷⁰ V tomto rozsudku z roku 1964 Nejvyšší soud Spojených států amerických opět uplatnil zásadu „*one person, one vote*“ když uvedl, že počet zvolených státních reprezentantů za určitou oblast (volební obvod) v příslušném státě musí být poměrný počtu obyvatel nacházejících se v příslušném volebním obvodu (oblasti), v němž voliči volí své zastupitele. Před tímto rozsudkem bylo možné, aby ve státních zákonodárných sborech zastupoval například jeden státní senátor pouze 600 lidí a jiný senátor reprezentoval více než 100 000 obyvatel. Plné znění soudního rozsudku (*Reynolds v. Sims*) z roku 1964 je dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep377/usrep377533/usrep377533.pdf>

¹⁷¹ Tento rozsudek Nejvyššího soudu Spojených států amerických z roku 1969 byl z hlediska pravidla „*one person, one vote*“ opět zásadní, jelikož se přímo dotýkal amerických prezidentských voleb. Soud ve svém rozsudku zneplatnil pravidlo ve státě Illinois stanovující podmínku nutnosti získat fixní minimální počet podpisů nejen napříč celým státem, ale také v rámci určitého počtu okresů (*counties*) bez ohledu na počet osob v nich žijících, aby se určitá osoba mohla stát volitelem za daný stát v prezidentských volbách. Konkrétně bylo vyžadováno získat alespoň 25 tisíc podpisů v rámci celého státu s tím, že bylo taktéž vyžadováno, aby tyto podpisy pocházely od obyvatel žijících v alespoň 50 okresech (*counties*) a z každého okresu bylo požadováno obdržet minimálně 200 podpisů. Soud uvedl, že je ústavní požadovat po uchazečích na pozici volitelů určitý počet podpisů od občanů, ale není již možné toto pravidlo vztahovat i na jednotlivé okresy (*counties*) z důvodu značného nepoměru v počtu žijících obyvatel mezi nimi. Stát Illinois tedy protiústavně zasáhl do ústavního práva občanů na rovné zacházení (tzv. *equal protection clause*) garantovaného XIV. dodatkem Ústavy. Plné znění soudního rozsudku (*Moore v. Ogilvie*) z roku 1969 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/ll/usrep/usrep394/usrep394814/usrep394814.pdf>

stejnou váhu v rámci daného státu¹⁷², což jak žalobci tvrdí, současný systém nerespektuje, když vytváří výrazné nepoměry mezi významností hlasů voličů v závislosti na státu, v němž odevzdávají svůj hlas. Navíc dle žalobců také kvůli *winner-take-all* dochází k „propadnutí“ značné části hlasů voličů hlasujících pro ostatní nevítezná prezidentské kandidáty, neboť jejich hlasy nejsou vůbec zohledněny při alokaci volitelů vůči jednotlivým prezidentským kandidátům, jelikož všichni volitelé připadnou pouze vítězi. Tato „diskriminace“ voličů údajně následně vede k omezování sdružovacího práva lidí, protože uvedená praxe značně demotivuje onu menšinu voličů k jakékoliv občanské aktivitě, jestliže vědí, že jejich hlasy či aktivity pravděpodobně nikdy neovlivní výsledek voleb. Autoři proto požadují, aby soudy rozhodly o neústavnosti metody *winner-take-all* a zároveň o jejím nahrazení poměrným volebním systémem, jenž by rozděloval volitele poměrně dle volebních výsledků v jednotlivých státech. Alternativou by pro žalobce také bylo, kdyby všichni volitelé za určitý stát připadli prezidentskému kandidátovi, pro nějž hlasovalo nejvíce voličů napříč Spojenými státy. Tato žaloba má bohužel i mnohé nedostatky, kterým je např. již jednou zmíněný rozsudek Nejvyššího soudu *McPherson v. Blacker*, podle něhož mají jednotlivé státy výlučnou pravomoc v určení metody výběru prezidentských volitelů. K uvedenému je dále nutné podotknout, že dokonce i samotná Ústava využívá období zmíněné „diskriminace“ voličů v momentě, kdy volba prezidenta připadne na Sněmovnu reprezentantů, jelikož každý stát má v této volbě pouze jeden hlas bez ohledu na počet jeho zástupců v dolní komoře Kongresu¹⁷³. Prozatím nebyli žalobci se svým tvrzením úspěšní ani u jednoho z prvoinstančních soudů, proti rozhodnutí soudů byla podána odvolání, o kterých zatím nebylo rozhodnuto. Už nyní se ale můžeme domnívat, že i kdyby u odvolacího soudu uspěli, nebude mít jejich vítězství dlouhého trvání, protože Nejvyšší soud Spojených států by jistě případné vyhovující rozsudky odvolacích soudů zvrátil, neboť v něm mají výraznou převahu konzervativní soudci nad liberálními (v poměru 6:3), kteří Ústavu interpretují restriktivně.

S ohledem na výše uvedené budou detailněji rozebírány pouze uvažované možnosti reformy amerických prezidentských voleb na státní/federální úrovni, jež mají mnohem vyšší šanci na úspěch bez nutnosti novelizace Ústavy.

3.1.1 Freedom to Vote: John R. Lewis Act

Nejjednodušší způsob k reformě amerických prezidentských voleb vede přes federální zákonnou úpravu. Jak již bylo zmíněno výše, Kongres má možnost díky soudní interpretaci

---

¹⁷² WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 126-162.

¹⁷³ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 29-32.

poměrně rozsáhle harmonizovat základní pravidla pro organizaci prezidentských voleb napříč všemi státy, ostatně Voting Rights Act v původním znění z roku 1965 je toho dobrým příkladem. Výhoda této možnosti spočívá především v rychlosti nabytí účinnosti nově schválené federální úpravy, která by mohla být využita již pro následující prezidentské volby. Na druhou stranu nevýhodu představuje skutečnost, že i federální úprava má své limity, např. není možné, aby zrušila využívání *electoral college* pro volbu prezidenta, stejně tak není možné, aby nařizovala státům, kterou metodu pro volbu volitelů mají používat apod. Federální úprava tedy nemůže reformovat volbu prezidenta jako takovou, ale mohla by odstranit různé diskriminační překážky bránící vyšší participaci různých menšin ve volbách, především v jejich možnostech volit, čímž by došlo ke zvýšení spravedlnosti („férovosti“) výsledků prezidentských voleb v jednotlivých státech¹⁷⁴.

Demokratická strana, mající po volbách v roce 2020 většinu v obou komorách Kongresu, se o schválení federální volební reformy pokouší již poměrně dlouhou dobu, bohužel se jí zatím nepodařilo uvést ani jeden z předložených návrhů zákonů v platnost z důvodu hlasovacích pravidel v Senátu, která vyžadují nutnost získat alespoň 60 hlasů senátorů ke schválení návrhu zákona (tzv. *filibuster*)¹⁷⁵. Demokraté se přesto chtějí pokusit v letošním roce (2022) o schválení těchto předloh vzhledem k blížícím se volbám (*midterm elections*). Konkrétně se jedná o dva návrhy zákonů nazývané *Freedom to Vote Act* a *John Lewis Voting Rights Advancement Act*,

---

¹⁷⁴ Rozsah pravomocí, které má Kongres v oblasti zákonné úpravy průběhu prezidentských voleb není ani v dnešní době dostatečně vymezený. Ústava sice dává Kongresu v této oblasti poměrně malé pravomoci, avšak soudy v minulosti interpretovaly Ústavu dosti extenzivně, čímž rozsah pravomocí značně rozšířily, ale na druhou stranu novější judikatura Nejvyššího soudu má naopak na danou problematiku restriktivnější pohled. Proto není do dnešní doby zcela jasné, narozdíl od úpravy voleb do Kongresu, co vše může Kongres zákonem ve vztahu k prezidentským volbám regulovat.

¹⁷⁵ Zajímavostí je skutečnost, že zmíněné pravidlo 60 hlasů lze poměrně jednoduše změnit, k čemuž je vyžadována pouze prostá většina hlasů v Senátu, tedy 51. Zmíněné pravidlo 60 hlasů bylo například dříve vyžadováno taktéž pro udělení souhlasu s kandidáty navrženými prezidentem na pozici federálních soudců včetně soudu Nejvyššího, avšak v roce 2013 demokraté toto pravidlo změnili s tím, že požadavek 60 hlasů zachovali pouze pro schvalování soudců Nejvyššího soudu. Pro soudní kandidáty do ostatních federálních soudů bylo již vyžadováno k jejich schválení pouze 51 hlasů senátorů. Avšak v roce 2017 došlo ke snížení počtu hlasů na 51 i pro schvalování navržených soudců Nejvyššího soudu z důvodu tentokrát nedostatku republikánských hlasů v Senátu. A proto mohl být soudce Neil Gorsuch jmenovaný Donaldem Trumpem Senátem schválen. Demokraté mají u zmíněného zákona možnost učinit to stejné, jenže dva jejich senátoři uvedenou možnost odmítají s odůvodněním, že požadavek 60 hlasů vytváří tlak na zákonodárce ke kompromisu, resp. vede ke schválení zákonů majících podporu u obou stran (*bipartisanship*). Viz CALDERA, Camille. Fact check: Republicans, not Democrats, eliminated the Senate filibuster on Supreme Court nominees. In: *USA Today News* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/factcheck/2020/10/01/fact-check-gop-ended-senate-filibuster-supreme-court-nominees/3573369001/>

jež byly v lednu 2022 s ohledem na procedurální urychlení celého procesu schvalování spojeny do jednoho návrhu zákona označovaného jako *Freedom to Vote: John R. Lewis Act*¹⁷⁶, který byl následně schválen Sněmovnou reprezentantů a postoupen do Senátu¹⁷⁷. V případě, že by se podařilo navržený zákon schválit i v Senátu a získat pro něj podpis prezidenta, stal by se z něj oficiálně platný zákon představující největší reformu průběhu federálních voleb od roku 1965¹⁷⁸.

První část navrženého zákona upravuje administrativní postupy a pravidla spíše technického rázu, kterými je např. poskytnutí peněz jednotlivým státům na nákup nových hlasovacích zařízení či zákaz vyžadovat po voličích udávání důvodu při možnosti volit v předstihu, zakotvuje také volební den jako federální státní svátek, čímž by se ještě více usnadnil přístup k volbám zaměstnaným voličům apod. Druhá část návrhu zákona se týká spíše ochrany hlasovacích práv různorodých společenských menšin a pokouší se také zabránit jednotlivým státům prostřednictvím rozšířeného federálního dohledu v uplatňování jejich diskriminačních praktik ve volbách. Hlavním záměrem této druhé části tak je de facto novelizovat soudem zneplatněné oblasti v zákoně Voting Rights Act z roku 1965 a zároveň výrazně rozšířit okruh ochrany menšin ve volbách¹⁷⁹.

---

¹⁷⁶ United States House of Representatives. Text to the House Amendment to the Senate Amendment to H.R. 5546. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-14] je dostupné z: <https://docs.house.gov/billsthisweek/20220110/BILLS-117HR5746EAS-RCP117-28.pdf>

¹⁷⁷ Senát Spojených států k datu 19. ledna 2022 prozatím neodsouhlasil procedurální možnost, aby mohlo být o samotném zákonu hlasováno, a je tedy vysoce pravděpodobné, že ani k jeho schválení v blízké budoucnosti nedojde. Viz American Civil Liberties Union. ACLU Comment on the Senate's Failure to Advance the Freedom to Vote: John R. Lewis Act. In: *Aclu.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.aclu.org/press-releases/aclu-comment-senates-failure-advance-freedom-vote-john-r-lewis-act>

¹⁷⁸ Návrh zákona se týká všech federálních voleb, tedy jak voleb prezidentských, tak i voleb do obou komor Kongresu.

¹⁷⁹ Uvedený návrh zákona by v případě schválení a nabytí účinnosti také např. podpořil zavedení snazšího způsobu registrace voličů k volbám, jako je automatická registrace všech oprávněných voličů majících trvalý pobyt v příslušných státech. Tedy voliči by byli automaticky zapsáni na seznam voličů bez nutnosti jakéhokoliv aktivního jednání z jejich strany, nebo alternativně by návrh zákona podpořil, aby státy umožnily svým občanům registrovat se k volbám i v den voleb. Dnes je stále v mnohých státech vyžadováno, aby se volič pro volby registroval minimálně několik týdnů před dnem konání voleb a pokud tak neučiní, nebude mít možnost volit, protože bez předchozí registrace nebude zapsán na seznam voličů. Dále by navržený zákon vytvořil nové skutkové podstaty pro trestné činy vztahující se k volbám a tím by zvýšil ochranu integrity voleb i na trestněprávní úrovni. Zároveň by došlo k vytvoření pravidel pro překreslování volebních obvodů a ke znovuoustavení federálního dohledu (tzv. „*preclearance*“) nad budoucími změnami státních volebních zákonů, které by mohly negativně ovlivnit hlasovací práva občanů, a to především ve vztahu k jednotlivým společenským menšinám. Návrh zákona by tedy ve své podstatě částečně novelizoval

Pravděpodobnost schválení zmíněného návrhu zákona ale není nikterak veliká s ohledem na skutečnost, že demokraté mají v Senátu pouze těsnou většinu 50 hlasů (v případě rovnosti hlasů má viceprezident právo hlasovat, takže demokraté mají celkem 51 hlasů ze 100)¹⁸⁰. Uvedená volební reforma navíc nemá mezi republikány žádnou podporu¹⁸¹.

Poslední možností v oblasti federálního volebního zákonodárství, která by měla nejspíše podporu mezi oběma stranami, představuje naprosto marginální úpravu prezidentských voleb. Jedná se o drobnou novelizaci postupu, kterým jsou sčítány hlasy volitelů v Kongresu. Muselo by tedy dojít k reformě zákona *The Electoral Count Act* z roku 1887, jenž byl inkorporován do části 3 kap. 1 sbírky zákonů Spojených států¹⁸². Tato změna by však žádnou reálnou reformu prezidentských voleb nepřinesla^{183,184}.

3.1.2 State-Based, District Allocation of Electoral Votes

Na úrovni jednotlivých států je možné proces volby prezidenta reformovat mnohem výrazněji, protože americká Ústava přiznává v tomto ohledu širší pravomoci státům nežli Kongresu. Většina států využívá pro alokaci volitelů mezi prezidentské delegáty systém *winner-take-all*, který bez ohledu na rozdíl mezi volebním výsledkem prvního a druhého prezidentského kandidáta

---

Nejvyšším soudem zneplatněná ustanovení zákona *The Voting Rights Act*. Viz Oficiální webové stránky Kongresu Spojených států. H.R.5746 - Freedom to Vote: John R. Lewis Act. In: *Congress.gov* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/5746>

¹⁸⁰ Stav rozložení mandátů v Kongresu Spojených k datu 1. 2. 2022.

¹⁸¹ Republikáni předlohu poměrně intenzivně kritizují a označují ji za protiústavní a nejspíše by se v případě schválení tohoto zákona obrátili na Nejvyšší soud s žádostí o její zrušení. Viz GARBER, Andrew. Debunking False Claims About the John Lewis Voting Rights Act. In: *Brennan Center for Justice* [online]. 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/debunking-false-claims-about-john-lewis-voting-rights-act>

¹⁸² Plné znění zákona (The Electoral Count Act) dostupné z: <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/24/STATUTE-24-Pg373.pdf>

¹⁸³ RAKICH, Nathaniel. What Might Democrats' Voting Rights Bill Entail? In: *FiveThirtyEight* [online]. 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://fivethirtyeight.com/features/what-might-democrats-voting-rights-bill-entail/>

¹⁸⁴ Na konci roku 2022 Kongres Spojených států amerických schvaloval velký balíček zákonů označovaný jako *Consolidated Appropriations Act 2023* (přezdívaný také jako *Omnibus spending bill 2023*), který obsahoval mj. reformu *The Electoral Count Act*. Tato reforma však představuje spíše pouze zpřesnění určitých pojmů, resp. postupů a to především proto, aby se do budoucna zabránilo vzniku pochybností např. ohledně pravomocí, které má americký viceprezident během sčítání hlasů volitelů apod. Tato novela ve své podstatě reagovala na události, jež doprovázely sčítání hlasů volitelů v Kongresu dne 6. ledna 2021. Plné znění zákona (Consolidated Appropriations Act 2023) z roku 2022 dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/2617>

přizná všechny volitele za daný stát pouze vítěznému prezidentskému kandidátovi. Státy Maine a Nebraska¹⁸⁵ uplatňují jiný systém pro distribuci volitelů mezi kandidáty, používají metodu nazývanou *congressional district method* (někdy také nazývanou jako *district allocation of electoral vote*), která přiznává prezidentským kandidátům takový počet volitelů, jenž se rovná počtu jejich volebních vítězství v jednotlivých volebních obvodech (*congressional districts*), a dva volitele udělí celkovému volebnímu vítězi v příslušném státě. De facto se jedná o upravený systém *winner-take-all* fungující nejen na celostátní úrovni, ale také na úrovni volebních obvodů (*congressional districts*). Tato metoda vypadá na první pohled spravedlivěji nežli prvně zmíněná varianta alokace volitelů, a proto mnozí lidé považují za vhodné reformovat americké prezidentské volby právě po vzoru Maine či Nebrasky. Při detailnějším rozboru fungování této metody (viz níže) však zjistíme, že nepředstavuje nikterak výrazné zlepšení oproti nevýhodám přinášeným systémem *winner-take-all*, kvůli nimž chtějí Američané mimo jiné reformovat prezidentské volby¹⁸⁶. Jedná se především o záležitost nerovnosti hlasů mezi jednotlivými voliči napříč Spojenými státy a z toho plynoucí pravděpodobnosti vítězství prezidentského kandidáta, pro něhož celkově hlasovalo méně voličů než pro jeho hlavního protikandidáta, který však obdržel méně hlasů volitelů než vítězný kandidát.

I kdyby se totiž všechny státy rozhodly používat pro alokaci volitelů *congressional district method*, neznamenalo by uvedené snížení pravděpodobnosti vítězství prezidentského kandidáta, jenž se v celkovém počtu získaných hlasů umístí až na druhém místě (*popular vote*). Při uplatnění této metody by se např. Donald Trump i tak stal v roce 2016 prezidentem, stejně tak by tomu bylo dokonce i v roce 2012, kdy by pro změnu vyhrál Mitt Romney mající o 5 milionů hlasů méně oproti ve skutečnosti vítěznému Baracku Obamovi¹⁸⁷. Paradoxně by nově přijatá volební metoda ještě více zvýhodnila republikánské prezidentské kandidáty proti těm z demokratické strany. Tato volební reforma by namísto zvýšení rovnosti váhy hlasů voličů způsobila spíše pravý opak.

Podoba volebních obvodů (*congressional districts*) představuje v dnešní době jednu z dalších problematických oblastí amerických voleb, neboť jejich tvar podléhá značnému

---

¹⁸⁵ Prvním státem, který začal zmíněnou metodu využívat byl v roce 1972 stát Maine, k němuž se v roce 1996 připojil stát Nebraska. Viz FairVote. Maine & Nebraska. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/maine_nebraska

¹⁸⁶ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 131-132.

¹⁸⁷ Blíže viz volební model ukazující, jak by vypadaly výsledky prezidentských voleb v roce 2012 a 2016, pokud by byla použita *congressional district method*. 270 To Win. Gaming the Electoral College. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/alternative-electoral-college-allocation-methods/?year=2012>

politickému tlaku. Do Sněmovny reprezentantů jsou občany voleni kandidáti na pozici kongresmana ucházejícího se o hlasy voličů právě v rámci zmíněných volebních obvodů, kdy kandidát mající největší počet obdržených hlasů za daný volební obvod získá mandát na dva roky v dolní komoře Kongresu. Obě dominantní politické strany se proto logicky snaží, aby přijatá podoba volebních obvodů (jež se každých 10 let mění v závislosti na počtu obyvatel žijících v konkrétním státě) zajistila vítězství co největšímu počtu jejich stranických kandidátů¹⁸⁸. Každá ze stran na základě rozsáhlých volebních analýz ví, v kterých oblastech žijí obyvatelé, jež ve volbách volí převážně právě jejich kandidáta (či obecně příslušnou stranu), a stejně tak strany znají oblasti, v nichž voliči většinově odevzdávají své hlasy kandidátovi nominovanému opačnou politickou stranou. Demokraté i republikáni se proto při rozhodování o podobě volebních obvodů dopouštějí tzv. *gerrymanderingu*, tedy politicky motivovanému překreslování volebních obvodů sloužícímu k jejich politickému prospěchu¹⁸⁹.

---

¹⁸⁸ V převážné většině států rozhodují o podobě volebních obvodů státní zákonodárné sbory, čímž strana ovládající obě komory státního Kongresu má možnost upravit mapu volebních obvodů podle svých představ. Některé státy využívají pro stanovení nové volební mapy nezávislé komise, avšak členy těchto komisí jsou většinou pouze příslušníci demokratické a republikánské strany, čímž je jejich nezávislost významně snížena. Navíc je třeba, aby takto vzniklé mapy následně schválily státní zákonodárné sbory, které mnohdy mohou ještě upravovat podobu volebních obvodů. Při vytváření volebních obvodů musejí zákonodárci dodržet pravidla stanovená ve *Voting Rights Act* z roku 1965 a dále specifická zákonná pravidla, jež jsou uplatňována v rámci jednotlivých států. Proces utváření nových volebních obvodů je poměrně komplikovaný a často do něj zasahují i guvernéri mající někdy právo veta či soudy dohlížející na zákonnost nově vytvořených map. Občas jsou dokonce nové volební mapy ustanoveny na základě soudního rozhodnutí. Viz All About Redistricting. Redistricting Across States: National Summary. In: *Redistricting.ill.edu*. [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://redistricting.ills.edu/national-overview/?colorby=Institution&level=Congress&cycle=2020>

¹⁸⁹ Kvůli své kontroverznosti s ohledem na demokratičnost *gerrymanderingu* se o něm někdy říká, že v případě jeho uplatňování dochází k tomu, že si „voliči nevybírají své zástupce, ale naopak zákonodárci si vybírají své voliče“. Např. ve státě Wisconsin je celkem šest volebních obvodů, v nichž je vysoká pravděpodobnost vítězství republikánských kandidátů, a pouze dva volební obvody politicky tíhnou k demokratické straně, přestože v prezidentských volbách v roce 2020 vyhrál v tomto státě, využívajícím metodu *winner-take-all*, Joe Biden. Demokratická i republikánská strana má ve Wisconsinu přibližně vyrovnaný počet voličů, avšak ve volbách do Sněmovny reprezentantů má právě díky *gerrymanderingu* a celkovému rozložení voličů ve státě, výhodu republikánská strana kontrolující obě komory státního zákonodárného sboru.

Viz What Redistricting Looks Like In Every State. In: *Fivethirtyeight.com* [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://projects.fivethirtyeight.com/redistricting-2022-maps/?cid=rrpromo>

Za zmínění stojí uvést, že právě republikánská strana profituje ze způsobu, kterým se volí zástupci do Sněmovny reprezentantů, nejvíce, neboť v mnohých státech poměrně agresivně využívá *gerrymandering* a její voliči jsou navíc mnohem lépe rozmístěni napříč rozdílnými oblastmi v jednotlivých státech, narozdíl od voličů demokratů soustředících se primárně v městských aglomeracích. Celostátní metoda *winner-take-all* využívaná většinou států je proto vhodnějším řešením, protože *gerrymandering* ani rozložení voličů napříč státem nepředstavuje zvýhodnění pro žádnou stranu. Zavedení systému *congressional district method* ve všech státech USA by zároveň nikterak nezměnilo rozdílnost ve vnímání jednotlivých států ohledně pravděpodobnosti vítězství v nich. Skutečnost, že během prezidentských voleb je většina států z pohledu předvolební kampaně naprosto přehlížena, jelikož v nich má demokratický či republikánský kandidát vítězství předem jisté a soustředí se pouze na *swing states*, by zůstala i u tohoto systému zachována. Došlo by pouze k přesunutí pozornosti zmíněných kandidátů ze státní úrovně na úroveň jednotlivých volebních obvodů, u nichž není předem jisté vítězství ani jednoho ze stranických nominandů na pozici prezidenta¹⁹⁰. Většina volebních obvodů tvořících přibližně 4/5 z celkového počtu 435 volebních obvodů by byla prezidentskou předvolební kampaní ignorována¹⁹¹. Na základě skutečností uvedených výše nepovažuji tuto potenciální reformu amerických prezidentských voleb za vhodnou, neboť k ní existují lepší alternativy.

3.1.3 State-Based, Proportional Allocation of Electoral Votes

Promyšlenější reformu amerických prezidentských voleb představuje metoda označovaná v angličtině jako *proportional allocation of electoral votes*¹⁹². Jedná se opět o úpravu způsobu, kterým jsou rozděleni (alokováni) volitelé mezi jednotlivé prezidentské kandidáty v rámci příslušného státu. Princip tohoto řešení vychází z poměrného volebního systému, neboť volitelé by byli, v případě jeho účinnosti, jednotlivým stranickým kandidátům na prezidenta přidělováni

---

¹⁹⁰ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 32-33.

¹⁹¹ WALTER, Amy. The Map Has Changed, but the Math Remains the Same. In: The Cook Political Report [online]. 2018 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.cookpolitical.com/analysis/national/national-politics/map-has-changed-math-remains-same>

¹⁹² V roce 2004 měli voliči ve státě Colorado možnost v referendu rozhodnout, zdali bude v nadcházejících prezidentských volbách využita právě tato metoda pro rozdělení volitelů mezi prezidentské kandidáty. Přes 65 % voličů se však vyslovilo proti návrhu, a došlo tak k zachování metody *winner-take-all*. Viz Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Colorado Selection of Presidential Electors, Initiative 36 (2004). In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [https://ballotpedia.org/Colorado_Selection_of_Presidential_Electors_Initiative_36_\(2004\)](https://ballotpedia.org/Colorado_Selection_of_Presidential_Electors_Initiative_36_(2004))

poměrně dle jejich volebního výsledku závisícího na počtu získaných hlasů voličů v konkrétním státě. Příklad: ve státě majícím 10 volitelů získá prezidentský kandidát se 60 % hlasů celkem 6 volitelů a druhý kandidát se 40 % hlasů obdrží 4 volitele. Jednotlivé státy by se tak změnilo (v případě zavedení proporční metody) ve vícemandátové volební obvody, v nichž by voliči namísto volby jednotlivých zástupců vybírali určitý počet prezidentských volitelů přidělovaných následně konkrétním kandidátům (stejně je tomu např. ve volbách do Poslanecké sněmovny ČR, kde podoba jednoho volebního obvodu je identická s hranicí určitého kraje).

Nicméně prezidentem se i tak uchazeč stane, až když pro něj hlasuje většina všech volitelů všech států, čímž je zachován majoritní princip volby prezidenta prostřednictvím *electoral college*. Volitelé jsou dle znění Ústavy lidé, kterým přísluší odevzdat jeden hlas pro některého z kandidátů na prezidenta a viceprezidenta, a proto není možné pomocí jednoduchého matematického dělení přidělit každému z uchazečů o funkci prezidenta naprosto přesný poměr volitelů, který by jim na základě volebního výsledku náležel. Stejně jako není možné jednoho volitele rozdělit na dvě poloviny, čtvrtiny či jiná necelá čísla, není ani ústavně přípustné rozdělit jeden hlas volitele na několik částí hlasujících pro různé prezidentské kandidáty. Kvůli nastalé skutečnosti musí jednotlivé státy spolu s uvedenou metodou přijmout zákonný mechanismus garantující proporční alokaci celých jednotek volitelů mezi jednotlivé kandidáty¹⁹³. Každý stát zavádějící poměrnou metodu (*proportional allocation of electoral votes*) musí zároveň rozhodnout o druhu volební formule pro jednotlivé fáze (*skrutinia*) přepočtu volebních výsledků na volitele. Nevládní organizace FairVote věnující se dlouhodobě problematice amerických voleb navrhuje mechanismus nazývaný v angličtině jako *largest remainder formula*, který v prvním skrutiniu funguje stejně jako Hareova kvóta a ve druhém skrutiniu se uplatní metoda největšího zbytku¹⁹⁴.

Jednotlivé státy by také mohly z důvodu nutnosti zachování politické dominance demokratické a republikánské strany (*bipartismus*) zavést vysokou uzavírací klauzuli (*electoral threshold*). V kombinaci s výše uvedenými prvky by tato volební reforma prakticky soužila

---

¹⁹³ Pokud např. obdrží jeden z prezidentských kandidátů 35 % hlasů od voličů v rámci státu disponujícím deseti voliteli, bude nutné určit, zdali mu budou náležet čtyři volitelé, nebo pouze tři. Není možné, aby získal čistě poměrně 3,5 volitele. V roce 1971 senátor Howard Cannon navrhl ke schválení ústavní dodatek umožňující poměrné rozdělení jednoho volitele mezi více kandidátů, avšak návrh nebyl nikdy přijat. Viz KOZA, John R. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, s. 130-132.

¹⁹⁴ DOUGLAS, Amy J. PR Library: What is "Proportional Representation" and Why Do We Need This Reform? In: *Fairvote* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/how_proportional_representation_elections_work

jen k poměrnému rozdělení volitelů mezi hlavní politické strany a neohrozila by tím samotné fungování americké politiky postavené dlouhodobě na dokonalém bipartismu.

Velkou výhodou tohoto způsobu přepočtu hlasů na volitele je skutečnost, že v případě zavedení poměrného systému ve všech státech USA dojde ke snížení pravděpodobnosti vítězství prezidentského kandidáta, jenž získá celostátně nižší počet voliči odevzdaných hlasů, než je počet hlasů vítězného kandidáta (tzv. *national popular vote winner*)¹⁹⁵. Bohužel ani při zavedení proporcí metody v rámci jednotlivých států nedojde zcela k vyrovnání rozdílů mezi vahou hlasů voličů volících v rozdílných státech. Navíc by stále zůstala z pohledu předvolební kampaně značná část států přehlížena. Prezidentští kandidáty nejsou z matematického hlediska při zavedení poměrné metody příliš motivováni usilovat o hlasy voličů ve všech státech, stejně jako je tomu v současnosti u systému *winner-take-all*.

Nerovnováha mezi vahou hlasů voličů je způsobena samotným *electoral college*, který populačně slabším státům přiznává více volitelů vůči jejich celkovému počtu obyvatel oproti populačně silným státům, neboť každý stát musí mít minimálně tři volitele bez ohledu na počet obyvatel. Jedná se tak o problém, který mají shodně obě zatím zmíněné reformy prezidentských voleb uskutečnitelné na státní úrovni.

Na základě analýzy dat z předchozích voleb je možné tvrdit, že všechny doposud konané předvolební kampaně dokázaly zlepšit či zhoršit konečné volební výsledky jednotlivých stranických prezidentských kandidátů pouze o osm procentních bodů v porovnání s výsledky, které kandidátům

---

¹⁹⁵ Např. při pohledu na výsledek prezidentských voleb v roce 2016 by při aplikaci zmíněné metody nevyhrál ani jeden z kandidátů na prezidenta, tedy nedošlo by ke zvolení amerického prezidenta v prvním kole a o výsledku by pak v konečném důsledku musel rozhodovat Kongres. V tomto volebním roce získal (díky současnému způsobu rozdělování volitelů) republikánský kandidát Donald Trump 306 hlasů volitelů, a vyhrál tak nad svou protikandidátkou z demokratické strany Hillary Clinton, jež obdržela pouze 232 hlasů volitelů. Pokud bychom na zmíněné volební výsledky aplikovali diskutovanou reformu, pak by Donald Trump získal 267 hlasů volitelů a Hillary Clinton by obdržela pouze o jeden hlas méně, tedy 266 hlasů volitelů. Zbývajících 6 hlasů volitelů by připadlo prezidentským kandidátům z ostatních (marginálních) politických stran. Na tomto příkladě je tak dobře patrné, že metoda proporcí distribuce volitelů mezi prezidentské kandidáty v rámci jednotlivých států, způsobuje lepší vyrovnání v počtu odevzdaných hlasů v poměru k počtu získaných hlasů od volitelů. A zároveň tím snižuje pravděpodobnost, že vyhraje kandidát, který získá méně hlasů od voličů nežli jeho hlavní protikandidát. Avšak, jak můžeme vidět na tomto příkladě, tak ani skutečnost, že Hillary Clinton získala celkově více hlasů od voličů nežli Donald Trump, by jí nezaručila vítězství v prvním kole, tedy ani ona by nezískala potřebných alespoň 270 hlasů od volitelů. Viz 270 To Win. Gaming the Electoral College. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/alternative-electoral-college-allocation-methods/?year=2016>

přisuzovaly předvolební průzkumy před začátkem samotné prezidentské předvolební kampaně v rámci konkrétních států. Medián počtu volitelů ze všech 50 států je sedm volitelů, což znamená, že v polovině států je zapotřebí získat alespoň navíc 14 % z celkového objemu odevzdaných hlasů k získání dodatečného jednoho volitele hlasujícího pro konkrétního kandidáta. Celostátní průměr v počtu volitelů připadajících na jeden stát je 11 volitelů, tedy k získání dodatečného jednoho hlasu volitele musí prezidentský kandidát obdržet v průměru o 9 % hlasů více¹⁹⁶. Při zohlednění těchto faktorů není pro uchazeče o funkci prezidenta příliš zajímavé vést rozsáhlou předvolební kampaň ve většině států (přibližně v 38 státech), protože by s největší pravděpodobností získali navíc pouze jednoho volitele z každého státu¹⁹⁷. Matematicky, a hlavně finančně, je (v případě využití poměrného systému) výhodnější se soustředit na populačně silné státy, jimž náleží minimálně 20 volitelů, neboť k získání jednoho dodatečného volitele stačí obdržet pouze přibližně o 5 % hlasů navíc¹⁹⁸. Někteří odborníci proto tuto poměrnou metodu přezdívali jako „*winner-take-one system*”¹⁹⁹.

K výše uvedenému považuji za vhodné ještě zmínit volební reformu kombinující prvky v současnosti většinově používaného systému *winner-take-all* a již zmíněného proporčního systému pro distribuci volitelů mezi jednotlivé prezidentské kandidáty. Tato metoda bývá označována jako *conditional winner-take-all system* a její fungování spočívá v tom, že přidělí všechny volitele připadající na konkrétní stát pouze jednomu prezidentskému kandidátovi tehdy, když se mu podaří získat absolutní většinu odevzdaných hlasů v konkrétním státě. V opačném případě by volitelé byli alokováni poměrným způsobem v závislosti na volebních výsledcích jednotlivých kandidátů v daném státě. Někteří autoři považují tuto metodu za vhodnější řešení nežli výše diskutovaný proporční systém²⁰⁰.

---

¹⁹⁶ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 34-35.

¹⁹⁷ Jedná se v podstatě o obdobu způsobu, kterým jsou přidělovány mandáty jednotlivým politickým stranám během voleb do Poslanecké sněmovny ČR za získání určitého počtu hlasů v rámci jednoho kraje. Např. ve Středočeském kraji je třeba získat podstatně nižší procento z odevzdaných hlasů v rámci kraje k obdržení dodatečného jednoho mandátu v Poslanecké sněmovně oproti Karlovarskému kraji, kde je třeba získat procentuálně mnohem více hlasů.

¹⁹⁸ Např. ve státech, jakými jsou New York, Florida, Texas je tak možné získat navíc dva volitele z každého státu a v Kalifornii by bylo možné obdržet navíc dokonce tři volitele.

¹⁹⁹ KOZA, John R. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, s. 159-160.

²⁰⁰ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 132-133.

Přestože obě reformy přinášejí mnohá vhodná vylepšení způsobu volby prezidenta, ani tak nemohou být považovány s ohledem na jejich funkční nedostatky za to nejlepší řešení. Níže rozeberu dvě varianty reformy, které osobně považuji za nejvhodnější k použití pro úpravu prezidentských voleb a u nichž zároveň není nutné měnit americkou Ústavu.

3.1.4 National Popular Vote Interstate Compact

Mezi asi nejvíce diskutované a zároveň ústavně přípustné způsoby umožňující zásadní změnu v amerických prezidentských volbách můžeme zařadit reformu pojmenovanou *The National Popular Vote Interstate Compact*, což bychom mohli do češtiny volně přeložit jako *Mezistátní dohoda o všeobecných prezidentských volbách* (dále již jako „mezistátní dohoda“)²⁰¹. Za autora zmíněné volební reformy je považován počítačový odborník John Koza²⁰², jenž v létě 2004 navázal na díla předchozích volebních expertů a navrhl toto alternativní řešení k současnému postupu při volbě prezidenta²⁰³. Navržená volební reforma je chytrým řešením jak eliminovat většinu nedemokratických prvků vyskytujících se v amerických prezidentských volbách kvůli Ústavou vyžadované nepřímé prezidentské volbě (*electoral college*) a na ni navazující metodě *winner-take-all* používané ve většině států federace. Jedná se ve své podstatě o volební dohodu mezi jednotlivými státy USA, skrze níž se signatářské státy zavazují vybírat své prezidentské volitele prostřednictvím všeobecných voleb, kdy si voliči na hlasovacích lístcích vybírají přímo konkrétního prezidentského kandidáta. Po sečtení všech celostátně odevzdaných hlasů jsou signatářské státy povinny přidělit veškeré své volitele prezidentskému kandidátovi, pro kterého hlasovalo nejvíce voličů. Nicméně povinnost států alokovat volitele v souladu se zněním dohody nepočíná okamžikem vstupu této dohody v platnost, tedy v okamžiku jejího schválení příslušnými státními orgány, ale nastane až v momentě vstupu samotné dohody v účinnost, tedy v momentě, kdy dojde k její ratifikaci v požadované většině států, jimž náleží z pohledu *electoral college* minimálně 270 volitelů²⁰⁴.

---

²⁰¹ Dohoda má celkem 5 článků upravujících základní parametry samotného způsobu fungování této reformy a každý signatářský stát musí text dohody převést v plném znění do svého státního právního řádu prostřednictvím přijetí nového volebního zákona. Viz webové stránky National Popular Vote. Text of the National Popular Vote Compact Bill. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/bill-text>

²⁰² John Koza je mimo jiné také hlavním autorem knihy *Every Vote Equal, A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, která byla napsána na podporu jím představené reformy prezidentských voleb.

²⁰³ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 196-206.

²⁰⁴ Příkladem transpozice mezistátní dohody do právního řádu je např. zákon přijatý ve státě Maryland, jenž je označován jako § 8-5A-01-Agreement Among the States to Elect the President by National Popular Vote

Momentálně k mezistátní dohodě přistoupilo (ratifikovalo ji) 15 států unie plus Washington D.C. reprezentujících dohromady 195 volitelů, na druhou stranu poměrně významná skupina států schválila tuto dohodu v alespoň jedné ze svých státních legislativních komor (viz Příloha č. 8). Přestože by v případě aplikace této metody došlo ke srovnání váhy hlasů všech voličů bez ohledu na stát a obecně ke zvýšení demokratických prvků v procesu volby prezidenta²⁰⁵, není v současné době potřebné množství státních legislativních komor (resp. zastupitelů v nich) přesvědčeno o jejím prospěchu, a proto ani není příliš pravděpodobné, že bude v blízké budoucnosti ovlivňovat výsledek prezidentských voleb. Spíše naopak je mezistátní dohoda mnohými politiky (ale i ústavními odborníky) kritizována jako protiústavní, nevhodná či nepotřebná²⁰⁶.

Jejich argumenty můžeme rozdělit do dvou skupin, neboť někteří opírají svá tvrzení o ryze politické důvody, avšak jiní považují možnost reformy za nemožnou čistě z právního hlediska²⁰⁷.

---

nebo zkráceně jako *MD Elec Law Code § 8-5A-01 (2013)*. A ve čl. 4 odst. 1 tohoto zákona je právě uveden i způsob nabytí účinnosti samotné mezistátní dohody. Plné znění zákona (*MD Elec Law Code § 8-5A-01 (2013)*) z roku 2013 dostupné z: <https://law.justia.com/codes/maryland/2013/article-gel/section-8-5a-01/>

²⁰⁵ Tedy že v případě účinnosti mezistátní dohody by se pokaždé nově zvoleným americkým prezidentem stala pouze osoba, již volilo nejvíce voličů v rámci Spojených států (*popular vote*). A nikoliv osoba, která byla pouze schopná zvítězit v konkrétních politicky důležitých státech (tzv. *swing states*), což v současnosti nutně vede k obrovským rozdílům ve váze hlasů voličů a jejich možnostech ovlivnit, kdo se stane novým americkým prezidentem. Např. ve volbách v roce 2020 by stačilo k vítězství Donaldu Trumpovi (kvůli uvedené disproporci), aby svůj názor v konkrétních státech změnilo pouze 21 461 voličů, kteří by odevzdali svůj hlas jemu namísto Joe Bidenovi (jak se ve skutečnosti stalo), jenž však celostátně obdržel o 7 milionů hlasů více než Donald Trump. Hlasy těchto voličů tak byly (kvůli současnému volebnímu systému) zhruba 329krát důležitější pro samotný výsledek prezidentských voleb nežli hlasy voličů v ostatních státech. Váha jejich hlasů byla 329krát vyšší než váha hlasů voličů z ostatních států. Viz *National Popular Vote. Agreement among the States to Elect the President by National Popular Vote*. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/sites/default/files/one-page-description.pdf>

²⁰⁶ Jiného názoru je významná část Američanů považující reformu amerických prezidentských voleb po vzoru *The National Popular Vote Interstate Compact* za lepší řešení, nežli jaké představuje současný systém electoral college. Konkrétně souhlasí se zavedením této volební reformy 43 % Američanů, 33 % zastává opačný názor a 23 % obyvatel nemá žádný názor. Je to sice o něco nižší míra podpory, nežli jakou má zavedení přímé volby prezidenta (*popular vote*), ale i tak se jedná o stále významnou podporu, jelikož pravděpodobnost provedení této změny je mnohem vyšší. Blíže viz SHEPARD, Steven. *Poll: Voters prefer popular vote over Electoral College*. In: *Politico* [online]. 2019 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.politico.com/story/2019/03/27/poll-popular-vote-electoral-college-1238346>

²⁰⁷KEYSSAR, Alexander. *Why do we still have the Electoral College?* s. 341-351.

Mezi první ze skupiny politických protiargumentů vůči přijetí *The National Popular Interstate Compact* můžeme zařadit tvrzení, že umožňuje zvítězit ve volbách i prezidentskému kandidátovi, pro něhož hlasovala pouze prostá většina voličů, a nikoliv absolutní většina. Vítězem se tedy může poměrně snadno stát kandidát nemající většinovou podporu mezi obyvateli a spíše se jím stane kandidát, jehož podporuje největší menšina v zemi. Tato skutečnost tedy v principu (dle názoru odpůrců) neguje jeden z hlavních argumentů pro přijetí mezistátní dohody, kterým je snaha o zvýšení množství demokratických prvků v amerických prezidentských volbách²⁰⁸. Uvedené je sice pravdou, neboť mezistátní dohoda skutečně tak, jak je v současnosti přijata zmíněnými státy, poskytuje prostor pro vítězství kandidáta s podporou prosté většiny občanů, avšak nic nebrání tomu, aby v budoucnu došlo k její novelizaci. Navíc i současný systém *winner-take-all* spolu s *electoral college* umožňuje, aby se prezidentem stal kandidát nemající podporu absolutní většiny voličů. Ostatně čistě statisticky vzato nastane tato skutečnost v průběhu jedné z pěti prezidentských voleb. Již 14krát v historii došlo ke zvolení amerického prezidenta, aniž by získal absolutní většinu hlasů od voličů. Jedná se o nedokonalost sdílenou oběma metodami používanými pro výběr volitelů, která ale může být za pomoci novelizace mezistátní dohody snadno napravena²⁰⁹. Například by mohlo dojít v jednotlivých státech spolu s přijetím mezistátní dohody také k zavedení alternativního způsobu hlasování nebo by mohlo být zavedeno konání druhého kola volby v případě, že ani jeden z kandidátů nezíská v prvním kole absolutní většinu hlasů.

K dalším politickým výhradám údajně ospravedlňujícím nepřistoupení k mezistátní dohodě o úpravě výběru volitelů patří tvrzení, že by v případě jejího zavedení došlo k přílišnému zvýhodnění populačně silných států, neboť dle názoru jejich odpůrců by se prezidentské předvolební kampaně výhradně soustředily již jen na metropolitní oblasti v jednotlivých státech a úplně by vynechaly, resp. přehlížely, venkovské oblasti. Dalším tvrzením je, že by bylo třeba vytvořit celou řadu nových doprovodných státních i federálních volebních zákonů, jelikož by bez nich vznikl chaos v následném zpracování voliči odevzdaných hlasů kvůli rozdílným pravidlům panujícím mezi státy.

Nic z výše uvedeného ale nemá zcela oporu v realitě. Pokud se totiž např. podíváme na státy, v nichž je vždy předvolební kampaň nejintenzivnější (*swing states*), nevidíme žádné významné známky toho, že by se jednotliví prezidentští kandidáti prakticky výhradně zaměřovali na metropolitní oblasti. Spíše jsou předvolební kampaně vedeny poměrným způsobem vycházejícím

---

²⁰⁸ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 143-144.

²⁰⁹ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 37.

z celkového rozložení populace v rámci daného státu. Pokud se tedy většina populace koncentruje ve městech, zaměří se předvolební kampaň spíše na metropolitní oblasti, avšak ve stejném poměru bude předvolební kampaň vedena i na vesnicích²¹⁰. Zároveň přijetí uvažované volební reformy pouze ve formě originálního znění postačuje, aby listopadové prezidentské volby proběhly naprosto standardně, bez jakéhokoliv nadbytečného chaosu či nutnosti přijímat nové speciální zákony. Prezidentem se stane osoba s celostátně největším počtem hlasů, a je tak čistě na státech, zdali budou mít své volební zákony liberální, čímž umožní snadnější přístup k volbám většímu počtu voličů, anebo naopak. Stejně tak bude průběh sčítání volebních výsledků, jakožto většina ostatních technických volebních záležitostí, ponechán na jednotlivých státech a jejich volebním postupům²¹¹.

Zástupci převážně Republikánské strany navíc k uvedeným politickým argumentům přidávají ještě jeden dodatečný důvod, proč nepřistoupit k takovéto volební reformě. Republikáni předpokládají, že by v případě jejího přijetí došlo k citelnému snížení šancí jejich prezidentských kandidátů na vítězství. Zmíněné přesvědčení částečně potvrzuje pohled na státy, které již mezistátní dohodu o reformě prezidentských voleb ratifikovaly. Jedná se totiž výhradně o tzv. modré státy (*blue states*), státy politicky silně tíhnoucí k Demokratické straně. Na druhou stranu nenajdeme mezi signatářskými státy ani jeden stát voličsky silně nakloněný republikánům či politicky neutrální, v němž nemá jednoznačnou dominanci ani jedna z politických stran (*swing states*)²¹². Ovšem ani tento argument není zcela přesný. Od 2. světové války obdrželo pět vítězných republikánských prezidentských kandidátů nejen většinu volitelů, ale i většinu voliči odevzdaných hlasů. Pro srovnání šest vítězných demokratických prezidentů získalo za stejnou dobu ve volbách taktéž většinu voliči odevzdaných hlasů. Z hlediska volební historie neexistuje jednoznačně objektivní důkaz podporující teorii o znevýhodnění republikánských kandidátů oproti demokratickým při zavedení reformy *The Popular Vote Interstate Compact*. Je ale třeba podotknout, že v nedávných volbách by se skutečně prezidentem stal, v případě využití uvedené volební reformy, zástupce demokratické strany namísto republikánského (volby v letech 2000 a 2016). Bylo by tomu tak ale čistě při pohledu na aktuální volební výsledky při využití stávajícího

---

²¹⁰ Pokud např. ve státě žije 60 % obyvatel v městských aglomeracích a 40 % obyvatel na vesnicích či menších městech, pak většinou předvolební kampaň zmíněné rozložení poměrně přesně kopírují. V takovém případě by se přibližně 60 % předvolební kampaň odehrálo v městských aglomeracích a zbývající část kampaň by se konala na vesnicích či se zaměřila na voliče žijících v menších městech.

²¹¹ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 38.

²¹² FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 142-143.

volebního systému, který nutí kandidáty, aby usilovali o vítězství v určitých státech, místo toho aby se snažili získat na svou stranu co největší počet voličů v rámci celé země. Reálně by i při uplatnění nové volební reformy mohly volby v obou zmíněných případech dospět ke stejnému výsledku, ke kterému došly, tedy k vítězství republikánských uchazečů o funkci prezidenta, jelikož by tito kandidáti logicky svou předvolební kampaň uzpůsobili fungování nového volebního systému. Proto není možné zcela jednoznačně konstatovat, kterou stranu (stranického prezidentského kandidáta) by představená volební reforma principiálně zvýhodnila.

Za jedinou nezpochybnitelnou pravdu ve vztahu k diskutovanému tématu se dá považovat fakt, že mezistátní volební reforma povede jistě ke snížení významnosti *swing states* a taktéž ve svém důsledku smaže matematickou výhodu poskytovanou *electoral college* populačně marginálním státům²¹³. Dojde tak ke srovnání významnosti jednotlivých států, resp. váhy hlasů jednotlivých voličů. Ve 21. století nemůže být bez dostatečného racionálního odůvodnění obecně přijatelné zvýhodňovat či naopak znevýhodňovat (diskriminovat) určitou skupinu obyvatel a obzvláště to není možné připustit ve volbách^{214,215}.

---

²¹³ Republikánská strana má v současné době obecně větší voličskou přízeň ve státech s nižším podílem lidí žijících ve městech a celkově s nižším počtem obyvatel. Naopak demokratičtí voliči se nachází spíše v lidnatějších státech, v nichž žije velká většina obyvatel ve městech a jejich aglomeracích. V současném volebním systému jsou proto republikánští kandidáti z matematického hlediska mírně zvýhodněni, neboť populačně slabší státy mají nepoměrně větší počet volitelů vůči své populaci nežli lidnaté státy. Avšak je nutné vzít v potaz, že se jedná o momentální rozložení voličské podpory v rámci fungování současného volebního systému. Je dosti pravděpodobné, že by Republikánská strana například částečně změnila svůj volební program, resp. názory na určité podstatné otázky, kterými jsou např. potraty, práva menšin apod., neboť by byla motivovaná (při zavedení zmíněné mezistátní volební dohody) usilovat o větší podporu voličů z měst, kteří v dnešní době spíše hlasují pro demokratické kandidáty. Bez těchto voličů by totiž pro ni bylo po případné volební reformě složitější ve volbách vyhrát. Při současném volebním systému nejsou republikánští kandidáti na prezidenta nuceni přehodnocovat některé své názory, neboť nepotřebují k vítězství ve volbách získat většinu hlasů od voličů, potřebují získat většinu hlasů volitelů, a proto vedou jinou předvolební kampaň. Nemůžeme tedy jednoznačně konstatovat, že by uvažovaná reforma ztížila šance republikánských kandidátů na zvolení prezidentem, protože nelze porovnávat způsob, kterým se vede předvolební kampaň v dnešní době a kterým by se vedla v případě zavedení reformy, jelikož v současnosti jsou cíle předvolebních kampaní rozdílné od cílů v případě zavedení zmíněné reformy. Viz např. článek HUANG, Jon, Samuel JACOBY, Michael STRICKLAND a Rebecca LAI. Election 2016: Exit Polls. In: *The New York Times* [online]. 2016 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/11/08/us/politics/election-exit-polls.html>

²¹⁴ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 39-41.

²¹⁵ Většina zastánců současného průběhu volby amerického prezidenta však namítá, že s ohledem na federalismus je možné obhajovat uvedené nedostatky dnešního volebního systému.

Podle jiných odpůrců není možné ratifikovat *The National Popular Interstate Compact* z důvodu jeho možné protiústavnosti. Dokonce i někteří odborníci na americké ústavní právo považují navrženou volební reformu za protiústavní, protože dle nich porušuje různá ustanovení Ústavy^{216,217}. První tvrzení o neústavnosti mezistátní dohody vychází ze znění Čl. 1 § 10 odst. 3 Ústavy, jehož obsah mj. upravuje postup při uzavírání dohod mezi jednotlivými státy unie, proto je ostatně ústavními experty označována příslušná pasáž jako tzv. *Compact Clause* (smluvní klauzule)²¹⁸. Na první pohled se sice může zdát znění této ústavní klauzule jako naprosto jasné, srozumitelné a nenabízející žádnou jinou interpretaci než takovou, že není bez souhlasu kongresu možné uzavírat dohody mezi státy. Avšak Nejvyšší soud Spojených států přiznává onomu ustanovení mnohem nižší míru aplikovatelnosti, neboť k němu přistupuje skrze restriktivní výklad. Dle historicky konstantního názoru Nejvyššího soudu se *Compact Clause* vztahuje pouze na mezistátní dohody, které vedou k rozšíření pravomocí signatářských států na úkor pravomocí federálních orgánů samotných Spojených států. Jednotlivé státy tedy mezi sebou mohou uzavírat různé mezistátní smlouvy (smlouvy o úpravě státních hranic, o poskytování speciálních služeb mezi státy nebo o harmonizaci daní apod.) a to v takovém rozsahu, v jakém nepředstavují zásah do ústavních pravomocí federálních orgánů, kterými jsou federální soudy, federální vláda a americký Kongres. Uvedená interpretace *Compact Clause* byla poprvé použita Nejvyšším soudem v roce 1893 v rozsudku týkající se sporu *Virginia v. Tennessee*, v němž se řešila problematika ústavnosti mezistátní smlouvy o státních hranicích uzavřené mezi státy Virginia a Tennessee. Soud označil rozporovanou mezistátní dohodu za ústavně konformní, jelikož dle jeho výkladu není souhlas Kongresu vyžadován, neboť hlavním záměrem k vytvoření klauzule bylo ústavně zajistit ochranu federální moci, a nikoliv zcela zbavit státy jejich pravomoci uzavírat mezistátní dohody. Soud doslova ve svém odůvodnění k rozsudku uvedl: „*Pokud se tedy pojem „dohoda“ v Ústavě*

---

²¹⁶ NORMAN Williams R. Why the national Popular Vote Compact Is Unconstitutional. *Brigham Young University Law Review* [online]. 2012, vol. 2012, no. 5, s. 1523-1583 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0360-151X. Dostupné z: https://www.proquest.com/docview/1312331285?accountid=14182&parentSessionId=gdfvp%2BNOPGyziAm3oT4RP_CpmodKsSAOi8Hy2vRenvyo%3D&pq-origsite=primo

²¹⁷ ROSS. Tara a Robert M. HARDWAY. The Compact Clause and National Popular Vote: Implications for the Federal Structure. *New Mexico Law Review* [online]. 2014, volume 44, issue 2, s. 383-433 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0028-6214. Dostupné z: <https://digitalrepository.unm.edu/nmlr/vol44/iss2/5/>

²¹⁸ Čl. 1. § 10 odst. 3 Ústavy Spojených států v anglickém originále: „*No State shall, without the Consent of Congress, ... Enter into any Agreement or Compact with another State, or with foreign Power.*” Do češtiny by toto znění textu mohlo být volně přeloženo jako: „*Žádný stát nesmí bez souhlasu kongresu [...] uzavřít jakoukoli smlouvu nebo dohodu s jiným státem nebo cizí mocností.*”

nevztahuje na všechny možné dohody mezi jedním a druhým státem, k jejichž platnosti je třeba získat souhlas Kongresu, k jakým dohodám se tedy vůbec ústavní klauzule vztahuje? .... Můžeme odpovědět pouze tak, že se podíváme na předmět ústavního ustanovení a vyložíme pojem „dohoda“ s odkazem na něj. Při pohledu na ústavní klauzuli, ve které se objevuje výraz „dohoda“, je zřejmé, že zákaz směřuje k vytváření jakékoli kombinace mezistátních dohod směřujících ke zvýšení politické moci jednotlivých signatářských států, která může zasáhnout nebo jen narušit Ústavou garantované pravomoci federální orgánů (svrchovanost Spojených států).“²¹⁹

Interpretační pravidlo pro *Compact Clause* uvedené výše bylo následně potvrzené taktéž v pozdějším rozsudku z roku 1976 pod názvem *New Hampshire v. Maine*, v němž Nejvyšší soud doslova zopakoval svůj názor z roku 1893 citovaný výše, avšak neposkytl žádnou bližší konkretizaci, jaká konkrétní mezistátní dohoda by již představovala porušení judikovaného precedentu²²⁰. O dva roky později nejenže Nejvyšší soud potvrdil své stanovisko k nutnosti vyžadovat souhlas Kongresu při uzavírání mezistátních dohod, ale také jej doplnil o speciální test sloužící k určení toho, jaký obsah mezistátní dohody by již bez souhlasu Kongresu zakládal porušení onoho Čl. 1 § 10 odst. 3 Ústavy. Tento speciální interpretační test o čtyřech bodech byl soudem vytvořen ve sporu *U.S. Steel Corporation v. Multistate Tax Commission* z roku 1978, v němž se řešila otázka ústavnosti mezistátní dohody o vytvoření společné komise pro signatářské státy, jejímž cílem bylo pomoci s harmonizací daňových pravidel pro právnické osoby mezi signatářskými státy.

Podle názoru soudu je ke každé mezistátní dohodě třeba udělení souhlasu Kongresu pokud:

- a) přiznává signatářským státům nové pravomoci, kterými před přijetím mezistátní dohody neoplývaly,
- b) vede k přenesení pravomocí jednoho státu (*sovereign state power*) na třetí stranu,

---

²¹⁹ V originálním anglickém znění soud v rozsudku přímo uvedl „If, then, the terms "compact" or "agreement" in the Constitution do not apply to every possible compact or agreement between one state and another, for the validity of which the consent of Congress must be obtained, to what compacts or agreements does the Constitution apply? .... We can only reply by looking at the object of the constitutional provision and construing the terms "agreement" and "compact" by reference to it.... Looking at the clause in which the terms "compact" or "agreement" appear, it is evident that the prohibition is directed to the formation of any combination tending to the increase of political power in the states, which may encroach upon or interfere with the just supremacy of the United States.“ Plné znění soudního rozsudku (*Virginia v. Tennessee*) z roku 1893 dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/148/503/>

²²⁰ Plné znění soudního rozsudku (*New Hampshire v. Maine*) z roku 1976 dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/426/363/>

- c) nadměrně zatěžuje obchodní výměnu mezi státy,
- d) znemožňuje jednotlivým státům svobodně vstoupit či vystoupit do takovéto mezistátní dohody²²¹.

K určení, zdali je možné považovat *The National Popular Vote Interstate Compact* za protiústavní, nebo naopak za ústavně konformní, je tedy třeba rozhodnout, zdali znění dokumentu ob stojí při aplikaci soudem stanoveného speciálního testu. Níže tedy uvádíme argumentaci obhajující ústavnost dokumentu (soud by samozřejmě mohl mít v případě přezkumu mezistátní dohody opačný názor od níže předestřené).

ad a) Způsob výběru volitelů stejně tak jako metoda jejich alokace mezi prezidentské kandidáty náleží dle znění Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy a rozhodnutích Nejvyššího soudu ve sporech *McPherson v. Blacker*, *Bush v. Gore* výhradně jednotlivým státům. Kongres má v této záležitosti omezené pravomoci, neboť může pouze určit datum, kdy by mělo dojít k výběru volitelů, a den, během něhož musí volitelé odevzdat své hlasy konkrétním prezidentským kandidátům²²². Ostatní administrativní záležitosti dotýkající se volitelů náležejí již samotným státům. V případě účinnosti diskutované mezistátní volební reformy by si Kongres výše uvedené pravomoci samozřejmě zachoval, žádný z článků mezistátní dohody se nepokouší o změnu v rozložení ústavních pravomocí, pouze upravují metodu přidělování volitelů uchazečům o prezidentskou funkci a zakotvují všeobecné volby jakožto proces výběru volitelů. Navíc je třeba poukázat na skutečnost, že státy mají tyto pravomoci již od samotného vzniku americké Ústavy, a s ohledem na historický vývoj Spojených států by se dalo i tvrdit, že se jedná o pravomoci, které si jednotlivé státy historicky uchovaly. Státy nejsou povinné dle rozhodnutí federálního odvolacího soudu (*The Third Circuit Court*) ve sporu *McComb v. Wambaugh* z roku 1991 předkládat Kongresu ke schválení

---

²²¹ Plné znění soudního rozsudku (*United States Steel Corp. v. Multistate Tax Commission*) z roku 1978 dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/434/452/#473>

²²² Viz Soudní rozhodnutí ve sporu *McPherson v. Blacker* z roku 1892, v němž soud přímo uvedl „*Congress is empowered to determine the time of choosing the electors and the day on which they are to give their votes, which is required to be the same day throughout the United states .... otherwise, the power and jurisdiction of the state is exclusive*“, které bylo potvrzeno v rozsudku *Bush v. Gore* z roku 2000. Plné znění soudního rozsudku (*McPherson v. Blacker*) z roku 1892 dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/usrep/usrep146/usrep146001/usrep146001.pdf>

mezistátní dohody, jež se zabývají danými pravomocemi²²³. Na základě uvedeného proto není možné kladně odpovédět na první otázku ve speciálním testu ústavnosti²²⁴.

ad b) *The National Popular Vote Interstate Compact* je mnohými kritiky považován za protiústavní, protože dle nich deleguje na třetí osobu ústavní pravomoci náležející příslušným státům unie. V našem případě je za třetí osobu považována samotná mezistátní dohoda a její mechanismus přidělování volitelů na základě volebního výsledku prezidentských kandidátů dosaženého v listopadových volbách²²⁵. Ve skutečnosti ale státy mezistátní dohody nikterak nedelegují svoji rozhodovací pravomoc k výběru i alokaci volitelů, neboť jsou to právě jednotlivé státy, resp. jejich státní zákonodárné sbory, které v konečném důsledku rozhodují o procesu volby volitelů. Každý stát mezistátní dohody k ní dobrovolně přistoupil, ale stejně tak z ní může velice snadno vystoupit (viz dále) a rozhodnout se pro jakýkoliv jiný proces volby volitelů spojený s jejich následnou alokací. Např. se určitý stát může navrátit k využívání systému *winner-take-all*, či se může rozhodnout pro kterékoliv jiné řešení. K přenesení pravomocí na třetí osobu tedy de facto s přijetím mezistátní dohody nedochází. Navíc ani samotný mechanismus dohody, jež předem určuje výběr spolu s přerozdělováním volitelů není dle analogické soudní judikatury protiústavní. Některé státy využívají v současnosti obdobu zmíněného mechanismu při překreslování volebních obvodů (*congressional redistricting*), který je dle díky Ústavy v jejich pravomoci, pokud Kongres neurčí jinak²²⁶. Stát Arizona se např. na základě výsledku referenda rozhodl přenechat svou pravomoc, týkající se překreslování volebních obvodů, nezávislé komisi (*independent redistricting commission*), aby hranice volebních obvodů byly stanovovány bez politického zaujetí. Odpůrci uvedeného řešení jej následně napadli žalobou. Dle argumentů žalobců se jedná o protiústavní krok, jelikož (jak tvrdí) pravomoc překreslovat volební obvody náleží výhradně státům či případně Kongresu. Nejvyšší soud Spojených států však ve svém rozsudku uvedl, že není možné znění

---

²²³ Soud ve svém rozsudku uvedl: „*The Interstate Compact ... has not received Congressional consent. Rather than altering the balance of power between the states and federal government, this Compact focuses wholly on ... areas of jurisdiction historically retained by the states. Congressional consent, therefore, was not necessary for the Compact's legitimacy.*“ Plné znění soudního rozsudku (*McComb v. Wambaugh*) z roku 1991 dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/us/5914bfa7add7b049347af3cc>

²²⁴ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 41-42.

²²⁵ Druhá část testu v podstatě částečně vychází ze znění Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy, jelikož pouze jednotlivé státy (státní zákonodárná shromáždění) a nikdo jiný mají pravomoc určit způsob výběru volitelů spolu s metodou alokující vybrané volitele mezi prezidentské kandidáty. V případě nabytí účinnosti volební reformy by údajně (dle odpůrců mezistátní dohody) státní zákonodárné sbory ztratily svoji ústavní pravomoc rozhodovat o této záležitosti.

²²⁶ Viz znění Čl. 1 § 4 odst. 1 Ústavy Spojených států.

Ústavy interpretovat doslovně, neboť se státy mohou rozhodnout pro kterékoliv řešení, pokud dodrží základní pravidla pro překreslování dané ostatními zákony. Nejvyšší soud tedy považuje za ústavně konformní, pokud se státy (jejich zákonodárné sbory) rozhodnou přenechat rozhodnutí v určité záležitosti na jiném orgánu, jenž byl k tomu jimi schválen, resp. utvořen²²⁷. Na základě uvedeného není možné kladně odpovědět ani na druhou otázku ve speciálním testu ústavnosti²²⁸.

ad c) Pro třetí část speciálního testu ústavnosti neexistuje žádný relevantní argument, který by měl za následek kladnou odpověď na položenou otázku. Případné zavedení volební reformy by v žádném případě nezpůsobilo zhoršení vzájemné obchodní výměny mezi jednotlivými státy USA.

ad d) V textu volební reformy je v čl. 4 odst. 2 stanoven speciální proces pro vystoupení signatářského státu z této mezistátní dohody. Dotčené ustanovení přímo říká: „*Kterýkoli členský stát může od této dohody odstoupit, s výjimkou toho, že odstoupení, ke kterému dojde šest měsíců nebo méně před koncem prezidentova funkčního období, nenabude účinnosti, dokud prezident nebo viceprezident nebudou oficiálně ustanoveni do funkce pro výkon příštího funkčního období.*“²²⁹ Na základě znění příslušného ustanovení sice lze z volební reformy kdykoliv odstoupit, avšak ne vždy s okamžitou účinností. Konkrétně odstoupení učiněné v posledních šesti měsících funkčního období aktuálně úřadujícího prezidenta nemůže již mít vliv na v tu dobu probíhající prezidentské volby a účinnost odstoupení nastane až po inauguraci nově zvoleného prezidenta. Jedná se tak o omezení práva signatářských států k odvolání jejich souhlasu s dohodou, ale právo není ani zdaleka omezené zcela, jedná se pouze o omezení jejich práva (suverenity) ve specifické době. Pokud by zmíněné omezující ustanovení dle zastánců v dohodě nebylo, pak by jednotlivé státy mohly svým rozhodnutím učiněným ze dne na den značně narušit průběh samotných prezidentských voleb a vyvolat nepřiměřený chaos ve vztahu k volebním výsledkům. Jednotliví prezidentští kandidáti by pak byli ve značné nejistotě, neboť by nevěděli, jak by měla efektivně

---

²²⁷ Plné znění soudního rozsudku (*Arizona State Legislature v. Arizona Independent Redistricting Commission*) z roku 2015 dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/14pdf/13-1314_3ea4.pdf

²²⁸ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 23, 46.

²²⁹ Čl. 4 odst. 2 mezistátní dohody v anglickém originále: „*Any member state may withdraw from this agreement, except that a withdrawal occurring six months or less before the end of a President's term shall not become effective until a President or Vice President shall have been qualified to serve the next term.*“ Plné znění návrhu mezistátní dohody je k dispozici na stránkách National Popular Vote. Text of the National Popular Vote Compact Bill. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/bill-text>

probíhat jejich předvolební kampaň, a voliči by také do poslední chvíle neměli tušení o konečném způsobu, kterým bude zvolen nový prezidentský kandidát (jak budou alokováni prezidentští volitelé). Přestože ke vzniku zmíněného ustanovení došlo převážně z logických a praktických důvodů, není s ohledem na znění poslední části testu jisté, zdali by soud uvedené ustanovení neshledal jako nadměrně zasahující do samotné suverenity příslušných signatářských států. Znění poslední otázky speciálního testu je velice obecné, což ponechává poměrně velký prostor pro soudní interpretaci. Nicméně i kdyby americké soudy považovaly znění tohoto ustanovení za příliš extenzivní, tedy mimo ústavní rámec vytyčený v poslední části speciálního testu, nemusel by nutně potenciální soudní rozsudek znamenat zrušení celé volební reformy, ale vedl by spíše buď ke snížení počtu měsíců, během nichž není možné z dohody vystoupit, nebo by zkrátka pouze zrušil celý čl. 4 odst. 2, ale ostatní znění textu mezistátní dohody by ponechal v platnosti, resp. v účinnosti²³⁰.

K uvedenému považuji za vhodné dále zmínit Čl. 1 § 10 odst. 1 Ústavy, na nějž často odkazují zastánci obhajující ústavnost mezistátní dohody o reformě prezidentských voleb. Dotyčný odstavec totiž na ústavní úrovni mj. garantuje závaznost všech dohod uzavřených mezi státy, když uvádí: „*Žádný stát nesmí přijmout zákon, který by porušoval jeho smluvní závazky.*“²³¹ Státy nemohou ze svých smluvních závazků, mezi něž patří i mezistátní dohody, vystoupit způsobem odporujícím smluvním pravidlům, např. přijetím speciálního zákona umožňujícího jim nedodržet smluvní mechanismus pro odstoupení od dohody nebo nedodržet přidělení volitelů celostátně vítěznému prezidentskému kandidátovi. Jedinou možností legálního vystoupení z mezistátní dohody proto představuje proces diskutovaný výše, či soudní rozhodnutí, které by zrušilo závaznost části dohody pro signatářské státy nebo by ji zrušilo úplně celou. Na druhou stranu nepovažují někteří ústavní odborníci znění Čl. 1 § 10 odst. 1 za dostatečně konkrétní a je dle nich reálné, že by se mohly některé signatářské státy rozhodnout (po sečtení konečných listopadových volebních výsledků) k alokaci svých volitelů v rozporu se zněním mezistátní dohody, pokud by významná většina občanů v těchto státech hlasovala pro jiného prezidentského kandidáta, než který celostátně vyhrál, a hlasy volitelů z těchto států by prostřednictvím *electoral college* zajistily prezidentskou funkci kandidátovi majícímu největší voličskou podporu ve zmíněných „*neposlušných*“ státech.

---

²³⁰ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 43-44.

²³¹ V anglickém originále Čl. 1 § 10 odst. 1 Ústavy Spojených států zní: „***No State shall*** enter into any Treaty, Alliance, or Confederation; grant Letters of Marque and Reprisal; coin Money; emit Bills of Credit; make any Thing but gold and silver Coin a Tender in Payment of Debts; ***pass any*** Bill of Attainder, ex post facto Law, or ***Law impairing the Obligation of Contracts***, or grant any Title of Nobility.“

Pro svoji obhajobu by právě použily nejednoznačnost Čl. 1 § 10 odst. 1 ve spojení s Čl. 1. § 10 odst. 3 a Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy, neboť by tvrdily, že nepovažují mezistátní dohodu za právně závaznou s ohledem na jejich Ústavou garantované pravomoci a nedostatek soudních precedentů řešících přímo otázky spojené s touto mezistátní volební reformou. Není tak možné jednoznačně určit, jak by soudy, resp. v konečné fázi Nejvyšší soud Spojených států, rozhodly²³².

Druhý argument považuje zavedení *The National Popular Vote Interstate Compact* za protiústavní kvůli jeho potenciálu nepřímo působit na nesignatářské státy, aby se k dohodě připojily, protože o výsledku prezidentských voleb ve své podstatě rozhodnou pouze hlasy volitelů z členských států mezistátní dohody. Dle kritiků by takovýto nepřímý nátlak zasahoval do pravomoci států rozhodovat prostřednictvím svých volitelů o skutečnosti, kdo se stane prezidentem Spojených států. Opět se de facto jedná o argument vycházející ze znění Čl. 2 § 1 odst. 2 Ústavy, neboť by dle názoru odpůrců neměly hlasy volitelů nečlenských států žádný vliv na finální výsledek prezidentských voleb a tím by ve skutečnosti přišly o svou ústavně garantovanou pravomoc²³³. Je sice pravdou, že nečlenské státy budou mít menší vliv na výsledek vyplývající ze samotného hlasování volitelů, protože zkrátka nebudou disponovat většinou hlasů volitelů, ale stále si zachovají svoji ústavní pravomoc k možnosti určit volitele reprezentující jejich státy při hlasování. Navíc volební reformou není nikterak dotčeno právo volitelů odevzdat své hlasy určitému prezidentskému kandidátovi. Hlasy všech volitelů by se i při účinnosti mezistátní dohody započítávaly do konečného výsledku hlasování bez ohledu na to, zdali se jedná o hlasy volitelů ze signatářských států, či nikoliv. Ani členské státy nemají přímý vliv na výsledek prezidentských voleb. O tom, kdo se stane prezidentem, rozhodují na základě zmíněné potenciální volební reformy v první řadě voliči, a to voliči všech 50 států USA a Washingtonu D.C. Členské státy mezistátní dohody musejí následně přidělit všechny své volitele vítěznému prezidentskému kandidátovi, který obdržel nejvíce hlasů od voličů ze všech států USA spolu s hlasy voličů odevzdaných ve Washingtonu D.C., a nikoliv přidělit všechny své volitele pouze prezidentskému kandidátovi, jenž vyhrál na počet hlasů v rámci členských států mezistátní dohody²³⁴.

---

²³² MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 44.

²³³ ROSS, Tara. *Federalism & Separation of Powers: Legal and Logistical Ramifications of the National Popular Vote Plan*. *The Journal of the Federalist Society Practice Groups (Engage)* [online]. 2010, volume 2, issue 2, s. 37-43 [cit. 2022-02-20]. ISSN 2766--127X. Dostupné z: <https://fedsoc-cms-public.s3.amazonaws.com/update/pdf/cjHT5TV0F08rmLAMCCQCbPxg8UGCZpfqwc9rmLB0.pdf>

²³⁴ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 44-45.

Poslední protiargument k přijetí této volební reformy vychází asi z nejjednoduššího, ale zároveň z nejpřesvědčivějšího názoru. Dle odpůrců mezistátní dohody by mohl Nejvyšší soud Spojených států svůj rozsudek o jejím zneplatnění postavit na pouhém faktu, že se sice jedná o způsob, jak technicky splnit všechny Ústavou požadované podmínky nutné ke vzniku platné mezistátní dohody reformující samotné prezidentské volby, ale na druhou stranu by v případě účinnosti této reformy došlo ke zjevnému obcházení volebního systému *electoral college* vytvořeného otci zakladateli. Reforma by taktéž dle odpůrců snížila federativní prvky Ústavy, jelikož by již o výsledku prezidentských voleb nerozhodovaly samotné státy (státní zákonodárné sbory), resp. v příslušných státech lidmi zvolení volitelé. Prezidentem by se naopak stal kandidát mající nejvíce hlasů od voličů v celých Spojených státech, nikoliv kandidát, jenž zvítězil v určitém počtu států majících dohromady alespoň 270 volitelů. Domnívám se tedy, že by tato argumentace mohla mít s ohledem na konzervativní většinu soudců u Nejvyššího soudu největší šanci na úspěch. Soudci by totiž s ohledem na uvedené mohli prohlásit, že ke změně způsobu volby prezidenta na celostátní úrovni je vyžadováno přijetí nového ústavního dodatku a není možné se pokoušet obejít tento proces za pomoci různých technických alternativních řešení, i kdyby čistě teoreticky byla představená řešení ústavně konformní. Volební reforma *National Popular Vote Interstate Compact* by skutečně v případě účinnosti výrazně změnila průběh voleb amerického prezidenta a to až v takové míře, že by citelně oslabil významnost určitých ustanovení Ústavy, konkrétně její ustanovení nesoucí důležité federativní prvky, na nichž byly Spojené státy založeny²³⁵.

Přestože z důvodu nedostatečné soudní judikatury nelze předem jednoznačně konstatovat, zdali je možné považovat tuto volební reformu za protiústavní, či nikoliv, na základě výše uvedených informací se domnívám, že se jedná o velice zajímavou alternativu k současnému procesu volby amerického prezidenta, která by v případě zavedení úspěšně eliminovala většinu nedostatků vytvářených současným volebním systémem. Proto bych považoval za vhodné pokusit se zmíněnou volební reformu uvést v účinnost, aby následně soudy mohly v otázce ústavnosti rozhodnout, neboť názor soudců by potenciálně mohl posloužit (v případě negativního stanoviska soudu) k vytvoření nové volební reformy, u níž by již nepanovalo tolik pochybností ohledně její ústavnosti či realizovatelnosti. V každém případě však považuji myšlenku mezistátní volební dohody za zajímavou a přikláněl bych se k jejímu zavedení.

---

²³⁵ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 141.

3.1.5 Instant Runoff Voting

Poslední zajímavé řešení jak reformovat americké prezidentské volby bez nutnosti novelizace Ústavy představuje volební reforma upravující proces, kterým voliči odevzdávají své hlasy jednotlivým prezidentským kandidátům spolu s postupem jejich započítávání, na základě kterého poté později dojde k výběru příslušných volitelů činících konečné rozhodnutí v samotné volbě prezidenta. Odborníci uvedenou reformu označují různými názvy jako např. *Instant Runoff Voting*, *Ranked-choice Voting* či *Preferential voting*, ale podstata zůstává stejná²³⁶. V češtině se daný pojem označuje jako *alternativní hlasování* či *australský volební systém*²³⁷. V dnešní době se alternativní hlasování mimo jiné využívá při volbách do dolní komory zákonodárského sboru Austrálie²³⁸ nebo je dokonce využíváno ve státě Maine, kde byla tato metoda použita v roce 2020 při listopadových federálních volbách (včetně voleb prezidentských)²³⁹. Ve zmíněných státech mají lidé možnost na volebním lístku vyjádřit čísla 1, 2, 3 atd.²⁴⁰ své preference vůči konkrétním kandidátům ucházejícím se o jejich hlasy v příslušném jednomandátovém volebním obvodu. Volební komise následně sečte v prvním skrutiniu počet hlasů odevzdaných konkrétním kandidátům, jejichž pořadí voliči uvedli pomocí pořadového čísla. Volební komise sečte celkový počet preferenčních čísel 1 uvedených voliči u jmen jednotlivých kandidátů. Pokud nezíská ani jeden z kandidátů v prvním kole sčítání absolutní většinu hlasů (neoznačí-li ho více než 50 % voličů jako svoji první preferenci), pak dojde k druhému kolu sčítání hlasů. V tomto druhém kole jsou veškeré hlasy voličů odevzdané kandidátovi, jenž získal nejmenší počet preferenčních hlasů v prvním skrutiniu, rozděleny mezi ostatní kandidáty a to poměrně dle počtu voličů, kteří uvedli některého ze zbývajících kandidátů jakožto svoji druhou preferenční

---

²³⁶ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 126-127.

²³⁷ PROCHÁZKOVÁ, Andrea a Marek ANTOŠ. Australský systém se hodí i pro volbu prezidenta: nedělí společnost. In: *Respekt* [online]. 2018 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/australsky-system-se-hodi-i-pro-volbu-prezidenta-brani-deleni-spolecnosti>

²³⁸ Viz např. oficiální stránky Australského Parlamentu popisující proces voleb do jeho dolní komory. Parliament of Australia. Method of voting. In: *Aph.gov.au* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.aph.gov.au/About_Parliament/House_of_Representatives/Powers_practice_and_procedure/Practice7/HTML/Chapter3/Method_of_voting

²³⁹ Ve státě Maine bylo alternativní hlasování ukotveno zákonem *An Act To Implement Ranked-choice Voting in 2021*. Plné znění zákona (An Act To Implement Ranked-choice Voting in 2021, chap. 316, H.P. 1137-L.D. 1646) dostupné z: http://lldc.mainelegislature.org/Open/Laws/2017/2017_PL_c316.pdf

²⁴⁰ Maximální počet preferenčních čísel, které volič může vepsat na hlasovací lístek, se buď rovná celkovému počtu všech na daném místě se ucházejících kandidátů, nebo může být stanoven i jiný (nižší) počet preferenčních hlasů.

variantu na volebním lístku u tohoto neúspěšného kandidáta. Ostatní kandidáti tedy získají navíc takový počet hlasů, jaký se rovná celkovému počtu preferenčních hlasů číslo 2 uvedených voliči u jmen těchto kandidátů na hlasovacích lístcích neúspěšného kandidáta, neboť tyto zatím nevyřazené kandidáty považují za druhou nejvhodnější alternativu k vítězství v případě neúspěchu kandidáta, u něhož uvedli preferenční číslo 1. Pokud poté získá některý z kandidátů absolutní většinu hlasů, stane se vítězem a neprobíhá již další (v pořadí třetí) kolo sčítání hlasů. V opačném případě se postupuje obdobně jak bylo uvedeno výše, tedy k eliminaci dalšího kandidáta a k rozdělení jeho hlasů mezi ostatní úspěšnější prezidentské kandidáty²⁴¹.

Podle zastánců přináší tato volební reforma mnoho výhod oproti současnému způsobu volby amerického prezidenta, a dokonce ji někteří experti považují za vhodnější řešení nežli v předchozím bodě diskutovanou mezistátní volební dohodu (*The National Popular Vote Interstate Compact*), resp. by dle některých bylo vhodnější při amerických prezidentských volbách uplatňovat kombinaci obou volebních reforem^{242,243}. Za první nerozporovatelný benefit této volební reformy se dá považovat její nespornost z ústavního hlediska, neboť pouze státům (jejím státním zákonodárným sborům) náleží výlučná pravomoc rozhodovat o procesu výběru volitelů a tato potenciální reforma nikterak uvedenému pravidlu neodporuje. Nejedná se totiž o dohodu uzavřenou mezi více státy s totožným obsahem, jež by stanovovala jednotná volební pravidla pro signatářské státy, čímž se na ni nevztahuje znění Čl. 1. § 10 odst. 3 Ústavy. Navíc je třeba uvést, že se odpůrci metody alternativního hlasování ve státě Maine pokoušejí již skoro 5 let prostřednictvím státních i federálních žalob zpochybnit její ústavnost. Avšak všechny žaloby byly ve své podstatě doposud neúspěšné, protože soudy nedošlo ke zrušení příslušných ustanovení volebních zákonů upravujících zmíněný způsob hlasování²⁴⁴.

Za druhou přednost alternativního hlasování je možné považovat samotný důvod proč byla tato metoda vůbec odborníky vytvořena. Metoda totiž eliminuje nutnost pořádání druhého kola volby, avšak zároveň zaručuje, že vždy zvítězí kandidát přijatelný pro absolutní většinu voličů. Nikoliv osoba s podporou největší menšiny voličů, resp. kandidát mající prostou většinu hlasů voličů, jak tomu někdy bývá v současné době či jak by tomu mohlo teoreticky být při účinnosti

---

²⁴¹ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System* s. 49

²⁴² Viz například MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 51.

²⁴³ Nebo také viz FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 131.

²⁴⁴ Viz oficiální stránky státu Maine popisující vývoj Instant Runoff Voting v tomto státě. Maine State Legislature. Ranked Choice Voting in Maine. In: *Legislature.maine.gov* [online]. 2022 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://legislature.maine.gov/lawlibrary/ranked-choice-voting-in-maine/9509>

aktuálního znění mezistátní dohody (*The National Popular Vote Interstate Compact*). Proto by v případě využití alternativního způsobu hlasování bylo vhodné, aby došlo k jeho přijetí ideálně ve všech státech spolu s přijetím již zmiňované mezistátní dohody, neboť by takováto kombinace zaručila, že se vítězem stane vždy kandidát, pro něhož hlasovala absolutní většina voličů. Z demokratického ani z čistě praktického hlediska není skutečně vhodné, aby zvítězil kandidát, pro nějž hlasovala pouze prostá většina voličů a nikoliv absolutní, neboť v takovém případě může často dojít k vítězství osoby, která by běžně byla pro většinu voličů nepřijatelná²⁴⁵. Jednokolový volební systém s prostou většinou hlasů vytváří z obecného hlediska vyšší pravděpodobnost vítězství extrémistického či populistického kandidáta. Např. ve Francii úspěšně zabraňuje dvoukolový volební systém tomu, aby se prezidentem stal právě extrémistický kandidát. Obdobně by dle zastánců zafungovala tato metoda i při volbě amerického prezidenta, neboť v rámci jednoho kola hlasování by došlo k vítězství kandidáta, jenž získá absolutní většinu hlasů bez nutnosti konání druhého kola a zároveň nebude zastávat extrémistické postoje nepřijatelné pro většinu populace. Jinými slovy alternativní hlasování v sobě dle svých obhájců kombinuje výhody přinášené jak systémem jednokolovým, tak dvoukolovým.

Přijetí dvoukolového volebního systému namísto alternativního hlasování by ale bylo ve Spojených státech z mnohých důvodů organizačně komplikované (kvůli bezpečnostním a finančním důvodům či kvůli rozličným možnostem, jak odevzdat své hlasy napříč jednotlivými státy apod.). Při dvoukolových volbách (tzv. *runoff elections*) zde poměrně často dochází ke značnému snížení počtu voličů ve druhém kole, což opět není z demokratického hlediska vhodné, a tato metoda by tedy zmíněnému bránila^{246,247}. Zastánci alternativního hlasování zároveň poukazují na fakt, že kdyby Republikánská strana uplatňovala ve svých prezidentských primárkách ve všech státech namísto různých variant prostého většinového systému (viz 2. část této

---

²⁴⁵ BRAMS, Steve J. a Dudley R. HERSCHBACH. The Science of Elections. *Science Journal* [online]. 2001, volume 292, issue 5521, s. 1449 [cit. 2022-02-20]. ISSN 1095-9203 Dostupné z: <https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.292.5521.1449>

²⁴⁶ WRIGHT, Stephen G. Voter Turnout in Runoff Elections. *The Journal of Politics* [online]. 1989, vol. 51, no. 2, s. 385-96 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0022-3816. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/2131348>.

²⁴⁷ Např. senátní volby ve státě Georgia v r. 2020. V 1. kole svůj hlas odevzdalo přibližně 5 milionů voličů, ve 2. kole to bylo 4,5 milionů hlasů, přestože se jednalo o skutečně důležité volby, ve kterých se rozhodovalo, zda demokraté budou mít většinu v obou komorách Kongresu. Viz YE HEE LEE, Michelle, Reis THEBAULT, Haisten WILLIS a Lenny BRONNER. Black voters powered Democrats to victory in the Georgia Senate runoff. In: *The Washington Post* [online]. 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/politics/black-voters-powered-democrats-to-victory-in-the-georgia-senate-runoff/2021/01/06/7068411a-502a-11eb-b96e-0e54447b23a1_story.html

práce) právě tuto diskutovanou volební metodu, pak by v roce 2016 pravděpodobně nedošlo k vítězství Donalda Trumpa²⁴⁸. Na základě zjištění různých předvolebních průzkumů nebyl Donald Trump na začátku primárek považován za konsenzuálního kandidáta, neboť nebyl pozitivně vnímán většinou voličů a ani jej většina nepovažovala za nejvhodnějšího uchazeče. Jednalo se o osobu nejméně přijatelnou pro většinu voličích v primárkách. Avšak právě kvůli prostému většinovému systému byl Donald Trump nakonec schopný zajistit si svou nominaci na prezidenta od Republikánské strany. Při využití alternativního hlasování by naopak nejspíše stranickou nominaci vyhrál jeden z jeho hlavních protikandidátů z primárek, tedy Marco Rubio či Ted Cruz²⁴⁹.

Tento volební systém taktéž přináší jistou výhodu stranickým nominandům třetích stran, neboť poskytuje voličům možnost hlasovat pro prezidentské kandidáty, které osobně považují za nejvhodnější, ale při současném volebním systému by pro ně nehlasovali z důvodu obav, že by jejich politický oblíbenec neuspěl, protože ve Spojených státech má dominantní roli Republikánská a Demokratická strana. Jejich důvod, proč nehlasovat pro kandidáty třetích stran navíc podtrhuje samotná skutečnost, že odevzdáním hlasu politickému oblíbenci mohou nepřímo pomoci k vítězství prezidentskému kandidátovi, jehož osobě považují za nejméně vhodného. Současný volební systém tak mnohé voliče staví do nevýhodné pozice, kdy se musí rozhodnout, jestli budou hlasovat tzv. „srdcem“ (pro svého oblíbence), přičemž zcela jistě dojde k propadnutí jejich hlasů, jež budou následně označeny politology za protestní, nebo se rozhodnou volit čistě pragmaticky, tedy odevzdají svůj hlas demokratickému či republikánskému kandidátovi, přestože nutně nejsou s volbou ani jednoho z nich spokojeni.

Metodě alternativního hlasování se naopak díky svému fungování daří zmíněnou nevýhodu úspěšně eliminovat, jelikož voličům garantuje zachování významnosti jejich hlasů²⁵⁰. V případě neúspěchu určitého zájemce o prezidentskou funkci v prvním kole totiž dojde (jak již bylo výše zmíněno) k redistribuci jím získaných voličských hlasů mezi ostatní úspěšnější zájemce, a nedochází tak k propadnutí všech voličských hlasů určených jinému než vítěznému kandidátovi. Váha jejich hlasů totiž promlouvá i do jednotlivých dílčích volebních výsledků v rámci následujících skrutinií. Méně významné politické strany by proto mohly od voličů získat mnohem více hlasů, přestože by uvedené z počátku nutně nejspíše nevedlo k vítězství prezidentských

---

²⁴⁸ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 47-48.

²⁴⁹ RICHIE, Rob. Trump Moves into Majority Position in GOP Nomination Contest. In: *Fairvote* [online]. 2016 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/trump_moves_into_majority_position_in_gop_nomination_contest

²⁵⁰ MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*, s. 49-50.

kandidátů nominovaných některou ze třetích politických stran. Takovéto strany by však díky silnější voličské podpoře obdržely větší finanční příspěvky od státu na vedení budoucích předvolebních kampaní a současně by postupně došlo ke zvýšení jejich politického vlivu na vytváření předvolebních programů ostatních dvou dominantních stran. Voliči by totiž nejspíše logicky dávali své další preferenční hlasy ostatním prezidentským kandidátům v návaznosti na blízkost jejich programu vůči jimi nejvíce preferovanému kandidátovi.

Z dlouhodobého hlediska by však tato volební reforma v případě účinnosti ve všech státech USA mohla přinést citelné oslabení pozice dvou nejsilnějších stran na americké politické scéně ku prospěchu stran marginálních. Ostatně většina Američanů by dle průzkumů veřejného mínění uvítala vznik nové třetí politické strany a tento systém by k tomuto mohl významně dopomoci²⁵¹.

Navzdory všem výše nastíněným vylepšením přinášeným touto volební reformou nejsem přesvědčen o vhodnosti jejího zavedení, za nejvhodnější stále považuji mezistátní volební dohodu probíranou zde v oddílu 3.1.4. Pro většinu Američanů by totiž reforma v současnosti představovala docela „exotický“ způsob hlasování, se kterým se velká část z nich nikdy nesešla. To podle názorů mnohých expertů může namísto zvýšení volební účasti naopak vést k jejímu snížení, a stejně tak by nejspíše došlo ke zvýšení celkového počtu chybně vyplněných a odevzdaných hlasovacích lístků²⁵². Uvedené by sice mohlo teoreticky být pouze přechodným doprovodným jevem, jenž by se v průběhu několika let podařilo vyřešit, přesto je třeba s tímto počítat při rozhodování o zavádění takovéto volební reformy, neboť se nejedná o potenciálně marginální záležitost²⁵³.

Mnohem výraznější problém (dle názoru stoupců) však paradoxně můžeme pozorovat v jedné z hlavních výhod metody alternativního hlasování prezentovaných v předchozích odstavcích. Spojené státy americké jsou jednou z populačně největších zemí světa a je možné tvrdit, že čím větší má země populaci, tím obtížnější je v ní efektivně vládnout, tedy názorově se shodnout (dosáhnout konsenzu) nad nejrůznějšími návrhy zákonů, prosadit je a následně zajistit jejich

---

²⁵¹ SAAD, Lydia. Perceived Need for Third Major Party Remains High in U.S. In: *Gallup* [online]. 2017 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://news.gallup.com/poll/219953/perceived-need-third-major-party-remains-high.aspx>

²⁵² McDANIEL, Jason. Ranked Choice Voting Likely Means Lower Turnout: More Errors. In: *Cato Unbound: A Journal of Debate* [online]. 2016 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.cato-unbound.org/2016/12/13/jason-mcdaniel/ranked-choice-voting-likely-means-lower-turnout-more-errors/>

²⁵³ FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule*, s. 127-130.

efektivní vymáhání. Schválené zákony jsou proto často výsledkem kompromisního řešení, které je poměrně obtížné najít již v současné době, kdy ve Spojených státech dnes veškerou politickou moc drží pouze dvě dominantní politické strany, které v sobě koncentrují různé názorové proudy, jež ovlivňují následný jednotný politický program každé ze stran. Demokratická strana např. reprezentuje spíše levicově smýšlející voliče, a naopak Republikánská spíše pravicově smýšlející elektorát. Voliči se tak poměrně snadno mohou orientovat v politickém prostředí a díky systému primárek mají přímý vliv na politiku jednotlivých stran, neboť svými hlasy rozhodují o tom, jaký názorový proud bude v konkrétní straně převažovat²⁵⁴. Mezi oběma stranami ale existuje názorová shoda v nejdůležitějších národně bezpečnostních otázkách, a proto z hlediska samotného fungování státu a jeho demokraticko-republikánského zřízení nepředstavuje případné „drtivé“ vítězství jedné ze stran ve volbách, kdy jedna strana kontroluje obě komory Kongresu a prezident je z téže strany (tzv. *unified government* nebo také *single-party control*)²⁵⁵, ohrožení samotného fungování Spojených států. Dominance pouze dvou stran zajišťuje nejen jistotu zachování demokraticko-republikánského zřízení státu, ale vytváří i podmínky pro jednodušší nalezení kompromisního řešení v různorodých politických otázkách.

Zavedení systému alternativního hlasování na celostátní úrovni by z dlouhodobého hlediska vedlo k rozštěpení těchto dvou stran na několik samostatných politických subjektů s rozdílnými

---

²⁵⁴ Politický komentátor Damon Linker říká, že pokud by ve Spojených státech existoval systém podporující fragmentaci politického spektra, jako je např. alternativní hlasování nebo mnohem silněji působící proporční systém, pak by na americké politické scéně nejspíše namísto Demokratické a Republikánské strany působilo šest nových stran, jejichž program by v podstatě reflektoval současné názorové proudy působící uvnitř těchto dvou dominantních stran. Po rozpadu Demokratické strany by tak vznikly strany, které zmíněný autor označil jako: *Social Democratic Party* (obdoba evropských socialistických stran jakými je česká ČSSD či německá SPD), *Internationalist Progressive Party* (středově liberální strana, sem by patřil bývalý prezident Barack Obama) a *Centrist Working-Class Party* (středová strana, která by však podporovala určitou formu sociálního zabezpečení, tzv. *welfare state*). Z Republikánské strany by pak nejspíše vznikly strany označované autorem jako *Populist-Nationalist Party* (její program by byl velice podobný české SPD či německé AFD), *Internationalist Conservative Party* (jednalo by se o stranu, jejíž program by byl velice podobný evropským středopravicovým stranám, avšak narozdíl od nich by tato strana podporovala i imigraci) a *Religious Right Party* (konzervativní strana zastávající křesťanské hodnoty, jako např. česká KDU-ČSL). Blíže viz článek od LINKER, Damon. What If America Had 6 Political Parties? In: *The Week* [online]. 2019 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://theweek.com/articles/843773/what-america-6-political-parties>

²⁵⁵ Oficiální webové stránky Sněmovny reprezentantů popisující historii vlád ve Spojených státech z hlediska jednotlivých politických stran od roku 1857. United States House of Representative: History, Art and Archives. Party Government Since 1857. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Institution/Presidents-Coinciding/Party-Government/>

názorovými proudy. K těm by se jistě přidaly i další v současné době marginální strany, jejichž přítomnost v Kongresu by nejen nutně ohrozila křehkou stabilitu současného amerického systému, ale toto by také mohlo znamenat, že by funkci prezidenta zastávala osoba, jehož strana by byla jen okrajově zastoupena v obou komorách Kongresu, kde by však zároveň ani žádná z dalších stran neměla většinu hlasů. Lidé by se časem přestali obávat, že jejich hlasy mohou propadnout, a volili by různorodé strany, jejichž šance na získání mandátů by každé volební období rostla. Tak by ale mohlo dojít k samotnému zastavení politického fungování Spojených států, neboť by v Kongresu bylo přítomno velké množství politických stran a prezidentem by se již nutně nemusel stát pouze kandidát nominovaný dvěma dominantními stranami majícími nejen významné zastoupení v Kongresu, ale i v rámci jednotlivých států a jejich zákonodárných sborů. Namísto jsou tedy obavy, že by přijetí této volební reformy mohlo mít dalekosáhlé negativní důsledky, a to i kdyby byla přijata pouze pro americké prezidentské volby.

Naopak reforma vycházející z mezistátní volební dohody by uvedené nezpůsobila. Jednak by se tento systém mohl použít pouze v rámci prezidentských voleb, ale především by se prezidentem mohl stát pouze kandidát, který dokáže získat v prvním kole celkově nejvíce hlasů. To by při dnešní převaze Demokratické a Republikánské strany znamenalo zachování politické rovnováhy, neboť by samotný proces volby vytvářel tlak ke konsolidaci stran na obou pólech politického spektra, nikoliv umožňoval jeho fragmentaci, jak by tomu mohlo být u systému alternativního hlasování. Ani dominance dvou stran neznamena hladké fungování politického systému USA, přesto však lepší řešení z mého pohledu neexistuje. Z těchto důvodů nepovažuji případné použití metody alternativního hlasování při federálních volbách (včetně volby amerického prezidenta) za vhodné řešení problémů vyskytujících se v současnosti během voleb.

Na uvedeném by se pravděpodobně nezměnilo, ani kdyby byla metoda alternativního hlasování použita v kombinaci s *National Popular Vote Interstate Compact*. Jestliže v současnosti není možné přijmout nový dodatek Ústavy upravující volbu amerického prezidenta, pak lze za druhou potenciálně nejlepší reformu amerických prezidentských voleb považovat právě již zmíněnou mezistátní volební dohodu a to ve znění zakotvující pouze jednokolovou volbu. Při dominanci dvou stran nehrozí, že by zvítězil kandidát mající například podporu pouze jedné třetiny či jedné čtvrtiny voličů. Naopak je velice pravděpodobné, že vyhraje kandidát podporovaný absolutní většinou voličů, případně uchazeč, pro něhož hlasoval takový počet voličů, jenž se většině blíží (např. podpora v rozmezí 47-49 % apod.). Není tak nutné ani zavádět druhé kolo volby, které by nejenže posílilo pozici třetích stran, ale hlavně by jej nebylo nutně zapotřebí

jakožto pojistka proti vítězství extrémistického nebo krajně populistického kandidáta, protože díky dokonalému bipartismu je při jednokolových volbách zaručeno, že vyhraje pouze kandidát pocházející z Republikánské či Demokratické strany. Případné „drtivé“ vítězství jedné ze stran by tedy nepředstavovalo ohrožení demokraticko-republikánského základu USA.

3.2 Změny vyžadující úpravu Ústavy

Americké prezidentské volby je možné taktéž reformovat prostřednictvím novelizace Ústavy, kde jsou v Čl. 5 jasně stanoveny podmínky samotného procesu²⁵⁶. Kvůli velice přísným požadavkům uvedeným ve zmíněném článku ale existuje pouze nízká pravděpodobnost, že se z řádně navrženého dodatku Ústavy nakonec stane dodatek ratifikovaný. Proto ostatně politologové považují americkou Ústavu za rigidní dokument. Výhoda rigidně nastavených demokratických ústav spočívá v tom, že by měly díky své obtížnější změnitelnosti působit jako pojistka základního demokratického zřízení příslušného státu, čímž poskytují ochranu svým obyvatelům před potenciálně nedemokratickou či dokonce tyranskou vládou snažící se zneužít momentálně získanou moc v příslušné zemi. Rigidní ústavy mají ovšem i nevýhodu spočívající právě v jejich mnohdy příliš vysoko nastavených kritériích, jež musí být naplněny, aby mohlo dojít k jejich úspěšné novelizaci. Ústava Spojených států nepředstavuje v tomto ohledu žádnou výjimku. Ostatně v současnosti poslední 27. dodatek Ústavy byl úspěšně ratifikován v roce 1992 a od té doby, právě z důvodu přílišné rigidity, nedošlo k ratifikaci žádného dalšího dodatku, i když uplynulo již více než 30 let.

Přestože z ústavního hlediska teoreticky neexistuje žádné omezení limitující rozsah a způsob, kterým by mohlo dojít k reformě prezidentských voleb prostřednictvím přijetí nového ústavního dodatku, tak většina odborníků zabývající se potenciálními úpravami prezidentských voleb primárně nenavrhuje reformu pomocí novelizace Ústavy právě kvůli prakticky jisté nerealizovatelnosti takového postupu²⁵⁷.

Poslední volební reforma, která může být učiněna (narozdíl od reform zmíněných výše) pouze prostřednictvím novelizace Ústavy, je experty nazývaná *The National Popular Vote* a do češtiny je ji možné přeložit jako *reformu zavádějící přímou volbu amerického prezidenta*. Tato by Američanům umožnila, aby si svého budoucího prezidenta vybírali přímo prostřednictvím

---

²⁵⁶ Otcové zakladatelé se při vytváření americké Ústavy rozhodli pro přijetí poměrně přísných podmínek umožňujících v případě jejich naplnění následnou změnu Ústavy.

²⁵⁷ V podstatě všechny reformy, které byly diskutovány v oddílu 3.1. by mohly být ukotveny v případném nově ratifikovaném dodatku Ústavy.

všeobecných voleb (jednokolových či dvoukolových). Došlo by tak ke zrušení v současné době fungující nepřímé volby, kdy je prezident volen sborem volitelů (*electoral college*). Níže bude představena zmíněná reforma spolu s porovnáním rozdílu v průběhu prezidentské volby konající se na jejím základě oproti v dnešní době používanému procesu volby. Zvážím také vhodnost jednokolové či dvoukolové přímé volby amerického prezidenta.

3.2.1 National Popular Vote

Případné zavedení volební reformy označované jako *The National Popular Vote* by představovalo největší změnu ve způsobu, kterým Američané od roku 1803 vybírají svého reprezentanta do nejvyšší exekutivní funkce v zemi. Poprvé v americké historii by záleželo čistě na vůli voličů (vyjádřené prostřednictvím jimi odevzdaných hlasů), kdo z kandidátů se nakonec stane americkým prezidentem, a nikoliv na názoru malé skupiny volitelů (*electoral college*). Je možné tvrdit, že by o výsledku prezidentských voleb již nerozhodovali pouze voliče ve *swing states* (a jimi následně zvolení volitelé), ale všichni občané žijící na území Spojených států. Spolu s přijetím této reformy by dle odborníků došlo k několika výrazným záměnám v oblasti amerických prezidentských voleb²⁵⁸.

V současné době se veškeré finanční prostředky vyčleněné na předvolební kampaň stejně jako zájem jednotlivých prezidentských kandidátů soustředí pouze na velice malou skupinu států, (*swing states/battleground states*, viz 2. část této práce). Ostatní státy, resp. voliči v nich žijící, jsou předvoleními kampaněmi naprosto přehlíženi, neboť se již před listopadovými volbami dopředu ví, kdo z dotyčných prezidentských kandidátů zde nakonec obdrží většinu voličských hlasů, čímž získá i všechny jejich volitele. Současný volební systém proto vede k marginalizaci významnosti váhy hlasů většiny voličů. Přes 100 milionů hlasů z jiných států než *swing states* je prezidentskými kandidáty naprosto přehlíženo a ani mnohá témata důležitá pro voliče ve zmíněných „nepodstatných“ státech nejsou během předvolební kampaně jednotlivými kandidáty náležitě zohledňována. Naopak témata podstatná pro voliče v *swing states* jsou nadměrně vyzdvižována. Přijetím volebního systému *The National Popular Vote* by došlo ke zrušení dnes takto rozdělené předvolební mapy USA, neboť jednotliví kandidáti by byli nuceni vést své předvolení kampaně ve většině států (dle odborníků v alespoň 40 státech namísto v současných přibližně 12 státech)²⁵⁹. Každý odevzdaný hlas by byl důležitý, protože by všechny hlasy měly stejnou váhou, byly by rovnocenně nezbytné pro zajištění vítězství.

---

²⁵⁸ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 244-245.

²⁵⁹ Tamtéž, s. 246-248.

Rozdělení států z pohledu předvolební kampaně na „významné“ a „nevýznamné“ se následně projevuje i ve finanční oblasti. Vítězní prezidentští kandidáti se samozřejmě snaží zajistit si své znovuzvolení, a proto mj. dochází i k disproporčnímu přidělování federálních finančních prostředků (grantů, dotací atd.) mezi jednotlivé státy USA. *Swing states* dostávají bez jakýchkoliv jiných logických důvodů o 5,7 % více financí z federálních zdrojů nežli ostatní „méně významné“ státy. K ničemu takovému by po přijetí diskutované volební reformy zřejmě nedocházelo, protože by prezidenti museli z důvodu stejné váhy hlasů voličů zohledňovat potřeby většiny států, resp. jejich voličů, mnohem rovnoměrněji, tedy spravedlivěji, a to nejen potřeby finanční²⁶⁰.

Jestliže jsou uchazeči o funkci prezidenta nuceni bojovat o každý hlas voliče, pak se uvedené musí také nutně projevit na jejich předvolebním programu. Po zavedení *The National Popular Vote* budou kandidáti nuceni věnovat se ve svých programech problémům důležitým mj. i pro různorodé sociální menšiny, narozdíl od současného volebního systému, jenž vytváří prostředí k tomu, aby se kandidáti cílili pouze na úzce definované sociální skupiny přítomné ve *swing states*, neboť je chtějí získat na svou stranu k zajištění celkového vítězství. *Electoral college* proto mnohdy pomáhá ke zvolení osobám reprezentujícím svou politikou jen občany nacházející se ve státech, v nichž daný kandidát vyhrál, přestože volební vítěz se stává prezidentem všech občanů. Podle mnohých odborníků by proto zavedení této volební reformy mělo pozitivní vliv na politiku obou dominantních stran, jelikož by volební systém tlumil vliv radikálních stranických křídel, a naopak by zvyšoval váhu jejich spíše centristicky smýšlejících členů²⁶¹.

Třetí změnu by uvedená volební reforma přinesla v oblasti volební účasti, která by se nejspíše na celostátní úrovni výrazně zvýšila, a to v přímé návaznosti na rozšíření okruhu států, u nichž by probíhala opravdová předvolební kampaň, jejímž cílem by právě bylo získat na svou stranu co nejvíce voličů. Stačí ostatně porovnat současnou volební účast v tzv. *battleground states* oproti ostatním státům USA. Z dat jednoznačně vyplývá, že ve státech s intenzivní předvolební kampaní, tedy v místech, kde voliči reálně mohou ovlivnit výsledky prezidentských voleb, dochází k výraznému zvýšení volební účasti. V prezidentských volbách v roce 2016 bylo 10 ze 14 států s nejvyšší volební účastí *swing states*²⁶². Můžeme se také podívat

---

²⁶⁰ HUDAK, John. *Presidential Pork: White House Influence over the Distribution of Federal Grants* [online]. USA: Brookings Institution Press, 2014 [cit. 2022-02-26]. First Edition, s. 32-67. ISBN 978-0-8157-2520-6. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/suss/detail.action?docID=1635370>

²⁶¹ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 253-256.

²⁶² McDONALD, Michael. 2016 November General Election: 2016 November General Election Turnout Rates. In: *US Election Project Turnout Rates* [online]. 2018 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <http://www.electproject.org/2016g>

na výsledky voleb v roce 2012, při kterých byla v tzv. *battleground states* volební účast o 9 % vyšší oproti volební účasti ve státech považovaných dle předvolebních analýz za tzv. „bezpečné“ (státy s předem jistým volebním výsledkem pro jednoho z kandidátů)²⁶³. Na základě výše zmíněného proto bývalý manager předvolební kampaně Baracka Obamy odhadl, že v roce 2020 bylo pro zajištění vítězství v prezidentských volbách nezbytné přesvědčit pouze 1 milion nerozhodných voličů registrovaných ve *swing states*, zatímco při zavedení *The National Popular Vote* by se tento počet zvýšil minimálně na 7 milionů voličů²⁶⁴.

Přijetí systému *The National Popular Vote* pro americké prezidentské volby by taktéž přispělo ke zvýšení míry legitimacy nově zvolených prezidentů. *Electoral college* umožňuje, aby se prezidentem stal i kandidát, pro něhož hlasovalo méně amerických občanů než pro vítězného kandidáta. Prezidentem by se principiálně měla stát osoba mající širokou podporu napříč veřejností, nikoliv člověk, kterému se podaří vyhrát pouze díky nastavení *electoral college* v určité geografické oblasti USA. Systém *The National Popular Vote* nejenže přispěje ke zvýšení volební účasti, ale také umožní zvítězit pouze osobě, pro niž odevzdalo svůj hlas nejvíce lidí bez ohledu na geografické rozložení hlasujících voličů.

Kritici však k této výhodě namítají, že v případě zavedení diskutované volební reformy dojde k významnému snížení šancí na vítězství osob nominovaných Republikánskou stranou. Zde nejčastěji poukazují na výsledky voleb z roku 2000 či 2016, v nichž kandidáti demokratické strany získali v absolutních číslech nejvíce hlasů voličů, avšak kvůli *electoral college* se prezidentem nakonec staly osoby nominované republikánskou stranou, protože je naopak volila většina volitelů. Uvedené není ale možné považovat za jisté pravidlo, přestože v těchto volbách by *The National Popular Vote* pomohl k vítězství prezidentským kandidátům Demokratické strany, neboť je podpořilo svými hlasy mnohem více voličů, je třeba se podívat i na výsledky z ostatních voleb. Např. v prezidentských volbách v roce 2004 naopak získal nejvíce voličských hlasů kandidát Republikánské strany (skoro o 3 miliony hlasů více než jeho demokratický oponent). Ve skutečnosti byl však rozdíl mezi oběma kandidáty s ohledem na *electoral college* mnohem menší. Stačilo, aby v určitých státech změnilo svůj názor (hlas) pouze 60 000 voličů, a došlo by k vítězství právě kandidáta z řad demokratů, přestože by v absolutních číslech nezískal nejvíce hlasů voličů.

---

²⁶³ FairVote. Voter Turnout. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/voter_turnout#voter_turnout_101

²⁶⁴ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 251-253.

Prezidentem se stává vždy osoba z lidu, jejímž úkolem je právě tento lid, resp. stát, zastupovat. Pokud se prezidentem vždy nestane kandidát těšící se v dané zemi největší podpoře, pak to logicky výrazně snižuje nejen významnost samotné funkce prezidenta, ale také devaluje jeho legitimitu jakožto demokraticky zvoleného vůdce země²⁶⁵.

Někteří kritici považují případné přijetí této volební reformy za nevhodné z čistě praktických i politických důvodů. Vidí v *The National Popular Vote* hrozbu pro americký politický systém fungující již několik století na základě dominance dvou významných politických stran. Podle jejich argumentů pomáhá *electoral college* ve Spojených státech udržovat dokonalý bipartismus, který pozitivně působí z hlediska udržování politické stability v zemi, poskytuje voličům snazší orientaci v politickém prostředí a napomáhá k jednoduššímu dosažení kompromisního řešení. Je pravdou, že nikdo si nemůže být jistý, jaký dopad by mělo případné přijetí této volební reformy na americkou politiku, resp. na Demokratickou a Republikánskou stranu. Výsledek je však možné poměrně přesně odhadnout při pohledu na průběh voleb v jiných státech USA využívajících v podstatě obdobu *The National Popular Vote* pro volbu guvernérů, kde s ohledem na volební výsledek nedochází k žádným nestandardním komplikacím.

Prímá volba prezidenta může probíhat dvěma hlavními způsoby, tedy buď se prezidentem stane automaticky kandidát s nejvyšším počtem získaných hlasů v prvním kole (tzv. jednokolová volba) bez ohledu na to, zdali se jedná o absolutní většinu hlasů (postačí obdržet prostou většinu hlasů k získání prezidentské funkce), nebo se jím bude moci stát až osoba, pro niž odevzdá svůj hlas více než polovina voličů. Jelikož je ale velice obtížné získat absolutní většinu hlasů hned v prvním kole hlasování, jehož se účastní všichni řádně registrovaní prezidenští kandidáti, koná se po několika dnech druhé kolo hlasování (tzv. dvoukolová volba), v němž mezi sebou soutěží pouze dvě nejúspěšnější osoby z prvního kola. Tímto je matematicky zajištěno, že některý z kandidátů obdrží onu potřebnou absolutní většinu hlasů.

Dvoukolová volba by skutečně mohla ohrozit americký politický systém, neboť by voličům umožnila hlasovat pro jejich oblíbené kandidáty bez jakéhokoliv obavy, že uvedené přispěje ke zvolení jimi nejméně oblíbeného kandidáta tím, že by jejich hlasy tzv. „propadly“ a neměly by žádný významný vliv na konečný volební výsledek. Dvoukolová volba by tedy mohla vést k posílení v současné době politicky marginálních stran a jejich potenciální podíl na moci by mohl způsobit nefunkčnost celého politického systému (viz bod 3.1.6).

---

²⁶⁵ Tamtéž, s. 256-260.

Jednokolová volba by však zmíněné s největší pravděpodobností nezpůsobila. Dle politologické teorie působí jednokolová volba na politické spektrum spíše dostředivým efektem, tedy nutí politické strany, aby se spojovaly do větších politických celků (koalic) fungujících jako jedna politická strana zahrnující několik názorových proudů, viz např. Duvergerovy zákony²⁶⁶. Zároveň jsou voliči nuceni lépe zvažovat, pro kterého kandidáta budou nakonec hlasovat, jelikož musí zohledňovat kromě svých osobních preferencí také jejich šance na úspěch, neboť v jednokolových volbách je vysoká šance, že jejich hlasy nakonec nebudou mít žádný vliv na výsledek voleb.

Uvedené skutečnosti jsou ostatně i důvodem, proč ani na místní úrovni, tedy na úrovni jednotlivých států USA, nedochází při volbách guvernérů ke zvolení jiných kandidátů, než kterými jsou uchazeči z řad republikánů či demokratů, přestože pro guvernérské volby není využíván systém *electoral college*, ale de facto obdoba přímé jednokolové volby (*The National Popular Vote*) konané v rámci hranic daného státu²⁶⁷. Zároveň z výsledků guvernérských voleb uskutečněných mezi roky 1948–2011 vyplývá, že v 98 % proběhlých voleb došlo k vítězství kandidáta, pro něhož hlasovalo alespoň 45 % voličů, a v 90 % případů se guvernérem stala osoba, jež obdržela více než 50 % hlasů²⁶⁸. Pro srovnání, v roce 1860 se prezidentem stal Abraham Lincoln, přestože pro něj nehlasovalo ani 40 % voličů²⁶⁹. Je proto zřejmé, že zavedení jednokolové přímé volby amerického prezidenta by s velmi vysokou pravděpodobností nevedlo k vítězství kandidáta, který by neměl dostatečně významnou podporu mezi obyvateli. Tzn. že s ohledem i na další skutečnosti (přílišná komplikovanost, vyšší ekonomická nákladnost, potenciální ohrožení politického systému atd.) není nutné zavádět dvoukolovou přímou volbu amerického prezidenta v případě, že by bylo reálně uvažováno o reformování volby amerického prezidenta prostřednictvím přijetí nového dodatku Ústavy Spojených států.

---

²⁶⁶ Oxford Reference. Duverger's law. In: *Oxfordreference.com* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095737871>

²⁶⁷ WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*, s. 227-235.

²⁶⁸ KOZA, John R. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote*, s. 491-495.

²⁶⁹ 270 To Win. 1860 Presidential Election. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.270towin.com/1860_Election/

S ohledem na všechny výše diskutované skutečnosti se domnívám, že by nejlepším řešením současného stavu byla ratifikace nového dodatku Ústavy zavádějícího přímou jednokolovou volbu prezidenta Spojených států, přestože se jedná zároveň o nejobtížněji proveditelnou reformu.

Závěr

Stěžejním cílem této diplomové práce bylo představit možné alternativy k současnému, v Ústavě zakotvenému, způsobu, prostřednictvím něhož dochází ke zvolení amerického prezidenta, a následně na základě analýzy jednotlivých variant určit, která z potenciálních reforem volebního systému by představovala nejvhodnější řešení mnohých problémů či nedostatků vznikajících v dnešní době právě v důsledku uplatňování *electoral college*. Pro lepší porozumění jsem taktéž považoval za přínosné přehledně uvést důvody vedoucí otce zakladatele Spojených států k přijetí *electoral college* a nastínit i jeho fungování v rámci celkového průběhu voleb.

K ustanovení *electoral college* jakožto volebního mechanismu nedošlo pouze kvůli unáhlenosti delegátů účastnících se Filadelfského ústavního konventu, ale byl přijat i z čistě politicko-praktických důvodů, neboť tento systém představoval v dané době asi nejlepší možný kompromis, jelikož mnozí delegáti měli značně rozdílné názory na způsob, kterým by měl být americký prezident vybírán, resp. volen.

Prvním důvodem vedoucím otce zakladatele k přijetí tohoto systému jakožto kompromisního řešení byla domněnka, že by měl teoreticky fungovat jako „pojistka“ republikánsko-demokratického státního zřízení Spojených států. Dle tehdejšího převažujícího názoru otců zakladatelů nebyli prostí lidé dostatečně zkušení a vzdělaní k tomu, aby jim byla svěřena odpovědnost přímo vybírat hlavu státu. Podle nich mohla teoreticky jedna nesprávná volba (učiněná právě oním prostým lidem) vytvořit z USA absolutní monarchii či diktaturu, a proto bylo zapotřebí, aby existoval vůči této potenciální hrozbě určitý ústavně zakotvený mechanismus („pojistka“), který by dokázal včas zvrátit tuto nesprávnou volbu. Sbor volitelů měl být totiž tvořen jen těmi nejlepšími, nejschopnějšími, nejčestnějšími a nejchytřejšími americkými občany, jejichž úkolem bylo zajistit, že za prezidenta Spojených států bude pokaždé zvolena jen ta nejlepší a nejušlechtilejší osoba.

Druhým podstatným faktorem k přijetí *electoral college* byla skutečnost, že současný volební systém představuje poměrně významný ústupek vůči populačně slabším státům unie. V době vzniku Ústavy panovala obecná představa, že prezidentští kandidáti reprezentující nejlidnatější státy v nově utvářející se federaci budou mít jako jediní reálnou možnost stát se hlavou země, jelikož tyto státy budou logicky mít díky mnohem větší populaci i podstatně větší váhu svého hlasu během volby prezidenta. *Electoral college* proto jednak matematicky zvýhodňuje státy mající menší počet obyvatel oproti lidnatým státům unie a také přiznává všem státům rovný počet hlasů v případě nezvolení žádného z řad uchazečů na prezidenta při hlasování volitelů,

neboť poté je prezident volen ve Sněmovně reprezentantů, kde má každý stát bez ohledu na počet obyvatel pouze jeden hlas.

Posledním důvodem k přijetí právě tohoto volebního systému byla i nutnost určitým způsobem vyřešit otázku otroctví, na niž měly jednotlivé státy rozdílné pohledy. Protože prezident je volen nepřímým způsobem, tedy skrze hlasy volitelů, jichž je omezený počet, bylo možné ustanovit speciální matematickou formuli, která při alokaci volitelů mezi konkrétní státy brala ohled také na počet otroků v nich žijících. Otrokářské státy tedy získaly v rámci kompromisního způsobu řešení volby amerického prezidenta nepoměrně více volitelů, než kolik by správně měly obdržet. To vše vzhledem ke skutečnosti, že otroci nebyli považováni za občany, a nenáleželo jim tak v daných státech ani pasivní ani aktivní volební právo.

Americká společnost se od roku 1787 velice významně proměnila a došlo k přijetí celé řady zákonů, které ovlivnily i průběh voleb, např. bylo umožněno volit ženám, bylo zrušeno otroctví a následně i segregace, přestala být vyžadována podmínka vlastnit nemovitost k tomu, aby Američané mohli volit ve volbách apod. Na uvedené společenské změny musely nutně reagovat státní i federální zákony ale také soudní judikatura. Bohužel však nemůže být totéž řečeno o *electoral college*, který se od přijetí XII. dodatku Ústavy v roce 1803 příliš nezměnil. Americký prezident, tedy osoba mající veškerou exekutivní moc v zemi, je stále volen nepřímou volbou. O tom, kdo se jím nakonec stane, totiž *de iure* rozhoduje pouze skupina 538 volitelů a velká většina z nich není zákony dostatečně efektivně přinucena volit stejného kandidáta, jenž v jejich státě obdržel největší počet voliči odevzdaných hlasů. Nejmocnější muž světa (prezident USA) je ve své podstatě zvolen pouze 538 voliči z téměř 209 milionů občanů oprávněných volit ve volbách. Američané bohužel ani ve 21. století stále nemají Ústavou garantované právo zvolit si svého prezidenta.

Při komplexním pohledu na americké prezidentské volby zjistíme, že se jedná o skutečně komplikovaný proces s mnoha na sebe navazujícími fázemi trvajících dohromady téměř dva roky, než se některému z uchazečů podaří úspěšně získat mandát prezidenta. Navíc celou záležitost ještě více komplikuje poměrně nejednotná zákonná úprava. Kongres Spojených států nemá v této oblasti dle originálního znění Ústavy příliš mnoho pravomocí, neboť jsou to především jednotlivé státy federace, které mají danou záležitost svými zákony upravovat. Ke zmíněné nepřehlednosti a komplikovanosti celého volebního procesu ještě přispívá nejednotná soudní judikatura, jež v minulosti například shledala přijetí určitých federálních volebních zákonů za přípustné, avšak v poměrně nedávné době došlo ze strany Nejvyššího soudu ke změně a tedy i k překonání

starých nálezů novými, které mnohem více omezují pravomoci federální vlády, resp. Kongresu ve vztahu k možnosti upravovat prezidentské volby federálními zákony.

Celý průběh volby amerického prezidenta je skutečně velice složitou záležitostí, jež pro většinu Američanů není jednoduché detailně pochopit, a používání *electoral college* nikterak zjednodušení samotného procesu nepřispívá, spíše naopak. Využívání tohoto z dnešního pohledu archaického a z demokratického hlediska nevhodného volebního systému považují za jeden z hlavních důvodů proč je současná volba prezidenta USA nejen komplikovanou záležitostí, ale i procesem opomíjejícím základní republikánsko-demokratické hodnoty, na nichž byly Spojené státy založeny. Co mohlo být považováno za relevantní argumentaci pro zavedení *electoral college* v roce 1787, není možné považovat za dostatečné ve 21. století, neboť mnoho věcí se změnilo a spolu s tím se změnila i obecná představa občanů o tom, co by vlastně mělo být součástí republikánsko-demokratických hodnot. Při pohledu na historii USA zjistíme, že v průběhu let docházelo k rozšiřování občanských a tedy i volebních práv. Z důvodu právě tohoto společenského vývoje již není dle mého názoru udržitelné, resp. dostatečně racionálně obhajitelné, aby docházelo k tak významným nerovnostem mezi hlasy voličů, ke kterým bohužel dodnes dochází. Domnívám se, že kvůli relativně nedávnému progresivnímu vývoji společnosti se ani samotný proces fungování *electoral college* již nadále neshoduje s republikánsko-demokratickými hodnotami Spojených států. Americká Ústava by měla být vnímána jako tzv. „*living document*“ reagující na hlavní společenské změny prostřednictvím přijímání nových dodatků Ústavy či skrze extenzivní soudní interpretaci.

Navzdory uvedenému existuje poměrně početná skupina lidí považujících stále *electoral college* za nejvhodnější způsob, kterým může být prezident volen. Dle jejich argumentace napomáhá současný systém zachovat určitou míru suverenity méně lidnatým státům, umožňuje lépe edukovat potřebné skupiny voličů, zajišťuje vyšší míru jistoty volebních výsledků a nižší pravděpodobnost soudních sporů spolu s vyšší bezpečností voleb a přináší prý i vhodné řešení v případě, kdy žádný z uchazečů nezíská absolutní většinu hlasů volitelů, nebo také nutí jednotlivé kandidáty k vedení předvolební kampaně napříč rozdílnými regiony Spojených států amerických.

Ač mohou některá tvrzení zastánců současného volebního systému znít přesvědčivě a logicky, tak při detailnějším rozboru všech argumentů zjistíme, že ne zcela odpovídají realitě. V kap. 2.3 jsem se pokusil racionálně vyvrátit domnělou správnost takovýchto tvrzení snažících se nejen ospravedlnit mnohé nedostatky, které *electoral college* má, ale také zabránit přijetí jakékoliv efektivní volební reformy.

Vzhledem ke všem diskutovaným skutečnostem si myslím, že přijetí nové volební reformy by pozitivně přispělo ke zlepšení procesu volby amerického prezidenta. Ne však každá z uvažovaných reforem je stejně vhodná, některé nabízejí lepší řešení než ostatní. Na základě analýzy informací uvedených v 3. části nyní uvádím dvě, z mého pohledu, nejvhodnější varianty řešící většinu nedostatků dnes využívaného způsobu volby amerického prezidenta.

Za nejlepší reformu prezidentských voleb, která je zároveň i z ústavního hlediska nejsprávnější, považuji přijetí kombinace dvou významných novel. První část reformy by spočívala ve zrušení systému *electoral college* jako takového, jenž by byl nahrazen přímou volbou prezidenta nazývanou v angličtině *The National Popular Vote*. Jedná se tedy o reformu, pro niž by bylo vyžadováno přijetí nového ústavního dodatku, protože v Ústavě je přímo definováno, že americký prezident je volen nepřímou volbou. Přímá volba prezidenta se uplatňuje v mnoha státech světa, mj. ve Francii, na Slovensku či v České republice, a nejednalo by se tak o reformu, jejíž reálné fungování není dostatečně vyzkoušené. Navíc americký prezident je hlavou celé exekutivní moci v zemi, a proto považuji za správné, aby byl alespoň on, jakožto ústřední osoba státu, volen všemi občany a nikoliv pouze úzkou skupinou lidí.

Prezident USA není z důvodu úplné dělby moci ve státě (*separation of powers*) odpovědný vůči Kongresu narozdíl např. od České republiky, kde je vláda, jakožto hlavní nositel výkonné moci v zemi, odpovědná přímo občanům volenému parlamentu, který má pravomoc jí kdykoliv poměrně jednoduše vyslovit nedůvěru. Ve Spojených státech nic podobného neexistuje, Kongres má sice pravomoc odvolat prezidenta z funkce prostřednictvím nástroje zvaného *impeachment*, avšak jedná se o nástroj použitelný pouze ve velmi krajních případech, a proto nebyl nikdy v historii použit do té míry, že by jím byl nakonec prezident odvolán (narozdíl od nástroje vyslovení nedůvěry vládě používaného Parlamentem České republiky nepoměrně více).

V případě zavedení přímé volby by bylo nutné taktéž vyřešit otázku, zdali je vhodné, aby bylo vyžadováno i konání druhého kola volby v případě nezískání absolutní většiny hlasů ani jedním z kandidátů v kole prvním. Ve Spojených státech na politické scéně historicky dlouhodobě dominují pouze dvě strany (*Democratic Party* a *Republican Party*) mající de facto absolutní moc v zemi, což ve své podstatě umožňuje v tak velkém státě, jakými bezesporu USA jsou, relativně efektivní spravování země. Konání druhého kola volby by potenciálně mohlo významně změnit celý politický systém, jelikož by zvýšilo šanci na vítězství kandidáta reprezentujícího některou z menších politických stran. Podle mého názoru by tedy případná přímá volba prezidenta Spojených států měla být pouze jednokolová a nikoliv dvoukolová, o níž se naopak domnívám, že by mohla významně destabilizovat celý politický systém v zemi.

Jednokolová přímá volba by ve své podstatě tedy mohla významně napravit mnohé demokratické nedostatky spojené s *electoral college*.

Druhá část reformy by se naopak soustředila na samotný způsob, kterým mohou Američané ve volbách odevzdávat své hlasy, neboť by jejím hlavním záměrem mělo být sjednocení volebního procesu mezi všemi státy unie. V dnešní době náleží dle Ústavy většina pravomocí ohledně volby prezidenta jednotlivým státům, a naopak federální vláda má velice omezené možnosti, jak tyto volby regulovat na federální úrovni. K přijetí zákona harmonizujícího takto komplexně a extenzivně průběh voleb je opět vyžadováno novelizovat Ústavu prostřednictvím nového dodatku, který by poskytl Kongresu pravomoci v alespoň stejném rozsahu, v jakém mu je Ústava přiznává v oblasti regulace federálních voleb do Sněmovny reprezentantů a Senátu. Budoucí federální volební zákon přijatý na základě zmíněného dodatku by např. mohl závazně stanovit všem 50 státům federace, že každý stát musí umožnit svým občanům korespondenční hlasování, určoval by maximální počet obyvatel spadajících pod jeden volební okres či by přímo definoval standardy pro prokazování totožnosti voličů u voleb atd. Tento zákon by každému americkému občanu přiznal minimální volební práva, a naopak státům nařídil jejich zajištění. Jednalo by se tedy o zákon stanovující základní standardy v oblasti volby amerického prezidenta, jimiž by se musely řídit všechny státy. Zároveň by každý stát mohl taktéž přiznat jednotlivým voličům více práv, než které by jim dle tohoto potenciálního federálního zákona náleželo, avšak státy by nikterak nesměly svými zákony uvedený standard práv snižovat.

Přestože by uvedené řešení spočívající v přijetí dvou ústavních dodatků bylo podle mého názoru tím nejvhodnějším a z hlediska Ústavy i nejsprávnějším řešením, jedná se zároveň o reformu s nejnižší mírou pravděpodobnosti zavedení. Americká Ústava se řadí mezi rigidní ústavy, a proto je nesmírně obtížné ji jakkoliv novelizovat. Existuje ale ještě jedna alternativa k současnému způsobu volby amerického prezidenta, která nutně nevyžaduje přijetí nových ústavních dodatků a jejíž šance na schválení jsou podstatně vyšší.

Ona druhá varianta mající obdobné účinky jako reforma diskutovaná výše je opět výsledkem kombinace dvou volebních zákonů. K provedení této reformy je totiž nezbytné, aby jednak došlo k nabytí účinnosti mezistátní dohody o prezidentských volbách (*The National Popular Vote Interstate Compact*), tedy aby zmíněnou dohodu ratifikoval alespoň takový počet států, kterým náleží minimálně 270 volitelů. Mezistátní dohoda umožňuje, aby došlo k výrazné změně ve způsobu, kterým je volen americký prezident, přestože nedojde k přijetí nového dodatku Ústavy. V případě účinnosti by totiž muselo nejméně 270 volitelů odevzdat svůj hlas prezidentskému kandidátovi, pro něhož hlasovalo nejvíce voličů v celých Spojených státech, čímž by se americkým

prezidentem mohla stát pouze osoba mající největší počet odevzdaných hlasů od voličů a nikoliv osoba, která vyhrála ve státech majících dohromady alespoň 270 volitelů, přestože neobdržela nejvíce hlasů od všech voličů napříč Spojenými státy, k čemuž někdy v současnosti dochází. Tato mezistátní volební dohoda velice efektivně využívá nejednoznačného znění Ústavy, jež dle mnohých expertů umožňuje jednotlivým státům přijímat i mezistátní dohody dotýkající se voleb. Avšak na druhou stranu je třeba zmínit, že není vůbec jisté, zdali bude mít na danou záležitost obdobný názor i Nejvyšší soud Spojených států, neboť by v případě účinnosti mezistátní volební dohody došlo k naprostému vyprázdnění způsobu fungování *electoral college*, a je tak možné, že by většina soudců zmíněnou mezistátní dohodu následně zrušila. Riziko potenciálního zrušení této volební reformy je bohužel v dnešní době ještě o něco vyšší než v minulosti a to z důvodu výrazné převahy konzervativních soudců Nejvyššího soudu nad soudci liberálními²⁷⁰.

Druhá část reformy spočívá v přijetí zákona *Freedom to Vote: John R. Lewis Act*, jehož záměrem je vytvořit rovné volební podmínky napříč všemi státy USA. V současné době totiž existují značné rozdíly mezi jednotlivými státy unie, např. ve způsobu, jakým mohou voliči hlasovat či jak musí ve volebních místnostech prokazovat svou identitu nebo v počtu volebních okrsků připadajících na určitý počet obyvatel apod. Tato druhá část potenciální volební reformy by ve své podstatě částečně definovala a stanovila minimální standardy pro celkový průběh volby amerického prezidenta a především pro postup týkající se odevzdávání hlasů voličů. Uvedené standardy by ale byly mnohem mírnější v porovnání se standardy, ke kterým by mohli zákonodárci přikročit v případě schválení ústavního dodatku, tedy v případě uplatnění reformy zmíněné v předcházejícím odstavci. Bohužel však ani zde, stejně tak jako u mezistátní volební dohody, není dané, zda má Kongres pravomoc přijímat takto rozsáhlou volební reformu. Je proto téměř jisté, že v případě schválení zákona *Freedom to Vote: John R. Lewis Act* by okamžitě došlo k jeho soudnímu přezkumu, který by pravděpodobně postavil na jisto rozsah pravomocí náležejících v této otázce Kongresu Spojených států.

---

²⁷⁰ Aktuálně je z devíti soudců Nejvyššího soudu šest spíše konzervativně smýšlejících, a naopak tři spíše liberálně smýšlející. Důsledek této skutečnosti se bohužel již dnes projevuje v nejnovějších rozsudcích soudu. Příkladem může být znění rozsudku *Dobbs v. Jackson Women's Health Organization* ze dne 24. 6. 2022, ve kterém soud překonal precedent stanovený v jednom z nejznámějších rozsudků *Roe v. Wade* z roku 1973, neboť nově uvedl, že právo na potrat již nepožívá ústavní ochrany, konkrétně se na něj již nevztahuje XIV. dodatek Ústavy, jak bylo ve starším rozsudku původně soudem judikováno.

Každá ze dvou výše nastíněných volebních reforem má své výhody a nevýhody stejně tak jako má každá z nich jiné nároky na schválení, resp. nabytí účinnosti. Přesto se domnívám, že přijetí jakékoliv z nich by zásadně přispělo ke zlepšení mnohých demokratických nedostatků, které bohužel v dnešní době americké prezidentské volby provází. Ústava Spojených států je přeci jen již téměř 250 let stará a nikdo z otců zakladatelů nemohl tušit, jak bude americká společnost po uplynutí tak dlouhé doby fungovat. Přestože mohl být *electoral college* považován v čase svého vzniku za nejlepší možné řešení, nelze to stejně tvrdit i ve 21. století. Americká společnost doznala v průběhu let mnohých názorových změn a velký důraz je kladen právě na snahu dosáhnout jisté míry rovnosti ve společnosti²⁷¹. Avšak současný volební systém tyto společenské rozdíly spíše prohlubuje, než aby přispíval k jejich zmírnění. Proto se domnívám, že reforma prezidentských voleb by byla nejen prospěšná, ale je zároveň nezbytná a nevyhnutelná. Ostatně kvůli společenskému vývoji zakotvili otcové zakladatelé ve Čl. 5 Ústavy Spojených států (*U.S. Const. Art. V*) mechanismus umožňující především budoucím generacím přijímání nových ústavních dodatků, prostřednictvím nichž dochází k novelizacím samotné Ústavy neboli k její úpravě reagující na společenský vývoj v zemi. Současná americká společnost se bezpochyby od doby vzniku Ústavy výrazně proměnila a právo by mělo vždy na změny ve společnosti reagovat. Stejně by tomu mělo být i z hlediska reformy prezidentských voleb, neboť ani samotný text Ústavy či na ni navazující jednotlivé (státní/federální) volební zákony by neměly představovat výjimku z výše předestřené myšlenky.

---

²⁷¹ V angličtině se často uvedené označuje pojmem „equity”.

Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

- BOWEN, Catherine D. *Miracle at Philadelphia: The Story of the Constitutional Convention, May to September 1787*. USA: Little Brown & Co, 1986. First Edition. ISBN 978-03-161-0378-7.
- FOLEY, Edward B. *Presidential Elections and Majority Rule: The Rise, and Potential Restoration of the Jeffersonian Electoral College*. New York: Oxford University Press, 2020. First Edition. ISBN 978-0-19-006015-2.
- HAMILTON, Alexander, John JAY a James MADISON. *Listy federalistů: Soubor esejí pasných na podporu nové Ústavy*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého v Olomouci, 1994 (originální znění sepsáno v roce 1787–1788). První vydání. ISBN 80-7067-390-7.
- HERRING, George C. *From Colony to Superpower: U.S. Foreign Relations since 1776*. USA: Oxford University Press, 2008. First edition. ISBN 978-0-19-507822-0.
- CHYTILEK, Roman, Jakub ŠEDO, Tomáš LEBEDA a Dalibor ČALOUŠ. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009. Vyd. 4. ISBN 978-80-7367-548-6.
- KEYSSAR, Alexander. *Why do we still have the Electoral College?* USA: Harvard University Press, 2020. First Edition. ISBN 978-0-674-66015-1.
- KŘTĚNOVÁ, Monika. *Prezidentský systém Spojených států amerických*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, ediční středisko, 2016. První vydání. ISBN 978-80-87975-60-2.
- MULROY, Steve. *Rethinking US Election Law: Unskewing the System*. USA: Edward Elgar Publishing, 2020. First Edition. ISBN 978-1-83910-669-9.
- PAVLÍČEK Václav a kol. *Ústavní právo a státověda: 1. díl Obecná státověda*. Praha: Leges, 2014. Vydání 2., nezměněné. ISBN 978-80-7502-053-6.
- PAVLÍČEK Václav a kol. *Ústavní právo a státověda: 2. díl Ústavní právo České republiky*. Praha: Leges, 2021. 2. aktualizované vydání. ISBN 978-80-7502-084-0.
- ROSS, Tara. *Why We Need the Electoral College*. Washington DC: Regnery Gateway, 2017. First Edition. ISBN 978-1-68451-013-9.
- SARTORI, Giovanni. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2011. Vydání druhé. ISBN: 978-80-7419-048-3.
- WEGMAN, Jesse. *Let the people pick the president: the case for abolishing the Electoral College*. New York: St. Martin's Press, 2020. First Edition. ISBN 978-1-250-22197-1.

Seznam použité elektronické literatury

- EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America* [online]. USA: Yale University Press, 2011 [cit. 2022-02-27]. Second Edition. ISBN 978-030-01-8087-9. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/suss/detail.action?docID=4603497>
- EDWARDS, George C. *Why the Electoral College Is Bad for America* [online]. USA: Yale University Press, 2019 [cit. 2022-01-30]. Third Edition. ISBN 978-030-02-4965-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctvmd868v>
- FARRAD, Max. *The Record of the Federal Convention of 1787, Vol. 2* [online]. USA: Yale University Press, 1911 [cit. 2022-01-30]. First edition. ISBN 978-0-300-00-081-8. Dostupné z: <https://oll.libertyfund.org/title/farrand-the-records-of-the-federal-convention-of-1787-vol-2>
- FARRAD, Max. *The Record of the Federal Convention of 1787, Vol. 3* [online]. USA: Yale University Press, 1911 [cit. 2022-01-30]. First edition. ISBN 978-0-300-00-082-5. Dostupné z: https://oll-resources.s3.us-east-2.amazonaws.com/oll3/store/titles/1787/0544-03_Bk.pdf
- HUDAK, John. *Presidential Pork: White House Influence over the Distribution of Federal Grants* [online]. USA: Brookings Institution Press, 2014 [cit. 2022-02-26]. First Edition. ISBN- 978-0-8157-2520-6. Dostupné z: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/suss/detail.action?docID=1635370>
- KOZA, John R. a spol. *Every Vote Equal: A state-Based Plan for Electing the President by National Popular Vote* [online]. USA: National Popular Vote Press, 2013 [cit. 2022-02-14]. Fourth Edition. ISBN: 978-097-90-1073-6. Dostupné z: <https://www.every-vote-equal.com>
- STORY, Joseph. *Commentary on the Constitution of the United States: In Three Volumes (1833)* [online]. USA: Lonang Institute, 2005 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://lonang.com/wp-content/download/Story-CommentariesUSConstitution.pdf>

Seznam použitých internetových zdrojů

- All About Redistricting. Redistricting Across States: National Summary. In: *Redistricting.ill.edu*. [online]. [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://redistricting.ills.edu/national-overview/?colorby=Institution&level=Congress&cycle=2020>
- American Civil Liberties Union. ACLU Comment on the Senate's Failure to Advance the Freedom to Vote: John R. Lewis Act. In: *Aclu.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z:

<https://www.aclu.org/press-releases/aclu-comment-senates-failure-advance-freedom-vote-john-r-lewis-act>

American Civil Liberties Union. Oppose Voter ID Legislation – Fact Sheet. In: *Aclu.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.aclu.org/other/oppose-voter-id-legislation-fact-sheet>

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Absentee/mail-in voting. In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Absentee/mail-in_voting

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Colorado Selection of Presidential Electors, Initiative 36 (2004). In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

[https://ballotpedia.org/Colorado_Selection_of_Presidential_Electors,_Initiative_36_\(2004\)](https://ballotpedia.org/Colorado_Selection_of_Presidential_Electors,_Initiative_36_(2004))

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Democratic delegate rules 2020.

In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Democratic_delegate_rules_2020

[Democratc_delegate_rules_2020](https://ballotpedia.org/Democratic_delegate_rules_2020)

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Help America Vote Act (HAVA) of 2002.

In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [https://ballotpedia.org/Help_America_Vote_Act_\(HAVA\)_of_2002#Election_Assistance_Commission](https://ballotpedia.org/Help_America_Vote_Act_(HAVA)_of_2002#Election_Assistance_Commission)

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Presidential debates 2024. In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Presidential_debates_2024

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. Republican delegate rules 2020.

In: *Ballotpedia.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: https://ballotpedia.org/Republican_delegate_rules_2020#cite_note-8

Ballotpedia: The Encyclopedia of American Politics. State Poll Opening and Closing Times (2022).

In: *Ballotpedia.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [https://ballotpedia.org/State_Poll_Opening_and_Closing_Times_\(2022\)](https://ballotpedia.org/State_Poll_Opening_and_Closing_Times_(2022))

Brennan Center For Justice. Debunking the Voter Fraud Myth. In: *Brennancenter.org* [online].

2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/debunking-voter-fraud-myth>

Britannica. Federal Election Campaign Act. In: *Britannica.com* [online]. [cit. 2022-01-30].

Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Federal-Election-Campaign-Act>

Constitution Annotated: Analysis and interpretation of the U.S. Constitution. ArtII.S1.C2.3 State Discretion Over Selection of Electors. In: *Congress.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

https://constitution.congress.gov/browse/essay/artII-S1-C2-3/ALDE_00013800/

Democracy Docket. After Election Day: The Basics of Election Certification.

In: *Democracydocket.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

<https://www.democracydocket.com/explainers/after-election-day-the-basics-of-election-certification/>

Equal Votes. One Person = One Vote: The cases are filed, and the fight is on! In: *Equalvotes.us* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://equalvotes.us>

Evropská unie. Zakládající smlouvy. In: *European-union.europa.eu* [online]. [cit. 2022-02-19].

Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_cs

FairVote: The Center for Voting and Democracy. 17-year-old Primary Voting. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://archive3.fairvote.org/reforms/universal-voter-registration/17-year-old-primary-voting-2/>

FairVote. Maine & Nebraska. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z:

https://www.fairvote.org/maine_nebraska

FairVote. Presidential Elections: Faithless Elector. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-11-22].

Dostupné z: https://www.fairvote.org/faithless_elector_state_laws

FairVote. Voter Turnout. In: *Fairvote.org* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z:

https://www.fairvote.org/voter_turnout#voter_turnout_101

FindLaw. What is a Protest Vote? In: *Findlaw* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<https://www.findlaw.com/voting/my-voting-guide/what-is-a-protest-vote-.html>

FiveThirtyEight. What Redistricting Looks Like in Every State. In: *Fivethirtyeight.com* [online].

[cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://projects.fivethirtyeight.com/redistricting-2022-maps/?cid=rrpromo>

Frontloading HQ. 2016 Republican Delegate Allocation Rules by State. In: *Frontloadinghq.com*

[online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <http://www.frontloadinghq.com/p/2016-republican-delegate-allocation-by.html>

History, Art and Archives: United States House of Representatives. The Permanent Apportionment

Act of 1929. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: [https://history.house.gov/](https://history.house.gov/Historical-Highlights/1901-1950/The-Permanent-Apportionment-Act-of-1929/)

[Historical-Highlights/1901-1950/The-Permanent-Apportionment-Act-of-1929/](https://history.house.gov/Historical-Highlights/1901-1950/The-Permanent-Apportionment-Act-of-1929/)

H.R.5746 - Freedom to Vote: John R. Lewis Act. In: *Congress.gov* [online]. [cit. 2022-02-18].

Dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/5746>

Khan Academy. The Civil Rights Act of 1964 and the Voting Rights Act of 1965.

In: *Khanacademy.org* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.khanacademy.org/humanities/us-history/postwarera/civil-rights-movement/a/the-civil-rights-act-of-1964-and-the-voting-rights-act-of-1965>

Maine State Legislature. Ranked Choice Voting in Maine. In: *Legislature.maine.gov* [online]. 2022 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://legislature.maine.gov/lawlibrary/ranked-choice-voting-in-maine/9509>

National Association of Secretaries of State. Summary: State Law Regarding Presidential Electors. In: *Nass.org* [online]. [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.nass.org/sites/default/files/surveys/2020-10/summary-electoral-college-laws-Oct20.pdf>

National Conference of State Legislatures. Early In-Person Voting. In: *Ncsl.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/early-voting-in-state-elections.aspx>

National Conference of State Legislatures. Lead Article: 2020 Presidential Primaries. In: *Ncsl.org* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/the-canvass-december-2019.aspx>

National Conference of State Legislatures. Table 18: States with All-Mail Elections. In: *Ncsl.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/vopp-table-18-states-with-all-mail-elections.aspx>

National Conference of State Legislatures. Voter ID Laws. In: *Ncsl.org* [online]. 2023 [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/voter-id.aspx>

National Popular Vote. Agreement Among the States to Elect the President by National Popular Vote. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/written-explanation>

National Popular Vote. Agreement among the States to Elect the President by National Popular Vote. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/sites/default/files/one-page-description.pdf>

National Popular Vote. Status of National Popular Vote Bill in Each State. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/state-status>

National Popular Vote. Text of the National Popular Vote Compact Bill.

In: *Nationalpopularvote.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

<https://www.nationalpopularvote.com/bill-text>

Oxford Reference. Duverger's law. In: *Oxfordreference.com* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z:

<https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803095737871>

Oyez. *Merrill v. Milligan*. In: *Oyez.org* [online]. 2022 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<https://www.oyez.org/cases/2022/21-1086>

Parliament of Australia. Method of voting. In: *Aph.gov.au* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z:

https://www.aph.gov.au/About_Parliament/House_of_Representatives/Powers_practice_and_procedure/Practice7/HTML/Chapter3/Method_of_voting

Pew Research Center. Support for presidential popular vote has been fairly steady over last 20 years. In: *Pewresearch.org* [online]. [cit. 2022-11-22]. Dostupné z:

https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/01/27/majority-of-americans-continue-to-favor-moving-away-from-electoral-college/ft_2021-01-27_electoralcollege_03/

Presidential Election Process. In: *Usa.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<https://www.usa.gov/election#item-37162>

The American Presidency Project. Election year 1860. In: *Presidency.ucsb.edu* [online].

[cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.presidency.ucsb.edu/statistics/elections/1860>

The Commission on Presidential Debates. The Commission on Presidential Debates: An Overview.

In: *Debates.org* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.debates.org/about-cpd/overview/>

The Green Papers. 2016 Presidential Primaries, Caucuses, and Conventions: Democratic Convention. In: *Thegreenpapers.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<http://www.thegreenpapers.com/P16/D>

The Green Papers. 2016 Presidential Primaries, Caucuses, and Conventions: Republican Convention. In: *Thegreenpapers.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z:

<http://www.thegreenpapers.com/P16/R>

The Library of Congress. Presidential Election of 1800: A Resource Guide. In: *Loc.gov* [online].

[cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.loc.gov/rr/program/bib/elections/election1800.html>

The New York Times. An Extremely Detailed Map of the 2020 Election. In: *Nytimes.com* [online].

[cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2021/upshot/2020-election-map.html>

The United States Department of Justice. History of Federal Voting Rights Laws. In: *Justice.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/crt/history-federal-voting-rights-laws>

The United States Department of Justice. The America Vote Act of 2002. In: *Justice.gov* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.justice.gov/crt/help-america-vote-act-2002>

U.S. Assistance Commission. Election security funds. In: *Eac.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.eac.gov/payments-and-grants/election-security-funds>

U.S. Department of Commerce: Labor Bureau of the Census. Heads of Families at the First Census of the United States Taken in the Year of 1790. In: *Commerce.gov* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www2.census.gov/prod2/decennial/documents/1790j-02.pdf>

U.S. Embassy and Consulate in the Netherlands. Child Citizenship Act. In: *Usembassy.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://nl.usembassy.gov/u-s-citizen-services/child-family-matters/child-citizenship-act/>

U.S. News. Power. In: *Usnews.com* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/best-countries/power-rankings>

United States Census Bureau. 2020 Census Apportionment Results. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2020/dec/2020-apportionment-data.html>

United States Census Bureau. Annual Estimates of the Resident Population for the United States Regions, District of Columbia, and Puerto Rico: April 1, 2020 to July 1, 2021. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://data.census.gov/cedsci/table?tid=PEPPPOP2021.NST_EST2021_POP&hidePreview=false

United States Census Bureau. Census Regions and Divisions of the United States. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www2.census.gov/geo/pdfs/maps-data/maps/reference/us_regdiv.pdf

United States Census Bureau. Population Clock Data. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www.census.gov/popclock/data_tables.php?component=growth

United States House of Representative: History, Art and Archives. Party Government Since 1857. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://history.house.gov/Institution/Presidents-Coinciding/Party-Government/>

Velvyslanectví USA v České republice. Volební slovníček. In: *Usembassy.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://cz.usembassy.gov/cs/our-relationship-cs/politika-historie/usa/volebni-slovnicek/>

Vote. Voter Registration Deadlines. In: *Vote.org* [online]. [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.vote.org/voter-registration-deadlines/>

Voting and Election Laws. In: *Usa.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.usa.gov/voting-laws>

270 To Win. 2024 Presidential Election Interactive Map. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/>

270 to Win. Census Apportionment Results Released; 13 States See a Change in Congressional Seats. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.270towin.com/news/2021/04/26/census-apportionment-results-released-13-states-see-change-congressional-seats_1175.html

270 To Win. Electoral Map: Blue or Red States Since 2000. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/content/blue-and-red-states>

270 To Win. Gaming the Electoral College. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/alternative-electoral-college-allocation-methods/?year=2012>

270 To Win. 1860 Presidential Election. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: https://www.270towin.com/1860_Election/

270 To Win. Gaming the Electoral College. In: *270towin.com* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.270towin.com/alternative-electoral-college-allocation-methods/?year=2016>

Seznam použitých odborných článků

BRAMS, Steve J. a Dudley R. HERSCHBACH. The Science of Elections. *Science Journal* [online]. 2001, volume 292, issue 5521, s. 1449 [cit. 2022-02-20]. ISSN 1095-9203. Dostupné z: <https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.292.5521.1449>

KLINGHOFFER, Judith A. a Lois ELKIS. The Petticoat Electors': Women's Suffrage in New Jersey, 1776–1807. *Journal of the Early Republic* [online]. 1992, vol. 12, no. 2, s. 159-193 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0275-1275. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/3124150?seq=1#metadata_info_tab_contents

Brnovich v. Democratic National Committee: Leading Case 141 S. Ct. 2321. *Harvard Law Review* [online]. 2021 vol. 135, no. 1, s. 481-490 [cit. 2022-02-14]. ISSN 0017-811X. Dostupné z: <https://harvardlawreview.org/2021/11/brnovich-v-democratic-national-committee/>

McCARTHY, Daniel J. James Wilson and the Creation of the Presidency. *Presidential Studies Quarterly* [online]. 1987, vol. 17, no. 4, s. 689-696 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0360-4918. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/27550478>

McCONNELL, Michael W. James Wilson's Contributions to the Construction of Article II. *Georgetown Journal of Law & Public Policy* [online]. 2019, vol. 17, issue 1, s. 23-50 [cit. 2022-01-30]. ISSN 1536-5077. Dostupné z: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/geojlap17&div=6&id=&page=>

NORMAN Williams R. Why the national Popular Vote Compact Is Unconstitutional. *Brigham Young University Law Review* [online]. 2012, vol. 2012, no. 5, s. 1523-1583 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0360-151X. Dostupné z: <https://www.proquest.com/docview/1312331285?accountid=14182&parentSessionId=gdfvp%2BNOPGyziAm3oT4RPCpmodKsSAOi8Hy2vRenvyo%3D&pq-origsite=primo>

ROSS, Tara. Federalism & Separation of Powers: Legal and Logistical Ramifications of the National Popular Vote Plan. *The Journal of the Federalist Society Practice Groups (Engage)* [online]. 2010, volume 2, issue 2, s. 37-43 [cit. 2022-02-20]. ISSN 2766-127X. Dostupné z: <https://fedsoc-cms-public.s3.amazonaws.com/update/pdf/cjHT5TV0Fo8rmLAMCCQCbPxg8UGCZpfqwc9rmLB0.pdf>

ROSS, Tara a Robert M. HARDWAY. The Compact Clause and National Popular Vote: Implications for the Federal Structure. *New Mexico Law Review* [online]. 2014, volume 44, issue 2, s. 383-433 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0028-6214. Dostupné z: <https://digitalrepository.unm.edu/nmlr/vol44/iss2/5/>

SLONIM, Shlomo. The Electoral College at Philadelphia: The Evolution of an Ad Hoc Congress for the Selection of a President. *The Journal of American History* [online]. 1986 vol. 73, no. 1, s. 40-41 [cit. 2022-01-30]. ISSN 0021-8723. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/1903605?seq=5#metadata_info_tab_contents

WRIGHT, Stephen G. Voter Turnout in Runoff Elections. *The Journal of Politics* [online]. 1989, vol. 51, no. 2, s. 385-96 [cit. 2022-02-20]. ISSN 0022-3816. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/2131348>.

Seznam novinových článků

- CALDERA, Camille. Fact check: Republicans, not Democrats, eliminated the Senate filibuster on Supreme Court nominees. In: *USA Today News* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/news/factcheck/2020/10/01/fact-check-gop-ended-senate-filibuster-supreme-court-nominees/3573369001/>
- COHEN, Richard E. Two Nations. In: *The Cook Political Report* [online]. 2017 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://www.cookpolitical.com/analysis/national/2018-almanac-american-politics-preview/two-nations>
- CONTORNO, Steve. Is Ted Cruz, born in Canada, eligible to run for president? (Updated). In: *Politifact: The Poynter Institute* [online]. 2015 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.politifact.com/article/2015/mar/26/ted-cruz-born-canada-eligible-run-president-update/>
- CORASANITI, Nick, Weiyi CAI a Denise LU. Flush With Cash, Biden Eclipses Trump in War for Airwaves. In: *The New York Times* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/10/17/us/politics/trump-biden-campaign-ad-spending.html>
- DOUGLAS, Amy J. PR Library: What is „Proportional Representation” and Why Do We Need This Reform? In: *Fairvote* [online]. [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/how_proportional_representation_elections_work
- GARBER, Andrew. Debunking False Claims About the John Lewis Voting Rights Act. In: *Brennan Center For Justice* [online]. 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.brennancenter.org/our-work/research-reports/debunking-false-claims-about-john-lewis-voting-rights-act>
- GRAMLICH, John. What the 2020 electorate looks like by party, race and ethnicity, age, education and religion. In: *Pew Research Center* [online]. 2020 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/fact-tank/2020/10/26/what-the-2020-electorate-looks-like-by-party-race-and-ethnicity-age-education-and-religion/>
- HUANG, Jon, Samuel JACOBY, Michael STRICKLAND a Rebecca LAI. Election 2016: Exit Polls. In: *The New York Times* [online]. 2016 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2016/11/08/us/politics/election-exit-polls.html>
- JACKSON, David. President Donald Trump once called the Electoral College a 'disaster.' Now he's backing it. In: *USA Today News* [online]. [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/>

[story/news/politics/2019/03/20/donald-trump-backs-electoral-college-he-once-opposed-it/3220879002/](https://www.npr.org/2019/03/20/donald-trump-backs-electoral-college-he-once-opposed-it/3220879002/)

KURTZLEBEN, Danielle. How to Win the Presidency with 23 Percent of the Popular Vote.

In: *NPR* [online]. 2016 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2016/11/02/500112248/how-to-win-the-presidency-with-27-percent-of-the-popular-vote?t=1645101246373>

LINKER, Damon. What If America Had 6 Political Parties? In: *The Week* [online].

2019 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://theweek.com/articles/843773/what-america-6-political-parties>

LOCKHART, P.R. How Shelby County v. Holder upended voting rights in America.

In: *Vox* [online]. 2019 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.vox.com/policy-and-politics/2019/6/25/18701277/shelby-county-v-holder-anniversary-voting-rights-suppression-congress>

MASTERS, Jonathan a Gopal RATNAM. The U.S. Presidential Nominating Process. In: *Council on Foreign Relation* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.cfr.org/backgrounder/us-presidential-nominating-process#chapter-title-0-7>

McDANIEL, Jason. Ranked Choice Voting Likely Means Lower Turnout: More Errors. In: *Cato Unbound: A Journal of Debate* [online]. 2016 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.cato-unbound.org/2016/12/13/jason-mcdaniel/ranked-choice-voting-likely-means-lower-turnout-more-errors/>

McDONALD, Michael. 2016 November General Election: 2016 November General Election

Turnout Rates. In: *US Election Project Turnout Rates* [online]. 2018 [cit. 2022-02-26]. Dostupné z: <http://www.electproject.org/2016g>

MEIXNER, Sophie. AOC couldn't run for president in 2020 but could in 2024. Here's a rundown on the presidential age minimum. In: *ABC News* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupný z: <https://www.abc.net.au/news/2020-10-30/alexandria-ocasio-cortez-president-donald-trump-us-election/12818468>

NORWOOD, Candice. Presidential caucuses are complicated. Why do some states use them?

In: *Pbs.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.pbs.org/newshour/politics/presidential-caucuses-are-complicated-why-do-some-states-use-them>

PROCHÁZKOVÁ, Andrea a Marek ANTOŠ. Australských systém se hodí i pro volbu prezidenta: nedělí společnost. In: *Respekt* [online]. 2018 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.respekt.cz/politika/australsky-system-se-hodi-i-pro-volbu-prezidenta-brani-deleni-spolecnosti>

RAKICH, Nathaniel. What Might Democrats' Voting Rights Bill Entail? In: *FiveThirtyEight* [online]. 2022 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://fivethirtyeight.com/features/what-might-democrats-voting-rights-bill-entail/>

RAKOVE, Jack. The Accidental Electors. In: *The New York Times* [online]. 2000 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2000/12/19/opinion/the-accidental-electors.html>

RICHE, Rob. Trump Moves into Majority Position in GOP Nomination Contest. In: *Fairvote* [online]. 2016 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/trump_moves_into_majority_position_in_gop_nomination_contest

ROTONDI, Jessica P. Vote-by-Mail Programs Date Back to the Civil War: U.S. armed forces have long used the mail to cast their ballots from the front lines. In: *History* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.history.com/news/vote-by-mail-soldiers-war>

RUTENBERG, Jim, Nick CORASANITI a Alan FEUER. Trump's Fraud Claims Died in Court, but the Myth of Stolen Elections Lives On. In: *The New York Times* [online]. 2020 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/12/26/us/politics/republicans-voter-fraud.html>

SAAD, Lydia. Perceived Need for Third Major Party Remains High in U.S. In: *Gallup* [online]. 2017 [cit. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://news.gallup.com/poll/219953/perceived-need-third-major-party-remains-high.aspx>

SHEPARD, Steven. Poll: Voters prefer popular vote over Electoral College. In: *Politico* [online]. 2019 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.politico.com/story/2019/03/27/poll-popular-vote-electoral-college-1238346>

SKELLEY, Geoffrey a Ryan Best. How The House Got Stuck At 435 Seats. In: *FiveThirtyEight* [online]. 2021 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://fivethirtyeight.com/features/how-the-house-got-stuck-at-435-seats/>

TIMM, Jane C. 19 states enacted voting restrictions in 2021. What's next? In: *NBC News* [online]. 2021 [cit. 2022-02-18]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/politics/elections/19-states-enacted-voting-restrictions-2021-rcna8342>

WALTER, Amy. The Map Has Changed, but the Math Remains the Same. In: *The Cook Political Report* [online]. 2018 [cit. 2022-02-23]. Dostupné z: <https://www.cookpolitical.com/analysis/national/national-politics/map-has-changed-math-remains-same>

WOOD, Margaret. State Primary Election Law. In: *Library of Congress* [online]. 2016 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://blogs.loc.gov/law/2016/02/state-primary-election-laws/>

YE HEE LEE, Michelle, Reis THEBAULT, Haisten WILLIS a Lenny BRONNER. Black voters powered Democrats to victory in the Georgia Senate runoff. In: *The Washington Post* [online]. 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/politics/black-voters-powered-democrats-to-victory-in-the-georgia-senate-runoff/2021/01/06/7068411a-502a-11eb-b96e-0e54447b23a1_story.html

Seznam použitých právních předpisů

1787, *Ústava Spojených států* – The Constitution of the United States of America, 1789 (rev. 1992) dostupné z: https://www.senate.gov/civics/constitution_item/constitution.htm

1877, *The Electoral Count Act of 1887* (Public Law 49-90, 24 Stat. 373), dostupné z: <https://govtrackus.s3.amazonaws.com/legislink/pdf/stat/24/STATUTE-24-Pg373.pdf>

1929, *The Permanent Apportionment Act of 1929* (Public Law 71-13, ch.28, 46 Stat. 21, dostupné z: <https://static1.squarespace.com/static/5d0a7c994e51a30001253d0a/t/5e600834fea7b32f9c728f31/1583351861608/The+Permanent+Apportionment+Act+of+1929.pdf>

1964, *The Civil Rights Act of 1964* (Public Law 88-352, 78 Stat. 241), dostupné z: <https://www.senate.gov/artandhistory/history/resources/pdf/CivilRightsActOf1964.pdf>

1965, *The Voting Rights Act of 1965* (Public Law 89-110, 79 Stat. 737), dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-79/pdf/STATUTE-79-Pg437.pdf>

1971, *The Federal Election Campaign Act of 1971* (Public Law 92-225, 86 Stat. 3), dostupné z: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/STATUTE-86/pdf/STATUTE-86-Pg3.pdf>

2002, *The Help America Vote Act of 2002* (Public Law 107-252, 116 Stat. 1666), dostupné z: https://www.eac.gov/sites/default/files/eac_assets/1/6/HAVA41.PDF

2013, *Maryland Code ELECTION LAW § 8-5A-01 - Agreement Among the States to Elect the President by National Popular Vote* (MD Elec Law Code § 8-5A-01), dostupné z: <https://law.justia.com/codes/maryland/2013/article-gel/section-8-5a-01/>

2018, *An Act To Implement Ranked-choice Voting in 2021* (chap. 316, H.P. 1137 - L.D. 1646), dostupné z: http://lldc.mainelegislature.org/Open/Laws/2017/2017_PL_c316.pdf

2023, *The Consolidated Appropriations Act of 2023* (Public Law 117-328, 136 Stat. 4459), dostupné z: <https://www.congress.gov/bill/117th-congress/house-bill/2617/text>

Federální zákoník Spojených států amerických – The United States Code, dostupné z: <https://uscode.house.gov/browse.xhtml>

Seznam použité judikatury

- 146 U.S. 1 - *McPherson v. Blacker* (1892), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep146/usrep146001/usrep146001.pdf>
- 148 U.S. 503 - *Virginia v. Tennessee* (1893), dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/148/503/>
- 290 U.S. 534 - *Burroughs and Cannon v. United States* (1934), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep290/usrep290534/usrep290534.pdf>
- 372 U.S. 368 - *Gray v. Sanders* (1963), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep372/usrep372368/usrep372368.pdf>
- 377 U.S. 533 - *Reynolds v. Sims* (1964), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep377/usrep377533/usrep377533.pdf>
- 383 U.S. 301 - *South Carolina v. Katzenbach* (1966), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep383/usrep383301/usrep383301.pdf>
- 393 U.S. 23 - *Williams v. Rhodes* (1968), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep393/usrep393023/usrep393023.pdf>
- 394 U.S. 814 - *Moore v. Ogilvie* (1969), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep394/usrep394814/usrep394814.pdf>
- 400 U.S. 112 - *Oregon v. Mitchell* (1970), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep400/usrep400112/usrep400112.pdf>
- 426 U.S. 363 - *New Hampshire v. Maine* (1976), dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/426/363/>
- 434 U.S. 452 - *United States Steel Corp. v. Multistate Tax Commission* (1978), dostupné z: <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/434/452/#473>
- 446 U.S. 156 - *City of Rome v. United States* (1980), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep446/usrep446156/usrep446156.pdf>
- 525 U.S. 266 - *Lopez v. Monterey County* (1999), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep525/usrep525266/usrep525266.pdf>
- 531 U.S. 98 - *Bush v. Gore* (2000), dostupné z: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l/usrep/usrep531/usrep531098/usrep531098.pdf>
- 570 U.S. 529 - *Shelby County v. Holder* (2013), dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/12pdf/12-96_6k47.pdf
- 576 U.S. 787 - *Arizona State Legislature v. Arizona Independent Redistricting Commission* (2015), dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/14pdf/13-1314_3ea4.pdf

591 U.S. 2020 - *Chiafalo et al. v. Washington* (2020), dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/19pdf/19-465_i425.pdf

594 U.S. 2021 - *Brnovich v. Democratic National Committee* (2021), dostupné z: https://www.supremecourt.gov/opinions/20pdf/19-1257_g204.pdf

934 F.2d 474 (3d Cir. 1991) - *McComb v. Wambaugh* (1991), dostupné z: <https://www.casemine.com/judgement/us/5914bfa7add7b049347af3cc>

Seznam ostatních zdrojů

COLEMAN, Kevin J, Joseph E. CANTOR a Thomas H. NEALE. Presidential Elections in the United States: A Primer. In: *Congress.org* [online]. 2000 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/RL/RL30527/2>

COLEMAN, Kevin J. The Voting Rights Act of 1965: Background and Overview. In: *Congress.org* [online]. 2015 [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R43626/15>

ELLIOT, Jonathan. The Debates in the Several State Conventions on the Adoption of the Federal Constitution as Recommended by the General Convention at Philadelphia in 1787: Together with the Journal of the Federal Convention, vol. 3. In: *Online Library of Liberty: The American Revolution and Constitution* [online]. USA, 1827 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: https://oll-resources.s3.us-east-2.amazonaws.com/oll3/store/titles/1907/1314.03_Bk.pdf

MADISON, James. From James Madison to George Hay, 23 August 1823. In: *National Archives* [online]. [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: <https://founders.archives.gov/documents/Madison/04-03-02-0109>

MADISON, James. Notes on the Debates in the Federal Convention: Madison Debates July 19. In: *Yale Law School: The Avalon Project* [online]. 1987 [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: https://avalon.law.yale.edu/18th_century/debates_719.asp

RYBICKI, Elizabeth a L. Paige Whitaker. Counting Electoral Votes: An Overview of Procedures at the Joint Session, Including Objections by Members of Congress. In: *Congress.org* [online]. 2020 [cit. 2022-02-19]. Dostupné z: <https://sgp.fas.org/crs/misc/RL32717.pdf>

United States House of Representatives. Text to the House Amendment to the Senate Amendment to H.R. 5546. In: *House.gov* [online]. [cit. 2022-02-14]. Dostupné z: <https://docs.house.gov/billsthisweek/20220110/BILLS-117HR5746EAS-RCP117-28.pdf>

Příloha č. 1

Tab. 1 - Průběh zvažování jednotlivých metod pro volbu prezidenta Spojených států v rámci Ústavodárného konventu roku 1787

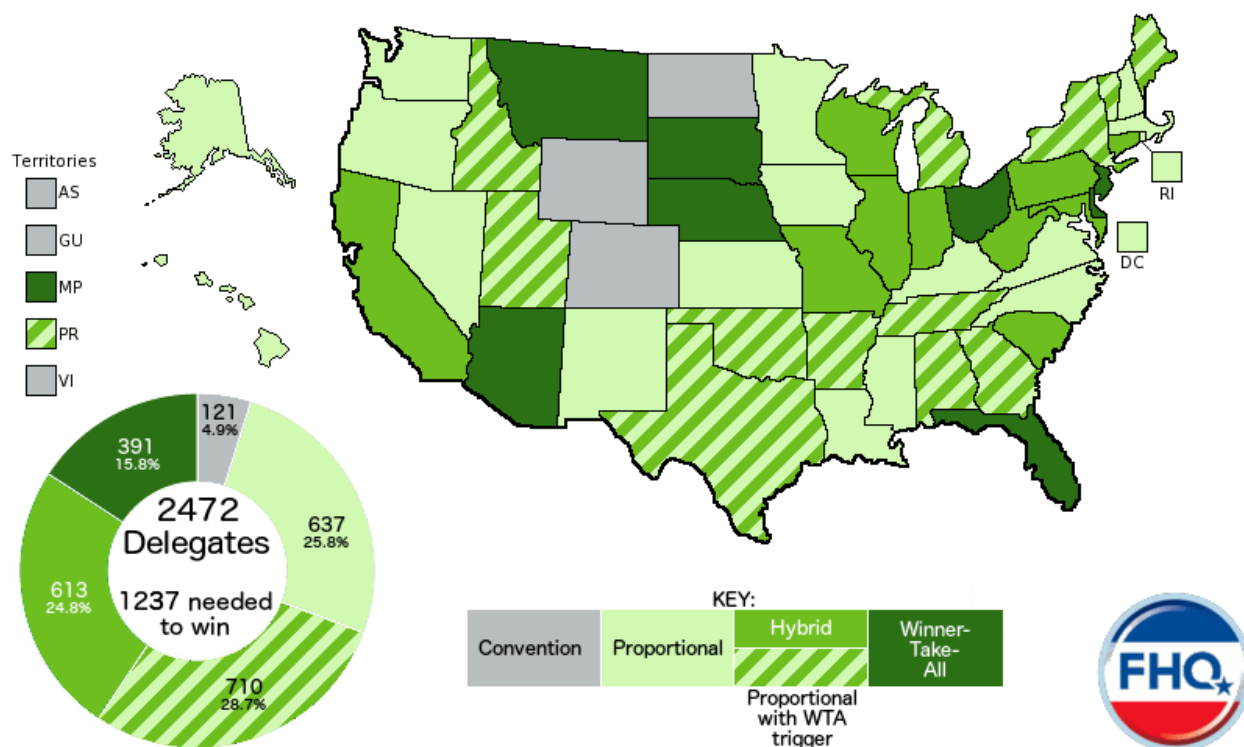
Date	Issue or Action
May 29	Virginia Plan includes selection by national legislature
June 2	Delegates vote 2-7-1 (or 2-8) against electors Delegates vote 8-2 for selection by national legislature
June 8	Delegates vote 9-2 to reconsider selection by national legislature
June 9	Delegates vote 0-10-1 (or 0-9-1) against selection by governors
June 15	New Jersey Plan calls for selection by national legislature
June 25	Delegates vote 9-2 for selection by state legislatures
July 17	Delegates vote 1-9 against direct election of president Delegates vote 10-0 for selection of president by national legislature
July 19	Delegates vote 6-3-1 for selection of president by elector Delegates vote 8-2 for selection of electors by state legislators
July 23	Delegates vote 7-3 to reconsider selection by electors
July 24	Delegates vote 7-4 for selection by national legislature
July 25	Delegates vote 4-7 against selection by national legislature
July 26	Delegates vote 7-3-0 for selection by national legislature
August 6	Committee on Detail reports in favor of selection by national legislature
August 24	Delegates reject 2-9 attempt to change from selection by national legislature to popular vote Delegates vote 4-4-2 on abstract question of selection by electors
August 31	Delegates cannot decide on choosing the president; assign problem to new Committee of Eleven
September 4	Committee of Eleven recommends selection by electors chosen by decision of state legislatures
September 6	Delegates vote 9-2 for selection by electors Delegates change venue of contingent election from Senate to House Delegates vote 8-3 for one vote per state in House contingent elections
September 7	Delegates approve electoral college plan for selecting president

Zdroj: FARRAD, Max. *The Record of the Federal Convention of 1787, Vol. 3* [online]. USA: Yale University Press, 1911[cit. 2022-01-30]. First edition. ISBN 978-0-300-00-082-5. Dostupné z: https://oll-resources.s3.us-east-2.amazonaws.com/oll3/store/titles/1787/0544-03_Bk.pdf

Příloha č. 3

Republican Delegate Allocation Rules by State (2016)

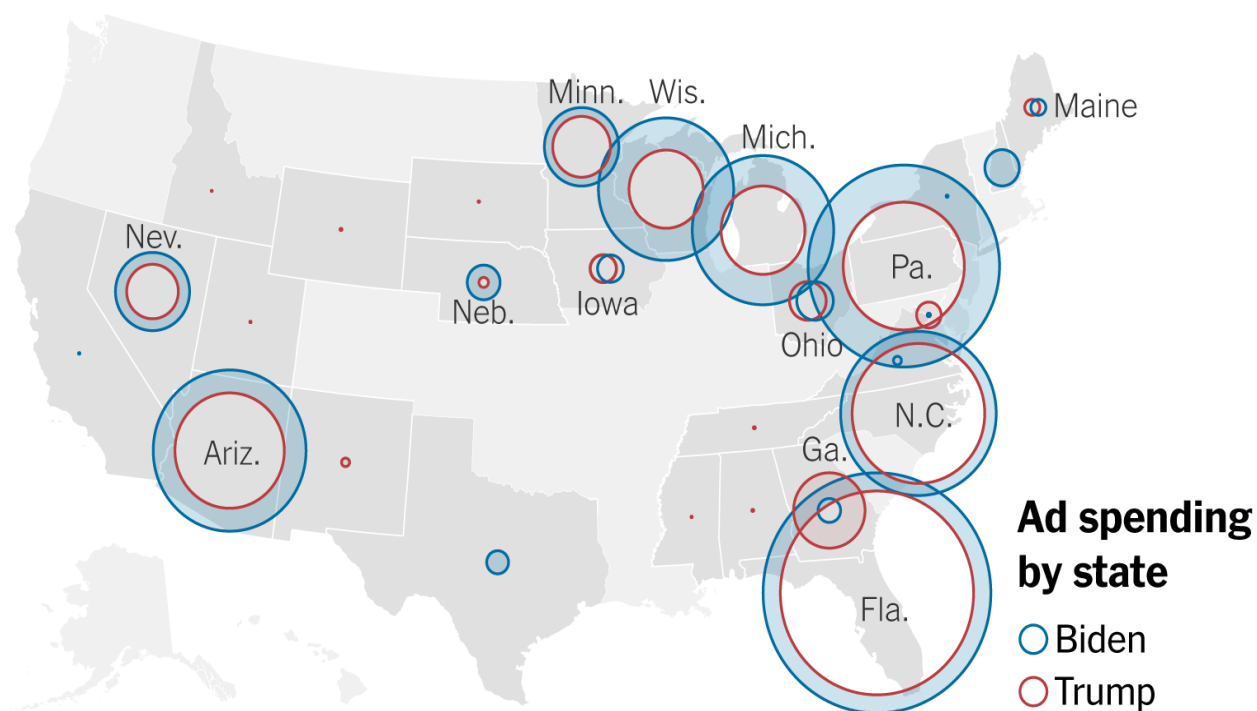

Obr. 2 - Mapa Spojených států znázorňující rozdílná pravidla mezi konkrétními státy pro alokaci stranických delegátů vůči jednotlivým prezidentským kandidátům za Republikánskou stranu v roce 2016

Zdroj: Frontloading HQ. 2016 Republican Delegate Allocation Rules by State. In: *Frontloadinghq.com* [online]. [cit. 2022-02-22].

Dostupné z: <http://www.frontloadinghq.com/p/2016-republican-delegate-allocation-by.html>

Příloha č. 4

Obr. 3 - Přehled poměru vynaložených předvolebních finančních výdajů na jednoho kandidáta v jednotlivých státech USA od 3. 5. do 15. 10. 2020

Zdroj: CORASANITI, Nick, Weiyi CAI a Denise LU. Flush With Cash, Biden Eclipses Trump in War for Airwaves. In: *The New York Times* [online]. 2020 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/interactive/2020/10/17/us/politics/trump-biden-campaign-ad-spending.html>

Příloha č. 5

**Tab. 2 - Počet volitelů v jednotlivých státech USA v poměru k počtu jejich obyvatel
(stav k 1. 7. 2021)**

Státy USA + D.C.	Počet obyvatel	Počet volitelů	Počet osob na volitele
Alabama	5 039 877	9	559 986
Alaska	732 673	3	244 212
Arizona	7 276 316	11	661 483
Arkansas	3 025 891	6	504 315
California	39 237 836	54	726 627
Colorado	5 812 069	10	581 207
Connecticut	3 605 597	7	515 085
Delaware	1 003 384	3	334 461
Florida	21 781 128	30	726 038
Georgia	10 799 566	16	674 973
Hawaii	1 441 553	4	360 388
Idaho	1 900 923	4	475 231
Illinois	12 671 469	19	666 919
Indiana	6 805 985	11	618 726
Iowa	3 193 079	6	532 180
Kansas	2 934 582	6	489 097
Kentucky	4 509 394	8	563 674
Louisiana	4 624 047	8	578 006
Maine	1 372 247	4	343 062
Maryland	6 165 129	10	616 513
Massachusetts	6 984 723	11	634 975
Michigan	10 050 811	15	670 054
Minnesota	5 707 390	10	570 739
Mississippi	2 949 965	6	491 661
Missouri	6 168 187	10	616 819
Montana	1 104 271	4	276 068
Nebraska	1 963 692	5	392 738

Nevada	3 143 991	6	523 999
New Hampshire	1 388 992	4	347 248
New Jersey	9 267 130	14	661 938
New Mexico	2 115 877	5	423 175
New York	19 835 913	28	708 426
North Carolina	10 551 162	16	659 448
North Dakota	774 948	3	258 316
Ohio	11 780 017	17	692 942
Oklahoma	3 986 639	7	569 520
Oregon	4 246 155	8	530 769
Pennsylvania	12 964 056	19	682 319
Rhode Island	1 095 610	4	273 903
South Carolina	5 190 705	9	576 745
South Dakota	895 376	3	298 459
Tennessee	6 975 218	11	634 111
Texas	29 527 941	40	738 199
Utah	3 337 975	6	556 329
Vermont	645 570	3	215 190
Virginia	8 642 274	13	664 790
Washington	7 738 692	12	644 891
Washington, D.C.	670 050	3	223 350
West Virginia	1 782 959	4	445 740
Wisconsin	5 895 908	10	589 591
Wyoming	578 803	3	192 934

Zdroj: United States Census Bureau. Annual Estimates of the Resident Population for the United States Regions, District of Columbia and Puerto Rico: April 1, 2020 to July 1, 2021. In: *Census.gov* [online]. 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://data.census.gov/cedsci/table?tid=PEPPOP2021.NST_EST2021_POP&hidePreview=false

Zdroj: United States Census Bureau. 2020 Census Apportionment Results. In: *Census.gov* [online]. [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.census.gov/data/tables/2020/dec/2020-apportionment-data.html>

Zdroj: 270 to Win. Census Apportionment Results Released; 13 States See a Change in Congressional Seats. In: *270towin.com* [online]. 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: https://www.270towin.com/news/2021/04/26/census-apportionment-results-released-13-states-see-change-congressional-seats_1175.html

Příloha č. 6

Tab. 3 - Přehled konkrétních postupů a jejich ukotvení v jednotlivých státních právních řádech stanovených pro případ, že volitel nehlasuje pro kandidáta, pro nějž měl dle výsledků voleb původně svůj hlas odevzdat

State	Citation	Penalty for deviant vote	What happens to the vote cast?
Alabama	Ala. Code § 17-14-31	No penalty	Vote counted as cast
Alaska	Alaska Stat. § 15.30.090	No penalty	Vote counted as cast
Arizona	Ariz. Rev. Stat § 16-212	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
California	Cal. Elec. Code §§ 6906, 18002, State determination	Penalty	Vote counted as cast
Colorado	Colo Rev. Stat. § 1-4-304, Secretary State determination	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Connecticut	Conn. Gen. Stat. § 9-176	No penalty	Vote counted as cast
Delaware	Del. Code Ann. tit. 15, § 4303(b)	No penalty	Vote counted as cast
DC	D.C. Code § 1-1001.08(g)	No penalty	Vote counted as cast
Florida	Fla. Stat. § 103.021(1)	No penalty	Vote counted as cast
Hawaii	Haw. Rev. Stat. § 14-28	No penalty	Vote counted as cast
Indiana	Ind. Code § 3-10-4-1.7; 3-10-4-1.8 (Uniform Faithful Presidential Elector Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Iowa	Iowa Code § 54.8	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Maine	Me. Stat. tit. 21-A, § 805(2), State determination	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector

State	Citation	Penalty for deviant vote	What happens to the vote cast?
Maryland	Md. Code Ann., Elec. Law §8-505	No penalty	Vote counted as cast
Massachusetts	Mass Gen. Laws chap. 53, § 8	No penalty	Vote counted as cast
Michigan	Mich. Comp. Laws § 168.47	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Minnesota	Minn. Stat. § 208.46 (Uniform Faithful Presidential Electors Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Mississippi	Miss. Code Ann. § 23-15-785	No penalty	Vote counted as cast
Montana	Mont. Code Ann. § 13-25-307 (Uniform Faithful Presidential Electors Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Nebraska	Neb. Rev. Stat. § 32-714(3) (Uniform Faithful Presidential Electors Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Nevada	Nev. Rev. Stat. § 298.075(2) (Uniform Faithful Presidential Electors Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
New Mexico	N.M. Stat. Ann. § 1-15-9	Penalty	Vote counted as cast
North Carolina	N.C. Gen. Stat. § 163-212	Penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Ohio	Ohio Rev. Code § 3505.40	No penalty	Vote counted as cast
Oklahoma	Okla. Stat. tit. 26, § 10-102, § 10-108, 10-109	Penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Oregon	Or. Rev Stat. § 248.355(2)	No penalty	Vote counted as cast
South Carolina	S.C. Code Ann. § 7-19-80	Penalty	Vote counted as cast
Tennessee	Tenn. Code Ann. § 2-15-104(c)	No penalty	Vote counted as cast

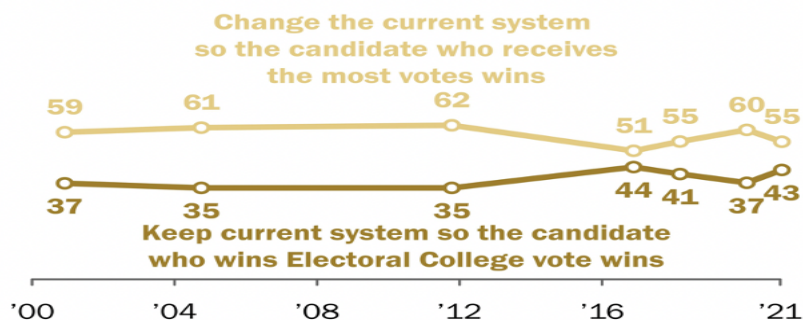
State	Citation	Penalty for deviant vote	What happens to the vote cast?
Utah	Utah Code Ann. § 20A-13-304	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Vermont	Vt. Stat. Ann. tit. 17, § 2732	No penalty	Vote counted as cast
Virginia	Va. Code Ann. § 24.2-203	No penalty	Vote counted as cast
Washington	Wash. Rev. Code §§ 29A.56.01-02 (Uniform Faithful Presidential Elector Act)	No penalty	Failure to vote as pledged cancels the vote and replaces the elector
Wisconsin	Wis. Stat. § 7.75(2)	No penalty	Vote counted as cast
Wyoming	Wyo. Stat. Ann. § 22-19-108	No penalty	Vote counted as cast

Zdroj: FairVote. Presidential Elections: Faithless Elector. In: *Fairvote.org* [online]. 2022 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://www.fairvote.org/faithless_elector_state_laws

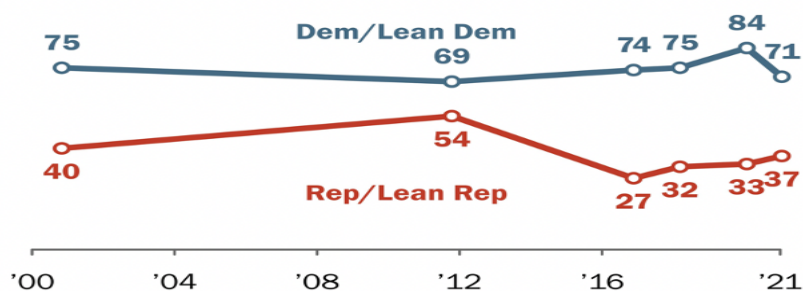
Příloha č. 7

Support for presidential popular vote has been fairly steady over last 20 years

Thinking about the way the president is elected in this country, would you prefer to ... (%)

% who say the system should be changed so the candidate who receives the most nationwide votes wins

Notes: Data prior to 2020 comes from telephone surveys. Data for 2016 from CNN; data for 2000-2011 from Gallup. Prior to 2020, question asked about "amending the Constitution." See methodological note for details. No answer responses not shown. Source: Survey of U.S. adults conducted Jan. 8-12, 2021.

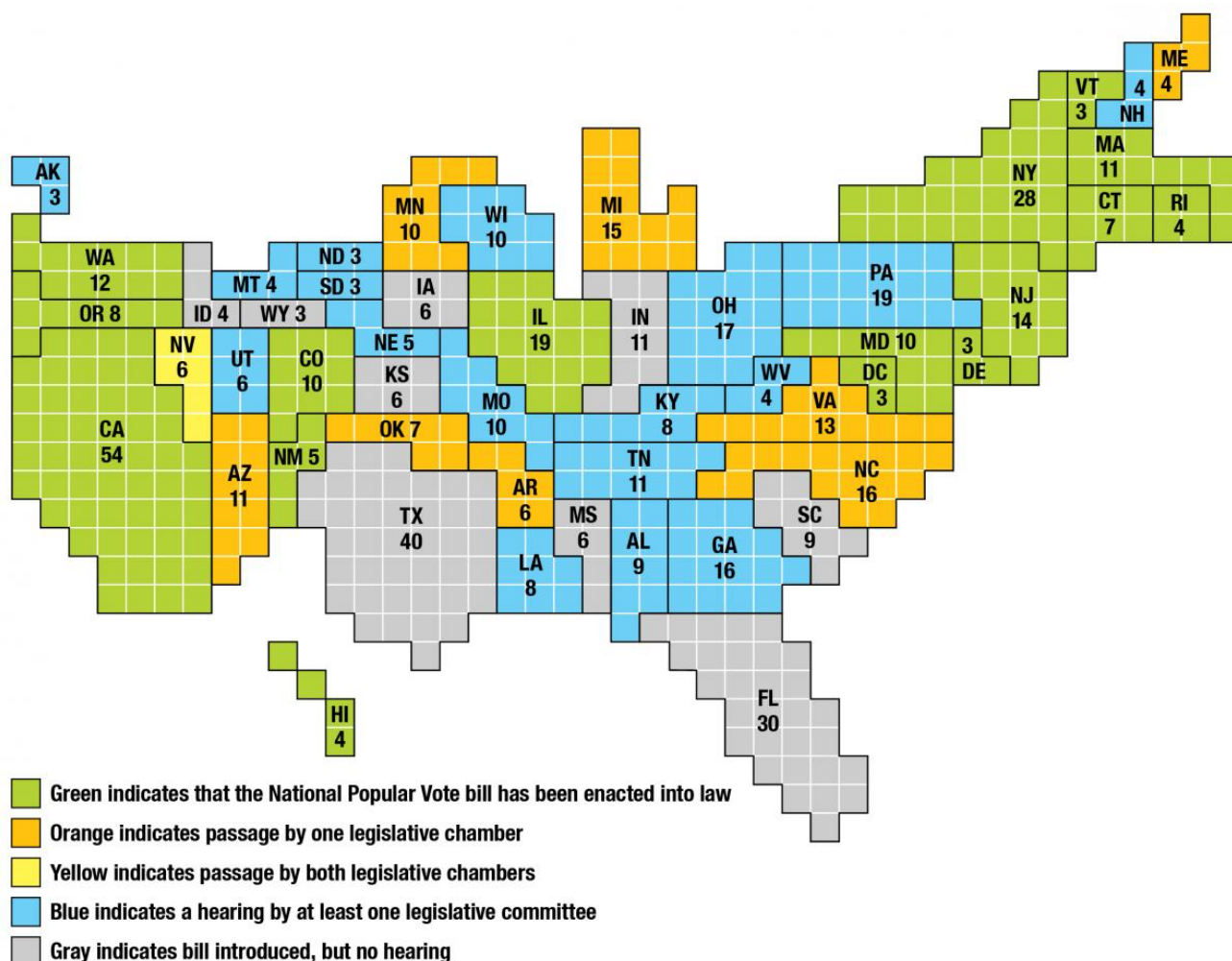
PEW RESEARCH CENTER

Obr. 4 - Procentuální počet obyvatel podporující zavedení volebního systému zajišťujícího, že se prezidentem vždy stane kandidát, pro nějž hlasovalo nejvíce voličů, oproti podpoře zachování electoral college

Obr. 5 - Podpora schválení zmíněné změny volebního systému mezi demokraty a republikány

Zdroj: Pew Research Center. Support for presidential popular vote has been fairly steady over last 20 years. In: *Pewresearch.org* [online]. 2021 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: https://www.pewresearch.org/fact-tank/2021/01/27/majority-of-americans-continue-to-favor-moving-away-from-electoral-college/ft_2021-01-27_electoralcollege_03/

Příloha č. 8

Obr. 6 - Mapa Spojených států znázorňující jednotlivé státy dle počtu jejich volitelů a fázi schvalování volební reformy *The National Popular Vote Interstate Compact* v daných státech

Zdroj: National Popular Vote. Status of National Popular Vote Bill in Each State. In: *Nationalpopularvote.com* [online]. 2021 [cit. 2022-11-22]. Dostupné z: <https://www.nationalpopularvote.com/state-status>

Uvažované reformy prezidentských voleb v USA

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá americkými prezidentskými volbami, největší pozornost je věnována samotnému volebnímu systému používanému během voleb, odborně nazývanému electoral college. Text práce se dotýká amerických prezidentských voleb, které jsou obecně velice obsáhlým tématem, a proto není možné detailně rozebrat všechny jejich jednotlivé oblasti, a tedy i zcela vyčerpat rozsah diplomové práce. Kvůli uvedené skutečnosti patří mezi cíle v prvních dvou částech diplomové práce stručně představit historický vývoje electoral college spolu s jeho současným fungování v rámci volby prezidenta USA. Poslední část práce se detailněji věnuje potenciálním reformám prezidentských voleb, jež by mohly významně přispět ke zlepšení celého procesu výběru, resp. volby amerického prezidenta.

Text práce se dělí do tří na sebe postupně navazujících částí, přičemž každá je následně členěna na několik kapitol. V první části jsou představeny hlavní historické důvody vedoucí otce zakladatele Spojených států k přijetí právě tohoto volebního systému. Dále se věnuji jeho problematickému fungování, které muselo být napraveno přijetím XII. dodatku Ústavy. Ve druhé části je popsán celý průběh volby amerického prezidenta od chvíle, kdy jednotliví kandidáti začínají přemýšlet o možnosti ucházet se o prezidentskou funkci, až po den, v němž se vítězný uchazeč stane oficiálně prezidentem USA. Tato část je poté zakončena kapitolou, v níž vyvracím nesprávnost argumentů zastánců electoral college. V poslední části postupně rozebírám konkrétní návrhy volebních reforem, jež by v případě nabytí účinnosti mohly významně vylepšit průběh volby amerického prezidenta. Pomocí komparativní metody bylo určeno, která reforma by byla nejvhodnější k zavedení. V závěrečné části poukazuji na z mého pohledu největší nedostatky electoral college a doporučuji zde i zavedení konkrétních reforem, o nichž si myslím, že by mohly představovat nejvhodnější řešení diskutovaných nedostatků.

Klíčová slova: Spojené státy americké, USA, prezidentské volby, volební reformy, Ústava, electoral college, volební systémy

Contemplated reforms of the U.S. presidential election

Abstract

This diploma thesis is dedicated to the U.S. presidential election, specifically the greatest attention is paid to the electoral system called the electoral college which is used during the election. The text of my thesis relates to the US presidential election which is generally a very extensive topic therefore it is not possible to analyze in detail all the individual aspects of the process and thus provide a complete thorough analysis within this thesis. As a result of this, my aim is to briefly present the historical development of the electoral college along with its current functioning during the election process of the President of the United States. Subsequently, I am going to focus closely on potential reforms of the presidential elections that could significantly contribute to the improvement of the entire process of selecting (electing) the president of the United States.

This thesis is divided into three consecutive parts, each part is then divided into several individual chapters. In the first part I am discussing the main historical reasons leading the founding father of the United States to adopt the current presidential electoral system and I am also focusing on its early discovered insufficiencies which had been corrected by the ratification the of XII. Amendment of the Constitution. In the second part of my thesis, I am briefly describing the entire process of the U.S. presidential election. The text starts from the moment when individual candidates begin to think about the possibility of running for the presidency until the day when the winning candidate is officially sworn in as a president of the USA. This part then ends with a chapter in which I am trying to rationally refute the inaccuracies in the arguments used by the supporters of the electoral college. In the last part of my diploma thesis, I am gradually introducing specific proposals to reform the system that could significantly improve the entire process U.S. presidential election. I have used a comparative method in order to determine which reforms would be the most appropriate for implementation. The result of my work is then presented in the conclusion part where I summarize from my point of view the biggest shortcomings of the electoral college system as well as I am recommending approving a specific type of election reform which could provide the most appropriate solutions to tackle the mentioned shortcomings.

Key words: United States of America, USA, presidential election, electoral reforms, Constitution, electoral college, electoral systems